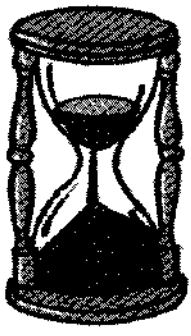
ምዕራፍ - 3

ኣጠቓቕማ ጊዜና

"እምብኣርሲ ቕንያቱ ኽፉእ እዩ እሞ፡ ጊዜ ዓዲግኩም፡ ከም ለባማት እምበር፡ ከም ዓያሱ ዘይኮነ ኽመይ ብጥንቃቐ ኽም እትመላለሱ ተመልከቱ" (ኤፌ. 5፡15-16)።

ንነፍስ ወከፍና ትንፋስ ዝሃበ እግዚኣብሄር እዩ (ግብ 17፡26-28)፣ ነተንፍስ ካብ ሃሎና ድማ ጊዜ ኣሎና ማለት እዩ እዚኣ መከሊት እዚኣ፡ ከም ቅጽበት ዓይኒ፡ ካባና ምንዋል ኢላ ክትውስድ እትኽእል እያ። ምእንትኡ፡ "ጊዜ ኽሎካ ጊዜ ኣይትጸበ" ከም ዚተባህለ፡ ነቲ ክንገብሮ ዚግብኣና፡ ከመይን ብኽመይ መገድን ክንገብሮ ከም እንኽእል ተገንዚብና ንግበሮ።

ነቲ ዚተዋህበና ትዕድልቲ ጊዜ ብግቡእ ምስ እንጥቀመሉ ናብ ዓውት ክንበጽሕ ንኽእል። እንተ ዘይኮይኑ ግና፡ እቲ ኽንገብሮ እንደልዮ፡ ካብቲ ኽንገብሮ እንኽእል ንላዕሊ እናበዝሐ ስለ ዚኽይድ ናብራና ይጽዕቐ። እወ፡ ዘሎና ዘበን ህዉኽ እዩ፣ ንሕና'ውን ብዙሕ ንኾዱ ኣሎና። ግናስ ምስቲ ምጉያይና'ኽ ክንደይ ኣገዳሲ ዕዮ ንዓይን ነስልጥን ኣሎና፣ ነዚ ኣገዳሲ ዚኾነ ሕቶ ኣብ ግምት ብምእታው፡ እዛ ምዕራፍ እዚኣ ኣብ ዚስዕባ ኣርእስትታት ተተኩር፡

1. ጊዜ ንኹሉ ማዕረ ዚተዋህበ እዩ
2. መዓልትና ከመይ ትሓልፍ ኣላ፧
3. ንጊዜና ዚሰርቁ ነገራት
4. ዚጠቕመና መፍትሒ

1. ጊዜ ንኹሉ ማዕረ ዚተዋህበ እዩ

ኣብ'ዛ ጕነይ ኰይና ቂም-ቂም እናበለት፡ በብሰከንድ ኣትሰጕም ሰዓት ኣላ። እታ ሰከንድ ደቒቕ፡ እታ ደቒቕ ሰዓት፡ እታ ሰዓት ከኣ መዓልቲ እናኹነት፡ ኣቲ ቂም-ቂም እናበለት፡ ብዘገምታ እተዋህልኦ ሰከንድታት ተደማሚሩ ዓመታት ይኸውን፣ ኣቲ ጊዜ ኸኣ ብኸምኡ እናሓለፈ ይኸይድ። እታ ዚሓለፈት ሰከንድ ሓንሳእ ምስ ሓለፈት፡ ኣኺሉዋ ንዘለኣለም፡ ሓሊፋ እያ፣ ሓደ እኳ ኪመልሳ ኣይክእልን'ዩ።[26]

ነታ ዘላትና ጊዜ ሓንቲ ደቒቕ እኳ ትኹን እንተ ዘይተጠንቂቕናላ ኸኣ፡ እታ መዓልቲ ብኸምኡ ሕልፍ ትብል፡ ደጊማ ኸኣ ኣይትምለስን። ሽለል ኢልና እንተ ድኣ ኣሕሊፍናያ ኸኣ ዓመታት ህይወትና ንኸንቱ ይሓልፍ። ኣቲ ዕድሜና እውን ከምኡ፡ ከይተረድኣና ይውዳእ። "ቅንጣብ ጊዜ ብቕንጣብ ወርቂ ክትሻየጣ ኩዱ ኣይክእልን እዩ"፡ ሰለ'ዚ ጊዜ ክቡር ስለ ዚኾነ ብኽብሪ ኺትሓዝ ብጥንቃቐ ኸኣ ኪእለ ኣለዎ።[27]

ዘሎናዮ ዘበን፡ ዳርጋ ኣብ ኵሉ ኵርናዓት ናይ ዓለም ዚርከብ ሰብ፡ "ሰራሕ በዚሑኒ" ኪብል ይሰማዕ። እንተ ኾነ ግና፡ እቲ ኣብ መዓልቲ ኣንብሮ ሰራሕ ምስ'ቲ በዚሑኒ እንብሎ እንተ ዚነጻጸር ብርግጽ ኣይምተመጣጠነን። ብዙሓት፡ ነቲ ጊዜና ብግቡእ ስለ ዘይንጥቀመሉ ኸኣ፡ ሰራሕ ከይበዝሓና ኸሎ እኳ፡ በዚሑና ዘሎ ኪመስለና ይኸእል ኣዩ። ግና፡ ነቲ ጊዜኣም ብኣገባብ ዚጥቀሙሉ፡ ብርግጽ ከኣ ካብ ብዝሒ ሰራሕ ዚተላዕለ ጊዜ ዚሓጽሮም ሰባት ሰለ ዘለዉ፡ ኵሉ ሰብ ነቲ ጊዚኡ ከይተጠቕመሉ እዩ ዚሓልፍ ክንብል ኣይንኽእልን። እቶም ንጊዜኦም ብኣገባብ ዚጥቀሙሉ፡ ነቲ መዓልታት ህይወቶም ብመደብ ስለ ዚዓይሉ፡ ንገዛእ ህይወቶም፡ ንሓዳሮም፡ ንደቆም፡ ንመላእ ቤተ-ሰቦም፡ ንማሕበረ-ሰቦም ከይተረፈ ብዙሕ ኣስተዋጽኦ ይገብሩ፣ ብዚገብርዎ ድማ ይዕውቱ።[28]

ኣብ መዓልቲ፡ ሓንቲ ዝያዳ ሰዓት እንተ ትውሰኽልካ፡ ማለት ኣብ ክንዲ ዕሰራን ኣርባዕተን ሰዓትሲ ዕሰራን ሓሙሽተን እንተ ዚኾነልካሰ፡ በታ ዝተወሰኽትካ ሓንቲ ሰዓት እንታይ ምገበርካ፧ ተባሂልና እንተ ንሕተት፡ ምናልባሽ ገሌና ምደቀስኩ፡ ገሌና ምስ ደቀይ ምተጻወትኩ፡ ገሌና'ውን ተወሳኺ ገንዘብ ኸገብርሲ ምሰራሕኩ፡ ገሌና ኸኣ ተሌቭዥን

---

[26] "The best thing about the future is that it comes one day at a time." Abraham Lincoln.
[27] "An inch of time can not be bought for an inch of gold." Chinese Proverb.
[28] "Ordinary people merely think how they should spend their time; a man of talent tries to use it." Arthur Schopenhaner

ምረአኹ፡ ዚአመስሉ መልስታት ምሃብና።

እንተ ኹነ ግና፡ ኣብ'ቲ ዘሎና ሓንቲ ሰዓት እንተ ትውሰኽልና፡ እቲ ናብራና ካብ'ቲ ናይ ቀደሙ ገለ ሰውጢ ኣይመርኣየን፣ ዕስራን ሽዱሽተን ሰዓት ኪኹነልና ድኣ ምተመነና። ከምኡ ኢሉ እንተ ዚቕጽል'ውን፡ መመሊሱ እናሓጸረና ድኣ ምኽደ'ምበር ሰውጢ ኣይመርእናን። እምበኣር፡ እቲ ሽግርና፡ ሕጽረት ናይ ጊዜ ዘይኮነስ ግቡእ ኣጠቓቕማ ናይ ጊዜ ዘይምፍላጥ እዩ። ስለ'ዚ ነቲ ዘሎና ዕስራን ኣርባዕተን ሰዓት ብግቡእ ክንጥቀመሉ ክንክእል ኣሎና።[29]

2. መዓልትና ከመይ ትሓልፍ ኣላ፧

ከም'ቲ ኣቕዲሙ ዚተባህለ፡ ጊዜ እናሓለፈ ድኣ ይኸይድ እምበር፡ ኪምለስ ወይ ደው ኪብል ከም ዘይክእል ዚሰሕቶ የልቦን። ግናስ፡ ነዚ ተረዲእና መዓልትና ከመይ ትሓልፍ ከም ዘላ ንምፍላጥ ዚእክለሲ፡ ወረቐትን ብርዕን ሒዝና መርሚርናዮ'ዶ ንፈልጥ፧ ገሌና እቲ ጊዜና ከይተረድኣና ይጠፍእ ከይህሉስ፡ እቲ ንጊዜና ዚሰርቕ እንታይ ም'ኻኑ ከነለሊ የድልየና። ከነለሊ ኣንተ ዘይክኢልና ኸኣ፡ እቶም ኣብ መዓልታዊ ናብራና ምሳና ዚዋሰኡን ዚቕርቡናን ሰባት ኪሕብሩልና ንሕተቶም።

ንጊዜና ምምሕዳር ክእለት ዘይብልና ኣንተ ድኣ ኹንና፡ ኣብ ናብራና፡ ኣብ ሓዳርና፡ ምስ ደቅና፡ ከምኡ'ውን ኣብ ስራሕና ዚተፈላለየ ሽግራት የጋጥመና። ኣስዒቡ'ውን፡ እእምሮኣዊ-ጸቕጢ ኪኸትለልና ይኽእል እዩ። ካብ'ዚ ዚነቕለ ኸኣ፡ ንገሊኡ ዕዮታትናን ንሓድሓደ ሰባትን፡ ዚኣክል ጊዜ ክንህቦም ኢልና ንጅምር እሞ፡ ነቲ ካልእ ዕዮን ነቶም ካልኦት ሰባትን ድማ ንገድፎም። ተመሊስና፡ 'ነቲ ዚተጐድአ ከዐሪ' ብዚብል ሕልና ተበጊስና ኸኣ፡ እቲ ድሓን ሒዝናዮ ዝጸናሕና ንዋንጥኖ። በዚ እቲ ናብራና ጅምር ግድፍ ዚመልእ ይኸውን።

ሃዋርያ ጳውሎስ ንሰብ ኤፌሶን፡ "እምብኣርሲ ቕንያቱ ኸፉእ እዩ እሞ፡ ጊዜ ዓዲግኩም፡ ከም ለባማት እምበር፡ ከም ዓያሱ ዘይኮነ ከመይ ብጥንቃቐ ኸም እትመላለሱ ተመልከቱ" (ኤፌ. 5፡15-16) ይብሎም። ነቲ ዘበን እቲ እኳ "ቕንያቱ ኸፉእ እዩ" ካብ በሎስ፡ ነዚ ዘሎናዮ እዋናት ድኣ እንታይ ኩን ምበሎ፧ ሕጂ ቕንያቱ ዝያዳ ኸፉእ እዩ እሞ ንሕና ድማ ብዝያዳ ጊዜ እናዓደግና ክንመላለስ የድልየና። እቲ "ጊዜ ዓዲግኩም" ምባሉ፡ ጊዜ ኣብ ዕዳጋ ዚሸየጥ ኩይኑ ዘይኮነስ ነቲ ዘሎና ጊዜ፡ ደቒቕ እኳ ትኹን ብግቡእ

---

[29] "Time stays long enough for those who use it." Leonardo Da Vinci.

ተጠቒምና፡ ካብ'ቲ ንኽንቱ እነጥፍአ ጊዜ እናዓደግና፡ ንእግዚኣብሄር ባህ ዜብልን ንዓና ድማ ዚጠቅም ዘበለን ክንገብር እዩ ዚሕብረና።

ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ኣብ ግብሪ ሃዋርያት 13:36 "ዳዊት ብዘመኑ ንፍቓድ ኣምላኽ ምስ ኣገልገለ ዓረፈ" ይብል። እዚ ኽኢ ዳዊት በታ ዚተዋህቦት ጊዜ፡ ነቲ ዚተረድኦ ፍቓድ ኣምላኽ ናብ መፈጸምታ ኣብጺሑ ከም ዚሓሰፈ እዩ ዚሕብረና። ንሕና ኽኢ፡ ንዘመንና እንተስ ብግቡእ ከይተጠቐምናሉ ይሕለፍ ክንገድፎ፡ እንተስ ከም ፍቓድ ኣግዚኣብሄር ክንሰርሓሉ፡ እቲ ዝተዋህበና ጊዜ ሕጂ ኣብ ኢድና እዩ ዘሎ። ንዘመንና ብግቡእ ክንጥቀመሉ እንተ ዘይክኢልና ኽኢ ድሓር ከጣዕሰና እዩ።

ህይወትና ብዓውት ኪዛዘም ዚኽእል፡ እቲ መዓልታዊ ዕዮና፡ በብኣሞኑ፡ ብግቡእ ክንፍጽም ከሎና እዩ። ሃዋርያ ጳውሎስ ብዛዕባ ገዛእ ህይወቱ፡ "ሰናይ ገድሊ ተጋዲለ፡ እቲ ጕያ ወዲኤ፡ ነታ እምነት ሓልየ" (2ይ ጢሞ 4:7)፡ ኪብል ዘኽኣሎ፡ ነቲ ነናይ ዕለቱ ጕያ ሰለ ዚገሞየየ እዩ። ንሕና'ውን ነናይ ዕለቱ ጕያና ክንገዪ ኣሎና። ነሰተውዕል ኣሞ፡ ሰሙን ይመጽእ ሰሙን ይኽይድ፡ እቲ ጊዜ ከመይ ኢሉ ይገዪ ከም ዘሎ እንድዒ! ንሕና'ኽ ፍረ ዘለዎ ዕዮ ንምዕያይ ምስኡ'ዶ ንገዪ ንህሉ!"[30]

2.1. ብዘይ ስራሕ ኰፍ ምባል

በዚ ኣዋን ኣዚ፡ ብዙሓት መንእሰያት ሃገርና፡ ብሰደት ኣብ ፈቐድኡ ሃገራት ዓለም ንርከብ ኣሎና። ግናሰ፡ ኣብ ዘዘሎናዮ፡ ነቲ ጊዜና ብግቡእ እንጥቀመሉ ዘሎና ክንደይ ኩን ንኽውን፧ ንሓጻር ኣዋን እኳ እንነብረላ ሃገር፡ ኪጠቕመና ዚኽእል ገለ ነገር ክንረክብ ክንጋደል ኣሎና። መንበሪ ወረቐት ወይ ናይ ስራሕ ፍቓድ ሰለ ዘይብልና፡ ብዘይ ስራሕን ትምህርትን እንቕመጥ ዘሎና ሰባት፡ 'ኣብ'ዚ ኽኑታት እዚ ከለኹ ወይ ኣብ'ዚ ዘለኽዎ ዓዲ እዚ ኽኾይነ፡ ከመይ ገይረ እየ'ሞ ንጊዜይ ብግቡእ ክጥቀመሉ' ኢልና እንሓስብ ኣይንስአንን ንኽውን። ግና ሁኔታት መነባብሮ እኳ እንተ ዘይጠዓመ፡ ኣብ ዚኽኖ ይኹን ዓዲ ክንነብር ከሎና፡ እንተ ወሓደ ቋንቋ ናይ እቲ ዘሎናዮ ዓዲ እንተ ንምሃር፡ መጻሕፍቲ እንተ ነንብብ፡ ሎሚ ንምስሓል ኣእምሮና፡ ጽባሕ ድማ ንምንባይ ናብራና ምጠቕመና። ሰለ'ዚ፡ ኩልሳዕ፡ ካብ'ተን ክኮራት መዓልትታት ንእሰነተይ እዛ መዓልቲ እዚኣ ብኽመይ ኣሕሊፉ' ኢልና ገዛእ ርእሰና ንሕተት። 'ሓንቲ ሰዓት እኳ ትኹን ኣብ

---

[30] "Things may come to people who wait, but only things left by those who hustle." Abraham Lincoln.

ህይወተይ ብኽንቱ ኣይክሕልፋን እየ' ዚብል ኒሕ ብዚመልኦ ትግሃት ንበገሰ።[31; 32]

መዓልትታትና ብዘይ ገለ ሰራሕ፡ ብዘይ ገለ ትምህርቲ፡ ምስኡ ኽኣ እቲ ዕድሜና ብኽንቱ እነሕልፎ ዘሎና ሰባት ሓደት ኣይኰንናን። እዚ ግና፡ ንምትብባዕ ዚኣክል ድኣ እምበር ንምፍራድ ኣይኰነን። ርግጽ እዩ፡ ምናልባኽ፡ ገሌና ንኽንስርሕ ሕጋዊ ፍቓድ ሰለ ዘይብልና ወይ ክንስርሕ ዘየኽእለና ዚተፈላለየ ምኽንያት ሰለ ዘሎ ኪኸውን ይኽእል። ግና ክንሰርሕ እናኽኣልና፡ ብትህኪት፡ ዕድሜና ብዘይ ገለ ቁም-ነገር እነሕልፍ ከኣ ኣይንሰኣንን ኢና።

ሕጂ እኳ እናሐሸ ድኣ ይኽይድ ኣሎ እምበር፡ ብሕልፊ ኣብ ገሊኣን ሃገራት ዚቕመጡ ኣሕዋትና፡ 'እቲ ሰራሒ ዝረኽቦ ገንዘብ ካብ'ቲ ኽይሰራሕኩ፡ መንግሰቲ ብኹፈይ እትህበኒ ብዙሕ ፍልልይ ሰለ ዘይብሉ፡ ዘይምሰራሕ ይሓይሽ' ኢሎም፡ ኪስርሑ እናኽኣሉ፡ ምሰ ምሉእ ጥዕንኦም፡ ብኹፎም ዘበልዑ ኣለዉ። እንተ ኾነ ግና፡ እዚ ኣተሓሳሰባ እዚ፡ ምስ'ቲ ቃል ኣምላኽ፡ "... ገለ ሰብ ኺዓዩ ዘይፈቱ እንተ ኾይኑስ ኣይብላዕ'ውን" (2ይቱ ተሰ 4፡10) ኢሉ ዚምህሮ ዚጸረር ኣብ ልዕሊ ምኻኑ በለጽ ከኣ እዩ። ወዮ ድኣ፡ ኣብ ክንዲ ተበላጺ ኢልካ ዓገብ ምባልሲ፡ ነቲ ተበላጺ ከም በሊሕ ሰብ ጌርካ እትውድሰሉ እዋን ኣርኪብና እምበር በለጽሲ እከይ እዩ።

ነስተውዕል! እዛ ጥቕሲ እዚኣ፡ እቲ ዘይዓዩ ኣይብላዕ ዘይኰነስ፡ እቲ "ኺዓዩ ዘይፈቱ" እያ እትብል። ከምኡ ምባሉ ኽኣ፡ ነቲ እናኽኣለ ኺዓዩ ግና ዘይፈቱ ወይ ዘይደሊ ሰብ ድኣ'ምበኣር፡ ነቲ ኺዓዩ እናደለየ ግና፡ ብጕድለት ጥዕና ኾነ ብምኽንያት ፍቓድ ናይ ሰራሕ ምሰኣን ወዘተ፡ ኺዓዩ ፈጺሙ ዘይክእል እትምልከት ኣይኰነትን። እምበኣር፡ እቲ ምስ ምሉእ ጥዕንኡን ክእለቱን ከሎ ኺዓዩ ዘይፈቱ ወይ ዘይደሊ ሰብ፡ ምስ'ቲ ቃል ኣምላኽ ዚብሎ ብምስምማዕ፡ ንሕና'ውን ክንምግባ ኣይግብኣናን እዩ ማለት እዩ። እቶም ብዘይ ገለ ሰራሕ ዕድሜና ይሕለፍ እንገድፎ ዘሎና፡ ዚስዕባ ነጥብታት ቅርብ ኢልና ብምሰትብሃል ንሕስበለን።

- ❖ ብዘይ ስራሕ ኰፍ ምባልና ንኣእምሮና ከመይ ነደንዝዞ ከም ዘሎና፡
- ❖ ንደቅናን ኣብ ክባቢና ንዘለዉ ሰባትን ሕማቕ ኣብነት ንኽውን፡ ንገዛእ ርእስናን ንሕብረተ-ሰብናን ከኣ ነጽርፍ ከም ዘሎና፡

---

[31] "There are risks and costs to a program of action. But they are far less than the long range risks and costs of comfortable inaction." John F. Kennedy.

[32] "A man who dares to waste an hour of life has not discovered the value of life." Unknown.

- እቲ ካብ መንግስቲ እንረኽቦ ሓገዝ ደው ምስ በለ፡ ጥራይ ኢድና ከም እንተርፍ፡
- እቲ መንግስቲ ዚህበና ገንዘብ ብርሃጽ ገጸም ዘምጽእዎ፡ ጸማ ጸዕሪ ካልኦት ደቂ ሃገር ምኻኑ፡ ኑቲ ጸማ ረሃጸምን ድኻም እንግድዕአምን ንብለጸሉ ከም ዘሎና ይረድኣና። ንሳቶም ልፍዕ ውዒሎም ኺኣትዉ ንሕና ድማ ብኽፍና ካብቲ ርሂጾም ዜምጽእዎ ክንበልዕሲ ምስ ምንታይ ይቐጸር! ከምቲ ንሕና አንገብሮ ዘሎና፡ ካልኦት ስባት፡ ቡቲ ንሕና ብአንኽፍሎ ግብሪ፡ ብኽፍም ኪቕለቡ እንተ ንርእስ ከመይ ምተሰምዓና!

ገሌና ኽኣ፡ 'አዚ ስራሕ እዚ ንዓይ ዚኽውን አይኰነን' ብምባል፡ ስራሕ ክሰግርጽ ብዘይ ስራሕ ኰፍ ኢልና ጊዜና እነሕልፍ አሎና። "ኣድጊ ዜይብሉስ በቕሊ ይንዕቕ"፡ ከም ዚበሉዎ፡ ሓደ ሒዝና ካልእ ከነናዲ፡ እብኡ ጌንና ኽእ ካልእ ክንደሊ እምበር፡ ብኽፍና ምምራጽ ዕድሜና ብኽንቱ ምሕላፍ አዩ። ኰፍ ኢልና ጊዜና ካብ ምሕላፍ ዚኽኦ ዓይነት ስራሕ ንምስራሕ ፍቓደኛታት ክንከውን አሎና። እዚ ትሕትና እዩ፣ እብ ትሕትና ድማ ብዙሕ በረኽት አሎ። ተማሂርና፡ ትሕቲ ትምህርቲ ደረጃናን ክእለትናን እብ ዚኽኦ ናይ ቦታ ስራሕ እኳ ተቐጺርና ምስ እንጅምር፡ ውዒሉ-ሓዲሩ ጸብለል ክንብል ከም ዝገብረና ርግጽ እዩ። እቲ ስራሑ ዚበልዕ፡ ንአምላኹ የመስግን፣ ንርእሱን ቤተ-ሰቡን ድማ የሐብን። ሰለ'ዚ ስራሕ ዘይብልና ስራሕ ኣይንንዓቕ። እቲ ንዒቕና ዝገደፍናዮ ስራሕ እንስእነሉ ጊዜ ኪህሉ ከም ዚኽእል ድማ እይንረስዕ።[33]

መጽሓፍ ቅዱስ፡ "ኣታ ሃካይ፡ ናብ ጸጸ ኺድ፡ መገዱ ተመልከት እሞ፡ ጠቢብ ኩን፡ ወይ ሓለቓ ወይ አዛዚ ወይ ገዛኢ የብሉን ግናኸ ቀለቡ ብሓጋይ የዳሉ፡ ምግቡ ድማ ብቐውዒ ይእክብ" (ምሳሌ 6:6) ይብል። ጸጸ፡ ነታ ካብ ሰለስተ ወይ እርባዕተ ስሙን ዘይትበዝሕ ዕድሚኡ፡ ጽዒሩ ብትግሃት ቀለቡ ይእክብ። አዚ ድማ ንዕኡ-ጥራይ ዘይኰነስ ንደቁን ንደቂ-ደቁን ኪኽኖ እዩ። ንሕና ድኣ ክንደይ ክንተግህን ኣርሒቕና ክንሓስብን ዜግብአና፤

እቲ ሃካይ ስብ፡ 'ከምዚ ሰለ ዝኽኦንኩ እየ እምበር፡ ከምዚ እንተ ዜጋጥመኒ ወይ ከምቲ እንተ ዘይግበር ነይሩ፡ እነስ ጸዕረኛን ትጉህን ሰብ እየ' ዚኣመስለ ምኽኒታት እዩ ዚህብ፣ ስለዚ ክሳዕ ክንድቲ ህኩይ ምኻኑ

[33] "If the ship doesn't come in, swim out to it." Jonathan Winters.

ከይርድኦ ይኸእል እዩ። ስራሕ ስለ ዘይፈቱ፡ ነታ ዚገብራ ንእሽቶውን ትኹን ብምግናን ከም ዓባይ ገይሩ እዩ ዚሓስባን ዚዛረበላን። 'ኡፍ! ደኺመ እየ መጺእ' ኢሉ ኰፍ ኪብል፡ ኪዛን ጥራይ ከኣ ይሓስብ።

ካልእ'ሲ ይትረፍ፡ ኣብ ቤተ-ክርስትያን እኳ እቶም ብትግሃት ኪዓዩ ዚርእዩ ስባት፡ ባህ ኢልዎም ዜጽርዩ፡ መጉዓዒ ንዘድልዮም ሰባት ብመኪንኦም ዜመላልሱ፡ ምሽኢ ስሪኡም ዘብልዉ፡ ኣዘዮም ውሑዳት እዮም። እቲ ዚበዝሕ ስብ፡ ኰፍ ኢሉ ዜዕልል፡ ኽእንገድ፡ ምግቢ ኪቕረበሉ ዚጽበ፡ ተመጊቡ እኳ ነታ ዚበልዓላ ሽሓኒ ዘየልዕል እዩ።

ይብሃል፡ ኣብ ሓንቲ ዓዲ ሓደ ፈጺሙ ስራሕ ዘይፈቱ ሃካይ ሰብኣይ ነበረ። ምስ መረርዎም ከኣ፡ እቶም ቤተ-ሰቡ፡ ነዝስ ከም ዚስርሕ ንግበሮ እንተ ኣበየ ግና ብህይወቱ ኸሎ ንቕበሮ ኢሎም ተስማምዑ። ሽዑ ዚገበሩ እንተ ገበሩ ከም ዘይስርሕ፡ ካብ ዓራቱ እኳ ከም ዘይወርድ ምስ ኣቕበጸም፡ ከም'ታ ዘጠንቀቕዎ፡ ትስክም ኣቢሎም፡ ብህይወቱ ኸሎ ኪቕብርዎ ተበገሱ። ወዮ ሰብኣይ ድምብርጽ ስለ ዘይበሎ፡ ኺወስድዎ ኸለዉ እኳ ኣዒንቱ ቋሕ ከብለን ኣይፈተወን። ክፉእ ዚርእዩ ሓደ ሕያዋይ ሰብኣይ፡ "ድሓን ኣነ ዕሩን እሎኒ ኽህቦየ፡ በጃኹም እይትቕበርዎ" ኢሎም ኣብ ክንድኡ ስመኑ። ሽዑ ንሱ፡ ኣዒንቱ ብዕሙቱን፡ "እቲ ዕሩን፡ ሞይጩፍ ድዩ ኢልኩም ሕተትዎም" በለ።

እምበኣርሲ፡ ይትረፍዶ ኰፍ ኢልና ክንውዕል፡ እተን መዓልትታት ህይወትና ብግቡእ ምእንቲ ክንጥቀመለን፡ እናዓየና እኳ፡ ብዚክእል መጠን፡ ካብ እቶም ብስሪ ዘይምስትውዓልና ንጊዜና ዚስርቁ ነገራት ክንጥንቀቕ፡ ኣለሊና ድማ ከነርሕቖም እዩ ዘሎና።

3. ጊዜና ዚሰርቁ ነገራት

ጊዜ ክቡር እዩ! ስለ ዚኹነ ድማ፡ ይትረፍዶ እናተረድእና፡ ከይተረድእና እኳ ንጊዜና ዚምንጥሉን ዚስርቁን እንታይን ኣየኖትን ምኳኖም ኣለሊና ክንፈልጥ፡ ብዚቕልጠፈ እዋን ከኣ ንየው ክንብሎም እሎና። እዚኣቶም፡ ከም'ኒ ተሌቭ'ሽን፡ ኮምፕዩተር፡ ተሌፎን፡ እመና ድቃስ፡ ዕላል ዚእመስሉ ይርከብዎም። ግና፡ ኣብ'ቲ መነባብሮና፡ ገለ እድለይቲ ገለ ኸኣ ጠቕምቲ ኪኹኑ ስለ ዚኽእሉ፡ ግቡእ ጊዜ ክንህቦም ብግቡእ ድማ ክንጥቀመሎም እሎና። ካብ'ቲ ዚግባእ ንላዕሊ ጊዜ ምስ እንህቦም ግና፡ ሰላሕ እናበሉ፡ ከይተረድእና፡ ጊዜና ጥራይ ዘይኰነስ ዕድሜናን ገንዘብናን እውን ኪስርቁ እዮም። እምበኣር፡ ንጊዜና ብግቡእ ምጥቃም ምእንቲ ክንክእል፡ ንነፍስ ወከፍ እዞም ዝተጠቐሱ ከምኣቶም

ዚመስሉ ካልእትን፡ አብ መዓልቲ ክንደይ ሰዓታት ክም እነጥፍእሎም ክንፈልጠ አሎና።

3.1. ተሌቭዥን

ተሌቭዥን፡ ሎንታት ከባቢናን ዓለምናን ንምፍላጥ፡ ኣእምሮና ንምዝንጋዕ፡ ብዙሕ ሓበሬታታትን ፍልጠትን እንረኽበላ ጠቓሚት ኣቕሓ እያ። እቲ ሽግር ግና፡ ሓንሳእ ከፊትናያ አብ ቅድሚእ ኩፍ ምስ በልና፡ ብሕልፊ ኽእ በብዓይነቱ ዚርእ ምርኢታትን ፊልምታትን ምስ ዚህሉ፡ ክንቀያይር ንምጥፍእ ይኽብደና። ሽዑ እቲ ንሒደት ደቓይቕ ኢልና ዝኽፈትናያ፡ ከይተረድእና፡ ሰዓታት ይኽውን። አረ ገሌናስ ካብ ብዝሒ ምርእይ ዚእከል እኹል ድቃስ ከይረኽብና አብ ናይ መዓልታዊ ስራሕና እንወፍር'ውን አሎና።

ተሌቭዥን፡ ጽቡቕ ይኹን ሕማቕ ሓሳብ፡ አብ ኣእምሮና ከተእቱ፡ አብ ህይወትና ኽእ ጽልዋ ኽትገብር እትኽእል ሓያል ነገር እያ። ንረድኦ ኣይንረድኦ፡ ጽልዋ ናይ እቲ ብዓይንና እንርእዮ ዘበለ ኮኑ፡ ምሉእ ዕድሜና አባና ዚተርፍ እዩ። ነቲ ሓንሳእ ርኢና ዚፈለጥናዮ ከም ዘይንፈልጦ ኽንከውን ስለ ዘይክእለና፡ ሓንሳእ አብ ኣእምሮና ዚእተወ ነገር ምውጻኡ ዚከኣል ኣይኮነን። ስለ'ዚ፡ እቲ እንርእዮ ክንመምዮ ይግብአና።

አብ ልዕሊ'ዚ፡ ካብ እቲ ዚርእ መደባት፡ እዚና እንፈትዎ ስለ ዘሎ 'እዚእ ፊጺማ ክትሓልፈኒ የብላን' እንብል ሰባት ኣሎና። በታ ጊዜ እቲኣ፡ ንቤተ-ሰብና ዘድሊ፡ ሽግበር ዘለዎ ዚኹነ ይኹን እገዳሲ ዕዮ ምስ ዚህሉ እኳ ኣይግድሰናን። ብቐዳምነት ሽግበር ዘለዎ ዕዮ እናሃለወ ዚኹነ መደብ ተሌቭዥን ምእንቲ ኽይሓልፈና ክቡር ጊዜና ምስዋእ ረብሓ የብሉን። መደብ ተሌቭዥን ስለ ዝሓለፈና ዚጐድለና'ኸ እንታይ እዩ! ሕሰብ'ሞ ነብሎ! እቲ መደብሲ ካብ ብዓልቲ ቤትናን ደቅናን ዚበልጽ ኩይኑ ስለ እንረኽቦ'ዶ እዩ፧ እንፈትዎ መደብ ተሌቭዥን ኣይሃሉ ወይ ኣይንርእ ግለት ኣይኮነን፣ ግና ኮኑ ብኣገባብን ብእሩም ስርዓትን ኩይኑ፡ እንቁጸጸሮ ድኣ እምበር ዚቁጸጸርና ኪኸውን የብሉን። አብ ምዕራብ ሃገራት፡ አብ ሓድ-ሓደ ገዛውቲ፡ ቕጽሪ ናይ'ተን ተሌቪዥናት ክንድ'ቲ ቕጽሪ ናይ'ቶም አብ'ቲ ቤት ዚነብሩ ሰባት እዩ። ነፍሲ ወከፎም፡ ነናቱ መደብ ተሌቭዥን ኺርኢ ስለ ዚደሊ፡ አብ ክክፍሉ ይዕጸ። እዚ፡ ጊዜ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ነቲ አብ ስድራ ቤት ኽህሉ ዚግብኦ ፍቕርን ሕብረትን ዚሰርቕ እዩ።

3.2. ኮምፕዩተር

ዘሎናዮ ዘበን፡ ኮምፕዩተር፡ ኣብ ነሉ መዳያት ናብራና፡ ንትምህርቲ ይኹን ንሰራሕ፡ ኣዝያ እተድሊ፡ ጠቓሚት ኣቕሓ ኰይና ትርከብ እላ። ስራሕ ንምስላጥ፡ ዕዮ ትምህርቲ ንምግባር፡ ዜድልየና ፍልጠት ንምቕሳም፡ ምስ ሰባት ንምርኻብ፡ ከምኡ'ውን ንምዝንጋዕ እኳ ከይተረፈ እትጠቅም እያ። ማእለያ ዘይብሉ ሓበሬታታትን በብዓይነቱ ፍልጠትን ዚርከባ ቀላይ ብምኻና ኽኣ፡ ፍልጠት ሰብ እምብዛ ንኽብዝሕ ዓቢ ኣስተዋጽኦ ገይራ፡ ገና ኽእ እትገብር ዘላ እያ። ኰይኑ ግና፡ ምስ'ቲ ረብሓኣ፡ ማእለያ ዘይብሉ ግዕዘያት ከኣ ዚርከባ እያ። ሰስ'ዚ፡ ደቅና ኽ.ጥቀሙላ እናደለና እኳ፡ ኽ.ጥቀሙላ ኽንገድፎም ብዙሕ የፍርሃና። ኣብ ገዛእ ርእስና ምልሰ ንበል'ሞ፡ ንሕና'ኽ ንምንታይ ኢና እንጥቀመላ፧ እቲ እንርእዮ፡ እቲ እነንብቦ፡ እቲ እንጽሕፎ፡ እቲ ምስ ሰባት እንራኸቦ ኾሉ ቅዱስ፡ ዝኹነ ይኹን ሰብ ኪርእዮ ዚኽእልንዶ እዩ፧ ብኻልእ ኣበሃህላ፡ ንዚጠቕመናን ቁም-ነገር ንዝኹነን ነገራት ጥራይ'ዶ ኢና እንጥቀመላ፧

ሎሚ ሓያሎ ሰባት ብወልፌ ኮምፕዩተር ተታሒዞም፡ ብዘይ ብእእ ኽነብሩ ክሳዕ ዘይክእሉ ኰይኖም ኣለዉ። ኮምፕዩተር ካብ ተሌቭ'ዥን ንላዕሊ ዚዓበየ ጽልዋ ኣብ ህይወትና ከተሕድር ተኽእሎ ዘለዋ ሓያል ነገር እያ። እቲ ዜሕዝን ድማ፡ ናይ ኮምፕዩተር ሕማቕ ውጽኢት ንሓያሎ ሰባት ካብ'ቲ ዚነበሮም ፍቕርን ዕላልን እትዕንቅጽ፡ ዚነበረ ምዉቕ ሓዳር ዚሓሉሰ ሰብእይን ሰበይትን ክሳዕ ኣብ ምፍፍላይ ንኽበጽሑ ስሪ ትኽውን እላ። ብሕልፊ ድማ መርበብ ሓበሬታ ለይትን ቀትርን እንቢብካ ዘይትውድእ ቁም-ነገር ዘለዎን ዘይብሉን ሓበሬታት፡ ምስኡ ድማ ምስ ማእለያ ዘይብሎም ሰባት ክትራኸብ ስለ እተኽእለካ፡ ብግቡእ ክንጥቀመላ እምበር ንዘየድሊ ጊዜ ክንውፍየላ ኩዱ እይግባእን እዩ።

3.3. ተሌፎን

በዚ እዋን እዚ፡ ተሌፎን፡ ኣብ ቤትና ጥራይ ዘይኰነስ፡ ኣብ ኢድና ሒዝናያ ክንዘውር ብምኽእልና፡ ንእግረ-መገድና ብዙሕ ጉዳያት ክነሳልጥ፡ ኣብ እዋን ሓደጋ ኽኣ ቅልጡፍ ረድኤት ንምርካብ እትድግፈና ኰይና እላ። ግና፡ ንሓደ ሰብ ደሊ'ካዮ ብቐሊሉ ክትረኽቦ እት'ኽእለሉ ሽነታት ብምፍጣራ ኽኣ፡ ኣብ መንጐ ስራሕን ካልእ ዝሓዝናዮ ቁም-ነገርን፡ ብምስትውዓል ንኽይንዓዩ፡ ኽነሰግል፡ ኣብ ዘየድሊ ዕላል ጊዜ ኽነጥፍኡ፡ ንብሕትና ህድእ ኢልና እንሓስበሉ፡ እንጽልየሉ፡ እነስተንትነሉ ጊዜ ንኽይህልወና ኽእ ሰሪ ትኽውን ከም ዘላ ርኡይ እዩ።

ብሰልፎን ክንዛረብ እቲ ጊዜ ከይተፈለጠና ስለ ዚሓልፍ፡ ክንደይ ዚእክል ጊዜ ኣብ መዓልቲ ከም እነጥፍእ እኳ ኣይነሰተውዕለሉን። ስለ'ዚ ድማ እዩ እቲ ዘሎና ደቓይቕ፡ ወይ እቲ ዝኸፈልናዮ ፕንዘብ ከመይ ኢሉ ከም ዚተወድእ ፍጹም ዘይርድኣና። መብዛሕትና ኣጠቓቕማ ሰልፎንና ቅጥዒ ዘይብሉ ስለ ዚኾነ፡ ካብ'ቲ ዝተመደበልና ደቓይቕ ሓሊፍና ንዛረብ እሞ ኣብ ልዕሊ እቲ ዋግኡ መቕጻዕቲ ብዙሕ ፕንዘብ ንኸፍል። ሽው፡ ከመይ ገይርና ብግቡእ ከም እንጥቀመላ ኣብ ክንዲ ምሕሳብን ምምዳብን፡ ቊጽሪ ተሌፎን ክንቀያይር፡ ነታ ሓንቲ ገዲፍና ካልእ ክንሕዝ፡ ወይ ብዙሕ ደቓይቕ ዚዘበና ካልእ ትካል ክንረክብ ናብ'ዘን ናብ'ትን ንብል።

3.4. ዕላል

ምስ ሰድራናን ቤተ-ሰብናን፡ ከምኡ'ውን ምስ ኣዕሩኽትና ምዕላልን ምጽዋትን ጽቡቕ እኳ እንተ ኾነ፡ ልክዕ ከም'ቲ ካልእ ኵሉ እንገብሮ ነገራት፡ ንእኡ'ውን ምዱብ ጊዜን ሰዓትን ክንፈልየሉ ኣሎና። ኣብ እንዳ ሻሂ ተኣኪብካ ምዕላልን ኣብ ገዛ ኩፍ ኢልካ ቡን ምስታይን ኣብ ዘዝብና፡ ዝውቱር እዩ። ኣብ ገሊኡ፡ እቶም ሰብ ትካል ክላዕ ዚማረሩ ንሓያሎ ሰዓታት ኩፍ ኢልና ክነዕልል ንርከብ።

ካልእ ከም ልሙድ ኩይኑ ኣብ ዘዝብና ዘውቲሩ ካብ ዚርኢ ኾነ፡ እቲ ከይተጸበናዮ፡ ብዘይ መደብ ኣብ ቤትና ዚመጽእ ሰብ እዩ። ምኽንያቱ፡ 'ኣብ ዘይምቕእ ጊዜ ድእ መጺእካ፡ ካልእ መደብ ስለ ዘሎኒ ሕጂ ኬዕልል ኣይክእልን እየ' ንምባል ስለ ዝኸብደና፡ ካብ'ቲ ዚሓሰብናዮን እቕዲምና ጌርናዮ ዝጸናሕና መደብን ተኸሊፍና፡ ነቲ ጋሻ ኾነእንግድ ኩፍ ንብል። ገሌና ካብ መደብና ስለ እተኸለፍና ነቲ ጋሻ ብውሽጥና እናወቕሰና፡ ባዝ ከይበለና ነዕልል። ገሌና ኾነ 'ዕድል ናይ ዕላል ተረኺቡ'፡ ስራሕና ኣጸግዕ ኣቢልና፡ ተኸዲምና ነውክዕ። ንሕና'ውን ከምኡ እንዳ ኻልኦት ብዘይ ቊጸራ ኼድና ከምኡ ንገብሮም። ከም ግቡእ፡ እንዳ ሰብ ክንከይድ ኣቕዲምና መደብ ክንገብረሉ፡ እቶም እንኸዶም ሰባት ከእ ይጥዕሞም ወይ ዘይጥዕሞም ምኻኑ ኣቕዲምና ከነረጋግጽ እዩ ዘሎና።

ዕላል ኣብ ቤት ጥራይ ዘይኰነ ኣብ ቦታ ናይ ሰራሕ'ውን ከይተረፈ እነዘውትሮ ስለ ዚኾነ፡ ጊዜናን ጊዜ ናይ'ቶም እነዕልሎም ሰባትን ይሰርቕ። እቲ ዚገደደ ኾነ፡ እቲ ዕላልና ቁም-ነገር ዘይብሉ፡ ዘይጠቅም ኪኸውን ከሎ እዩ። ዘረባና ኵሉ እዋን ቃል ኣምላኽ ዘሰም፡ ብፍጹም ዚተቓመመ፡ ነንሓድሕድና ንሰሓሓለሉን ሃናጽን ኪኸውን ኣለም (ኤፌ 4፡ 29)። እንተ ዘይኰይነስ፡ ናብ ሕሜትን፡ ምሳኻ ዘየሎ ሰብ ኣልዒልካ ተባህለ፡ ተገብረ ኣብ ምባልን ኼምርሕ ይኽእል እዩ። ስለ'ዚ፡ ንትሕዝቶ ዕላልናን

እቲ ንእሉ እነጥፍኦ ጊዜን፡ ኮሉ እዋን ሓዳቒችና ክስተውዕለሉ።

3.5. ድቃስ

ጊዜና ብግቡኣ ክንጥቀመሉ ምእንቲ ኽንክእል፡ ግቡእ ድቃስን ግቡእ ዕረፍትን ከም ዜድልየና ኣቕድም ኣቢሉ ተጠቒሱ ኣሎ። ኣድላዪ ከም ምኻኑ መጠን ከኣ ኮሉ ብግቡኣን ብምዱብ ጊዜን ኽግበር ኣለዎ። እዚ ግና ከምቶም ገሊኦም ብዘረኽብዎ ኣጋጣሚ ኪድቅሱ ዚደልዩ ንኹን ማለት ኣይኮነን። እዝስ ናብ ድኽነት ዚመርሕ ምልክት ትህኪት ምኻኑ ቃል ኣምላኽ እውን፡ "ድኻ ምእንቲ ኽይትኽውን፡ ድቃስ ኣይትፍቶ፡ ነዒንትካ ጀሕ ኣብለን፡ ሽዑ እንሬራ ኽትጸግብ ኢኻ" (ምሳ 20፡13) ይብል። ካብ'ቲ ግቡእ ስዓታት ንላዕሊ ክንድቅስ ኣደላዪ ኣይኮነን፣ ምኽንያቱ ቅድም ዝያዳ ክንደክም ይገብረና፣ ደሓር ከኣ ጊዜና ይስረቕ፡ መዓልትና ድማ ከየሳለጥናሉ ይሓልፍ። ስለዚ ኣብ መዓልቲ ክንደይ ስዓት ከም እንድቅስ ክንፈልጠ ኣገዩ ኣድላዪ እዩ።

3.6. ኣብ ዕዳጋ ኩለል

እቲ ዘድሊ ምግቢ ኽሎ ክዳውንቲ፡ ኣቕሑ'ውን እንተ ኽሎ፡ ክንገዝእ ጊዜ ከም ዘድልየና ርዱእ እዩ። እቲ ኽእረም ዘለዎ ግና፡ ካብ'ቲ ግቡእ ንላዕሊ፡ ፈቐዶ ዕዳጋን ቤት ሸቐጥን ኩለል ክንብል ንኽንቱ እነጥፍኦ ጊዜ እዩ። ብሕልፊ ኣቶም ኣብ ምዕራብ ሃገራት ዘሎና፡ እቲ ዘድልየና ብመደብን ምስትውዓልን ዘይንገዝእ እንተ ድኣ ኾንና፡ እቲ ናብ ዕዳጋ ምኻድና ንጊዜና ብቐሊሉ ኪስርቆ እዩ። ምናዳ፡

* ኣብ ኣየነይቲ ቤት ሸቐጥ ትሓስር ኢልና ሃስው ክንብል፡
* 'ቅኑስ ዋጋ' (Sale) ዚብል ምልክት ስለ ዚገበሩ፡ ዘየድልየና እኳ ክንርኢ፡
* ነዮናይ ከም እንገዝእ ምምራጽን ምውሳንን ክንስእን፡
* ዝርዝር ናይ ዘድልየና ሒዝና ብዘይ ምኻድና፡ ገለ ረሲዕና ክንምለስ፡
* ዝገዛእናዮ ክንመልስን ክንቅይርን፡ እቲ ናብ'ዘን ናብ'ትን እንኸዶ ኮሉ ጊዜና ስለ ዚስርቕ ክንጥንቀቐሉ የድልየና።

ስለ'ዚ፡ ክንዕድግ ኢልና ካብ ቤትና ቅድሚ ምውጻእና፡ ዝርዝር ናይ'ቲ ክንዕድጎ እንደልን ናብ ኣየነይቲ ዕዳጋ ከም እንኸይድን መዲብና ምውጻእ፡ ነቲ እንዕድጎ ድማ፡ 'እንተ ዘይፈተኽዎ እመልሶ' ብዚብል ኣተሓሳስባ ዘይኮነስ፡ ከም ዘይንመልሶ መዲብና እንተ ዓደግና፡ ጊዜና ብኽንቱ ንኽይነጥፍእ ይድግፈና።

3.7. ቁጸራ ክንጽበን ከነጸብን

ኣብ ስራሕና፡ በቲ ግቡእ ሰዓት እንተ ዘይኣቲና ገለ ስጕምቲ ከም ዚውሰደና ወይ ከም ዚስጕና ሰለ እንፈልዋ፡ መብዛሕትና፡ ኣብ'ታ ግብኣቲ ሰዓትና ንርከብ። ቁጸራ ኪህልወና ኸሎ ግና ከምኡ ኣይኰነን። ካልእ'ሲ ይትረፍ፡ እቶም ኣብ ቤተ-ክርስትያን ብሰዓትና እንርከብ ሰባት እኳ ሒደት ኢና። እቲ ዚገደደ ኸኣ፡ ሰባት 'ደሓን ድኣ ደንጕሻ ወይ ደንጕሺ' እንተ ዀኑና፡ ኣብ ክንዲ ግርህ ኢልና እንእመን፡ ከይሓነፍና፡ 'መዓስ ዲኹም ጀሚርኩም፡ ደይ ሕጂ ኢኹም' ዝዓይነቱ መልሰታት ንህብ። እቲ ዚገደደ ኸኣ፡ 'ሓበሻ ኢና' እናበልና፡ ካብ ቁጸራ ዘየኽብር ባህልን ሕብረተ-ሰብን ከም ዝመጻእና፡ ቅድም ንገዛእ ርእሰና፡ ደሓር ባህልናን ህዝብናን ሃገርናን ዘጽርፍ ዘረባታት ንድርቢ። ነዛ ከም ልምዲ ጌርና፡ እነዘውትራ፡ 'ቁጸራ ሓበሻ ድኣ" እትብል ሓረግ ካብ ሱራ ምሒኾና ኸንምንቀሳ ኣሎና።

ምስ ሰባት ተጃጺርና ክንጽበን ከነጽብን ዚሓልፍ ሰዓታት ክንደይ ኢልካ እዩ እሞ ኪቕጽር! ምስ ሰብ ተጃጺርና ፍርቂ ሰዓት ከተጸቢ ከም ቀሊል፡ ኣብ መርዓታት ክልተ ሰለስተ ሰዓት ምጽባይ፡ ኣብ ሕብረተ ሰብና፡ ከም ልሙድ ተቑጺሩ እዩ ዚርአ። "ካብ'ታ ሕማቕ ዚገብሩኻስ እታ ሕማቕ ዘልምዱኻ"፡ እዩ እሞ፡ እቲ ከምኡ ምግባርና፡ ሕማቕ ልምዲ ጥራይ ኣይኰንናን እነኣንግድ፡ ሕማቕ ልምዲ ድማ ንምህርን ነልምድን ኣሎና። ከመይ'ሲ፡ እቲ ቕልጠፋ ዚመጽእ ይውጻዕ። ሰለ'ዚ ኸኣ፡ እንታይ ኣእትወና ምስ ህዝብና ዘይንኸይድ፡ ብዚብል ኣተሓሳስባ፡ እቲ ተዓዲሙ በታ ሰዓቱ ዚመጽእ ዚነበረ፡ ምጽባይ እናበዝሐ ደንጕዩ ምኻድ ይሰምድ ኣሎ።

ብወገነይ፡ እቲ ቕድም፡ ኣብ ሓንቲ መዓልቲ ካብ ሓደ ቦታ ናብ ካልእ ክንየየሉ ዚገብረኒ ብዙሕ ቁጸራታት እገብር ነይረ። ካብ'ቲ ኪወስደለይ እዩ ኢለ ዚሓስብክም ጊዜ ንሳዕሊ እንተ ወሰደለይ ድማ፡ "እሞ ቁም-ነገር እንድ'የ ዝገብር ዘሎኹ፡ እጻወት መዓስ ኣለኹ" ብዚብል ኣተሓሳስባ፡ ነቲ ኻልእ ሰብ ሰለ ዘጸበኽም ኣይከብደንን ነይሩ። ኰይኑ ኸኣ፡ ሓደ እዋን ሓንቲ ሰባኺት፡ "ተጃጺርካ ብምድንጓይካ ንሰብ ከተጸብዮ ከሎኻ፡ ናተይ ጊዜ ኣድላዪ፡ እቲ ናትካ ግና ከንድ'ቲ ናተይ ዘገድስ ሰለ ዘይኰነ ተዓጊስካ ተጸበየኒ ኢኻ ትብሎ ዘሎኻ" ከትብል ምስ ሰማዕክዋ፡ ካብ ኣእምሮይ ፈጺማ ዘይትወጽእ ኰይና፡ ኣተሓሳስባይ ክቕይር ገይራትኒ።[34]

እምበኣርሲ፡ ቁጸራና ከነኽብር እንደሊ እንተ ድኣ ኼንና፡ እንተ ወሓደ ርብዒ ሰዓት ቅድሚ ቁጸራና ወይ ኣኼባና ክንርከብ ንመድብ። ኣብ'ቲ

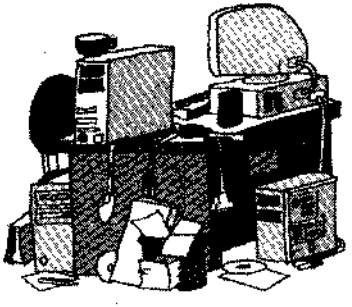
[34] "Punctuality is the politeness of kings." Louis XVIII.

መግድና ዘይሓሰብናዮን ዘይገመትናዮን ኣጋጣሚ ኼንንፈና ሰለ ዚኽእል ኣቐዲምና ንውጻእ። እንተ ዘይኰነ፡ ደንጕና ንነቅል እሞ፡ ኣብ ቈጸራና ንኽነርክብ ውሽጥና ይጭነቕ፡ ነቶም ምሳና ዘለዉ ሰባት ነጨንቕ፣ ምስ'ቶም ኣብ ቅድሜናን ድሕሬናን ዘለዉ ሰብ መኪና፡ ኣረ ምስ'ቲ ናይ ትራፊክ መብራህቲ ከይተረፈ ኣኳ ክንብኣሰ ንጅምር። እዚ፡ ተሓጉሰና መግድና ከይንቕጽል፡ ናብ'ቲ እንኽዶ ድማ ብህድኣትን ሰላምን ንኽይንኣቱ ይገብረና፣ ኣብ ህይወትና ኽኣ ጸቕጢ-ኣእምሮ ይፈጥረልና። እንተ ገደደ ኽኣ፡ ምእንቲ ኽነርክብ፡ ተሃዊክና፡ ኣደዳ ሓደጋ መኪና ክንከውን፡ ህይወትናን ህይወት ቤተ-ሰብናን ከነሰእን ንኽእል ኢና። ካብ ከምዚ፡ ኣቐዲምና ተበጊስና፡ ህድእ ኢልና ብሰላም ምኻድ ይበልጽ።[35]

3.8. እርኑብ ዘይምኻን

ኣብ ቤትና ይኹን ኣብ ሰራሕና ንዚጠፍኣና ነገራት ሃለው ክንብል በብእዋኑ እነጥፍኦ ጊዜ ሒደት ይመስለና ይኽውን፣ እንተ ዚድመር ሜና ከመይ ብዙሕ ምኻኑ ምተገንዘብና። ብዙሕ ጊዜ እንስእኖም፡ ናይ ግድን ሰለ ዜድልዩና ኽኣ ሃለው ክንብል ጊዜና ዚሰርቁ ነገራት ከም እኒ መፍትሕ፡ ሰልፎን፡ ደብዳቤታት፡ ቦርሳ፡ ናይ ደቅና ናይ ቤት ትምህርቲ ወረቓቕቲ ዚኣመሰሉ እዮም። ንምድላዮም ጊዜ ከም ዘጥፍኣልና ተረዲእና፡ ንነፍሲ ወከፎም ግቡእ ቦታ እንተ እንምድበሎም፡ ኣብ'ቲ ዜድለዩና እዋን ብቐሊሉ ክንረኽቦም ምኽኣልና።

ብደገ መጺእና፡ ቤትና እትው ምስ በልና፡ እቲ ኣብ ኢድና ዘሎ፡ ከም መፍትሕ መሳሊ፡ እብ ዝረኸብናዮ ሰው ኣብ ክንዲ ምባል፡ ኣብ'ቲ ምዱብ ቦትኡ ነንብሮ። ከምኡ'ውን እቲ ክንጥቀመሉ ዝጸናሕና፡ ከም ሰልፎን መሳሊ፡ ተጠቒምና ምስ ወዳእና ኣብ ሰፊሩ ንምለሶ። እዚ ልምድና ኣንተ ድኣ ጌርናዮ፡ እቲ ሽግር ይፍታሕ፣ እርኑባት ድማ ንኽውን። ነቲ ተኽዲንናዮ ዝጸናሕና ክዳውንቲ ይኹን ሳእኒ፡ ከምኡ'ውን ክንጥቀመሉ ዝጸናሕና ኣቐሓ፡ ሽዓ-ሽዓ ኣብ በቦትኡ ንምለሶ። ከምኡ ብምግባርና ገዛና ጽኑፍ፡ ሰራሕና ድማ እርኑብን ጥርኑፍን ይኽውን።

---

[35] "Better three hours too soon, than one minute too late." William Shakespeare.

ኣብ ቤትና ብዝሒ ኣቑሑት እንተ'ሎ፡ ዝደለናዮ ክንረክብ ነዊሕ ጊዜ ☞ ዚወስደልና ርግጽ እዩ። እዚ ገዛና ፍኹስ ዚበለን ጽቃጭን ከይከውን ይጥበሮ። እቲ ኪእርነብ ዘለዎ ኣቑሑ ምእንቲ ኸይተሓዋወስና፡ እናፈላለና፡ ዓይነቱ እናጸሓፍና፡ ኣብ መመአርነቢኡ ምስ እንጥርንፎ ኣብቲ ዘድልየና ጊዜ ንምርካቡ እየሸግረናን።[36] ኣብ ቤት መብዛሕትና ኣቑሑ ንኺበዝሕ ምኽንያት ዚኸውን፡

* ደሓር ክወርዮ'የ፡
* ንዓዲ ክሰደሎም'የ፡
* ዚተዋህበኒ መዘኽርታ እዩ፡
* ደቀይ ምስ ዓበዩ ክርእዮም'የ፡
* ክብደት ምስ ቀነሰኩ ክኸደኖ'የ፡
* ሓደ ጊዜ ኸንብቦ ወይ ክርእዮ'የ፡
* ቁልዑ ኸለጢ ናይ ደቀይ ዝነበረ'ዩ፡
* ሓደ ኣዋን ክጠቕመኒ ወይ ኬድልየኒ'ዩ፡
* ብሕሱር ዝገዛእኩዎ ወይ ብነጻ ዝረኸብኩዎ፡ ኢልና ዝኣከብናዮ ክዳውንቲ፡ ኣቑሑት፡ መጻሕፍቲ፡ ቪዲዮታት ዝኣመስለ ይርከቡ።

እቲ ኣቑሑ ከይተረድእና፡ በብቕሩብ ይእከብ እሞ፡ ቦታ ስለ ዝጸበና ኸኣ፡ ሓደ ኣብ ልዕሊ ሓደ እናደራረብና ነቕምጦ፣ ሽዑ ገለ ነገር ምስ ዘድለየና፡ ሃለው ኢልና ክንረኽቦ ኣይንኽእልን። ምናዳ ኣጋይሽ ንቤትና ኺመጹ ኸለጢ፡ ዘይረእ ቦታ ጥራይ ይኹን እምበር፡ ኣብ ዘይበትኡ ንሰ'ኻ'ኹ'ዮ፡ ድሓር ብእኡ ገይሩ እበይ ከም ዘንበርናዮ ሰለ ኣንርስየ ኸንደሊ ብዙሕ ጊዜ ነጥፍእ።[37]

እምበኣር እቲ ዘድልየናን ዘየድልየናን ንምፍላይ ኪጠቕመና፡ 'እዚ ኣቑሓ እዚ ካብ ዘቕምጦ እሞ፡ ከይተጠቀምኩሉ ክንደይ ገይሩ፧' ኢልና ነቲ ኣብ ቤትና ዘሎ ኣቑሑ ሰሊና ነቲ ዘይንጥቀመሉ ዘበለ፡ ወይ ንዜድልዮ ሰብ ንሃቦ ወይ ከኣ ንደርብዮ። ከይርእናዮን ከይተንከፍናዮን ነዊሕ ዚገበረ ኣቑሓ፡ ድሕሪ ሕጅ'ውን ኣይክንትንክሮን ኢና። ርግጸኛ ድማ እየ መብዛሕትኡ እቲ ዘየድልየና ነገር፡ ካልእ ሰብ ወሲዱ እንተ ዚድርብዮ እኳ ፈጺምና ኣይምዘኽርናዮን። ከም ልምዲ ጌርና ንዘይንጥቀመሉ ኣቑሑ ወይ ደርቢና ወይ ንሰብ ሂብና፡ እቲ ኻልእ ኣብ በዮትኡ ምስ እንእርንቦ፡ ቤትና

---

[36] "It is not how fast you can get it filed that counts, it is how fast you can find it." Secretary handbook, Darnell Corporation Chicago.

[37] "Have nothing in your house that you do not know to be useful or helieve to be beautiful." Henry David Thoreau.

ይጸፍፍ፣ ዚጠፍአ ንምርካብ ሃሰው ክንብል ከኣ ጊዜና ኣይመጥፋእናን።[38]

3.9. ጽፉፍ መደብ ዘይብሉ ዕዮ

3.9.1. ኣኼባታትን እንዳ ሰብ ምብጻሕን

. መብዛሕትና፣ 'ድሕሪ ሓሙሽተ ደቒቕ ኣብኡ ንራኸብ' ወይ 'ድሕሪ ሓሙሽተ ደቒቕ ክድውለሰካ እየ' ዚኣመሰለ ኣዘራርባ ነዘውትር። ነቲ ሓደ ሰዓት ዚወሰድ እኳ ኸይተረፈ 'ብሓሙሽተ ደቒቕ ክውድእየ' ኢልና እንጅምር ሰባት እንተ ድኣ ጕንና ብመደብ ክንዓዩ ኣይንኽእልን ኢና። እቲ እንገብሮ ዘበለ ሽዑ ክንደይ ሰዓት ከም ዚወስድ ብምስትውዓል፡ ኣቐዲምና ገምጋም ክንወስድ ኣሎና። እንከዶ ኣኼባታት ይኹን እንዓይዮ ዕዮታት ምስ እነሰተውዕለሉ፡ እቲ ዚጅመረሉ ሰዓት እምበር መዓሰ ከም ዚውዳእ ጊዜ ኣይንውስነሉን ኢና። ኣኼባ እንተ ድኣ ኼይኑ ንኽንደይ ደቓይቕ ወይ ሰዓታት ከም እነካይዶ ኣቐዲምና ምስ እንምድብ፡ ቡቲ መደብ ከኣ ምስ እንቕየድ፡ ነቲ ጊዜና ብዚበለጸ ክንጥቀመሉ ንኽኣል።

እንዳ ሰብ ክንበጽሕ ድዩ ወይስ ክነዕልል እውን እንተ ኼነ ከምኡ እቲ እንኽደሉ እዋን ድኣ'ምበር ሰዓት ክንደይ ክንፋኖ ከም ዘሎና፡ መብዛሕትና፡ መዲብና ኣይንኽይድን ኢና። 'ካብ ሰዓት ክንድ'ዚ ክሳዕ ሰዓት ክንድ'ቲ ምስኣም ጸኒሐ ክፋነዎም እየ' ኢልና ኣብ ክንዲ ምኻድ ከከም ሁነታቱ፡ ወይ እቲ ዕላል ከም ዝጠዓመና ንጸንሕ። ስለ'ዚ መደብና ብኽኑታት ዕላል ዚዝወር እምበር ጽፉፍ መደብ ዘይብሎም ሰባት ኴና ንተርፍ።

1.9.2. ዕዮ ቤት

ዕዮ ቤት፡ ካብ ገዛ ምልዕዓልን ምጽርራይን ጀሚሩ፡ ኣድካምን ብዙሕ ጊዜ ዚወስድን፡ ቀጻሊ እምበር፡ ሓንሳእ ጌርካዮ ኺውዳእ ዚኽእል ኣይኮነን። ስለ'ዚ ምዱብን ውሱንን ጊዜ ኺግበረሉ ጽቡቕ እዩ። ኣብ'ቲ ንናይ ዕለት እንጌራና እንወፍሮ ስራሕ፡ እቲ ሒዝናዮ ዘሎና ዕዮ እንተ ዘይተወዲኡ፡ ኣብ'ታ ምድብቲ ሰዓትና ገዲፍናዮ ንቤትና ድኣ ንኽይድ እምበር፡ ምእንቲ ክንውድኦ ኣብኡ ኣይንሓድርን ኢና። ከምኡ ኽኣ ኣብ ቤትና፡ እቲ ናይ ምልዕዓልን ናይ ምጽርራይን እዋን ውሱን ሰዓታት ንመድበሉ። እታ ምድብቲ ሰዓት ምስ ኣኽለት ከኣ 'ይኣክል' ኢልና ንግደፎ። እንተ ዘይኮነስ ብመደብ ኣይንዓይን ኣሎና ማለት እዩ።

---

[38] "Think before you file. Eighty percent of everything you file, you never look at again." Stephanie Culp.

ብተወሳኺ፡ ነቲ ዕዮ ገዛ፡ ስዓታት ጥራይ ዘይኰነስ፡ መመዓልቲ ምስ እንፈልየሉ፡ እቲ ዕዮና ጽፉፍ ይኸውን፡ ነቲ ዝመደብናዮ ዕዮ ኸኣ ጅምር-ግድፍ ዘይኰነስ ኣብ መፈጸምታ ዜብጽሑ ስዓት ንኸውን።

ግና፡ መዓልቲ ኣሎ፡ በየን ከም እንጅምር ክሳዕ ዚጠፍኣና፡ በዝን በትን ብዙሕ ነገር ዛሕ ኢሉ፡ ዝገበርና እንተ ገበርና ኸኣ ፍጹም ዘይስልጠና ንኸውን። ኣብ'ቲ ከምኡ እዋናት፡ ተበሪሁና ምእንቲ ክንዓዪ፡ መገዲ ክንፈጥረሉ የድሊ። ንምሳሌ፡ ኢደይ-ኢድካ ኢልና ተደጋጊፍና ክንሰርሕ፡ ክሰጽሪ፡ ክነለዓዕል ነቲ ምዱብ ዕዮ ምሉእ ቤተ-ሰብ ምስ ዚሳተፍ፡ ቀልጢፉ ይሰልጥ።

ገለ እንስቲ ኣብ ቤት ብዘይ ዕረፍቲ ኪዓይያ ይውዕላ፣ ገለ ኻልኦት ክእ ንኸኑ ዚኸውን እኽል ጊዜ እኳ ኸለወን፡ ክይተረድኡን፡ ስላሕ እናበለ ስንፍና ስለ ዚኣትወን ንጊዜአን ብዘይክውን የጥፍእ። እተን ስንፍና ዘጥቅዐን ኺተግሃ፡ እተን ብትግሃት ዚዓይያ ድማ ንዘለወን ጊዜ፡ ኣብ ኦሱ ዚገብርኦ ዘበለ ብግቡእ ኪጥቀማሉ፡ ብመደብ ድማ ኺዓያ እዩ ዚግባእ።

1.9.3. ትምህርቲ ኮለጅን ዩኒቨርሲቲን

ኣብ ኮለጅ ወይ ዩኒቨርሲቲ እንሳተፍ፡ ተማሂርና ስራሕ ኸንረክብ ብዚብል ተስፋ ምኻኑ ርዱእ እዩ። ኰይኑ ግና፡ እቲ እንምሃሮን እነጽንየን ትምህርቲ እንታይ ምኻኑ ክንውሰን ከሎና፡ ንሓያሎ ዓመታት እንገብሮ ዓይነት ሞያ ንውሰን ከም ዘሎና ክነስተውዕል የድሊ። ዘሎናዮ ዘበን ምርጫታት ናይ ብዙሕ ዚዓይነቱ ትምህርታዊ ሞያ ዚርከቦ ስለ ዚኸኑ፡ መብዛሕትኡ ክንፈልጦን ክነመዛዝኖን ዘጸግም እዩ። ስለ'ዚ፡ ሓሲብናን ጸሊናን ኣስተውዒልናን፡ ምስ ዚፈልጡ ስባት ተማኺርናን ምስ እንመርጽ ደጋፊ ኸኣይኑ ንረኽቦ። እንተ ዘይኰይኑ፡ ንገለ ዓመታት ሓደ ዓይነት ትምህርቲ ክንምሃር ጸኒሕና፡ ንዕኡ ኸይወዳእና ኸኣ ካልእ ክንቀያይር ጊዜናን ገንዘብናን ንኸንቱ ኸነጥፍእ ኢና። ስባት ስለ ዝበሉና ወይ ብሃሰሰ-ለባም እንተ ድኣ ኣቲናዮ፡ ካብ ክንመሃሮ ኸሎና ጀሚሩ ዓቕበት ኪኸሎና፡ ስራሕ ምስ ሓዝና'ውን ዘይንሕጐሰሉ፡ ንግሆ ተንሲእና ምውፋርና ባህ ዘይብለና፡ ክንከውን ይገብረና።[39]

ኣብ ሃገርና ብጸጋማይ ኢድካ ምጽሓፍ ጌጋ ተቑጺሩ፡ እቲ ብጸጋማይ ኢዱ ኪጽሕፍ ዚቕሎ፡ ብየማናይ ኢዱ ንኺጽሕፍ ወለዱን ስድራ ቤቱን

[39] "The more a person is able to direct his life consciously, the more he can use time for constructive benefits." Rollo May.

የገድድዎ። ብየማናይ ኢዱ ንኺጽሕፍ ተፈጥሮኡ ዚኹን ሰብ ብጸጋም ምጽሓፍ ከም ዘሸግሮን ዘይሰልጠን፡ ከምኡ ኸኣ እቲ ብጸጋማይ ኢዱ ንኺጽሕፍ ተፈጥሮኡ ዚኹን፡ ብየማን ምጽሓፍ የጸግሞን የሸግሮን እዩ። ልክዕ ከምኡ ኸኣ፡ ሰብ በቲ ተውህቦኡ ዘይኮነ ሞያ ብግዲ ሰልጢኑ ሰራሕ ምስ ዚሕዝ'ውን ኣሳልጦ ኸርከብ ኣይክእልን፣ እንተ ኸኣለ'ውን ብዙሕ ጻዕሪ ይሓትቶ።

ሰለ'ዚ፡ ኣቐዲምና፡ ቅድሚ ኣብ ኩለጅ ወይ ዩኒቨርሲቲ ክንምሃር ምእታውና፡ እቲ እግዚኣብሄር ክንኮኖ ዝመደበና ንኸነለሊ፡ ንገዛእ ርእስና፡ 'እንታይ ክኸውን እየ ዝደሊ' ኢልና ንሕተት። ኣሰዒብና፡ እቲ ብቐሊሉ ዚርድኣና፡ እቲ ካብ ካልኦት ሰባት ብዚበለጸ ክንገብሮ እንኸእል፡ ነቲ ድሓር ሰራሕ ምስ ጀመርና፡ ባህ ኢሉና ተጊህና ክንሰርሖ እንደሊ እንታይ ምኻኑ ፈሊና ክንፈልጦ የድልየና። ነዚ ኣስተውዒልና፡ ብመጀመርትኡ፡ ብመደብ ክንምሃር ኣሎና። ሰለ'ዚ፡ ኣቐዲምና፥

ሀ. እቲ ክንኮኖ እንደሊ ንፍለጥ

'ኣኸሉ ዚተርፍ ገንዘብ እኳ እንተ ዝህልወኒ፡ እቲ ንገንዘብ ዘይኮነሰ ደስ ሰለ ዝብለኒ ክዓይዮ ዝደሊ ሰራሕ እንታይ እዩ፧' ኢልና፡ ብቅደም-ተኹተል፡ ካብ'ቲ ቀዳማይ ጀሚርና ኣርባዕተ ወይ ሓሙሽተ ዓይነት ሞያታት ሰሪዕና ንጽሓፍ። እዚ፡ እቲ ሞያ ንምሓዝ ዝወስደልና ዓመታት፡ ምኽባዱን ምኽላሉን፡ ድሓር እውን ትምህርቲ ምስ ወዳእና ብዛዕባ እንረኸቦ ደሞዝ ኣብ ግምት ከየእቶናን ከይሓሰብናን ይኹን።

ለ. ክእለትና ነለሊ

ነፍሲ ወከፍና ካብ እግዚኣብሄር ዚተዓደለና፡ ዚተፈላለየ ክእለት ኣሎና። እቲ ሓደ ሰለ ዚኸእሎ 'ቀሊል እዩ' ዚብሎ፡ ነቲ ሓደ ኻልእ ከኣ ከምኡ እዩ ማለት ኣይኮነን። ሰለ'ዚ፡ እቲ ንዓና ቀሊል ዚኾነ፡ ማለት ተፈጥሮኣዊ ክእለትና ኣሰሊና ክንፈልጦ ኣሎና። እዚ፡ ምናልባሽ፥

* ናይ ኢድ ሞያ ዚሰልጠና፡
* ሕሳብ ብቐሊል ዚርድኣና፡
* ግድል ካብ ምፍታሕ፡ ነቲ እነንብቦ ምዝካር ዚቐለና፡
* ናይ ምስኣል ዝንባሌ ዘሎና፡
* ናይ ምጽሓፍ፡ ናይ ቋንቋ፡ ናይ ምግቢ ምኽሻን ... ወዘተ፡ ትዕድልቲ ወይ ተውህቦ ዘሎና ምኻንናን ዘይምኻንናን ንኹሉ ፈሊና ነለሊ።

ሐ. ባህርይና ንመርምር

ነፍስ ወከፍና ዚተፈላለየ ባህርያት ከም ዘሎና ኣቐድም ኣቢሉ ተጠቒሱ ኣሎ። ባህርያትና ኣብ'ቲ ሙያና ዓቢ ግደ እዩ ዘለዎ፣ ስለ'ዚ ምስ'ቲ ባህርያትና ዚገጥም ሞያ ምእንቲ ክንመርጽ፡ ኣቐዲምና ባህርያትና ክንምርምር ይግብኣና። ምናልባሽ፥

* ምስ ሰባት ምስራሕ እንፈቱ፡ ወይ ዘየሸግረና፡
* ኣብ ቅድሚ ሰባት ብትብዓት ክንዛረብ ዘይጽግመና፡
* ንሰባት ምሕጋዝ ባህ ዚብለና፡
* ቄራጽ ውሳኔ ንምውሳድ ድሕር ወይ ስጋእ ዘይንብል፡ ... ወዘተ ምኻንና ዘይምኻንና ሓሲብና ነለሊ።

ነዚ ኣቐዲሙ ዚተባህለ ዅሉ ተር ኣቢልና ድሕሪ ምጽሓፍና፡ ነቲ ብቅደም-ተኸተል ዘስፈርናዮ ጽሑፍ ቅርብ ኢልና ንተዓዘቦ። ድሕር'ዚ፡ እቲ ክንኰኖ እንደልዮን ክእለትናን ባህርያትናን ኣብ ግምት ብምእታው፡ እየናይ ስራሕ ከም ዚርከቡ፡ ጽቡቕ ደሞዝ ከኣ ዘለዎ፡ ከምኡ ኸኣ ክንደይ ዓመታት ከም ዚወስድ ንፍለጥ። ብድሕር'ዚ፡ እንተ ተኻኢሉ፡ ከም'ቲ ትምህርትና ምስ ወዳእና እንስርሖ ዓይነት ሞያ ምስ ዚሰርሑ ሰባት ክንዘራረብ፡ ብዘይ ደሞዝ'ውን እንተ ኾነ፡ ንገለ እዋናት ስራሕና ብዛዕባ'ቲ ሞያ ዕሙቕ ዚበለ ምርዳእ ክንረክብ እንተ ኸኢልና ዚሓሸ እዩ።

ኣብ ላዕሊ ከም እተጠቕሰ፡ ኣገባብ ጌርና ምስ እነጽንዕ ጊዜና ንኸንቱ ኣይነጥፍእን። ኣብ'ታ እግዚኣብሄር ዚሃበና ተውህቦን ትዕድልትን ዚኾነት ሞያ እንተ ድኣ ኣቲና ድማ፡ ከም እንሕጕሰ፡ ጸብለል ከም እንብልን እንዓብን ዘጠራጥር ኣይኰነን። ብዙሕ ገንዘብ ስለ ዚርከቦ ወይ ንኻልኦት ርኢና ዝኣቶናዮ እንተ ድኣ ኾይኑ ግና፡ ዘይቦታና ብምኻኑ ክንዓግበሉ ኣይንኽእልን፣ ውዒሉ ሓዲሩ ኸኣ እቲ ኣበርክቶና'ውን ከም'ቲ ዚግባእ ኣይኪኸውንን እዩ።

4. ዚጠቕመና መፍትሒ

4.1. ምዕራይ መደብ ምውጻእ

ነፍሲ ወከፍና፡ ኣብ መንፈሳዊ ጕዳያት ይኹን ምስ ገዛእ ርእስና፡ ኣብ ስራሕና ይኹን ምስ ቤተ-ሰብና ከምኡ'ውን ምስ ፈተውትናን ኣዕሩኽትናን እነሕልፎ እዋን፡ ከከም ኣድላይነቱ ግቡእ ጊዜ ኪሰልዓሉ ኣለዎ። ግና፡ እቲ መንፈሳዊ ህይወትና ምስ ዚጥዓ ጥራይዩ እቲ ኻልእ ኵሉ መዳያት ናይ ህይወትና ዚጥሂ፡ እሞ ኣቐዲምና ነቲ ናይ መንፈሳዊ ጕዳያትና፡

ብእንግብሉ እገባብ ንስርዓዮ። ድሕሪኡ ካብ ሃሰኽለኽ ናይ'ዛ ዓለም እዚኣ ህድእ ኢልና እንዓርፈሉ፡ ንገዛእ ርእሰና ዚኸውን ጊዜ ንስራዕ። ከምኡ ብምግባርና ኸኣ፡ እብ ቤትና ምስ ብዓልቲ ቃል ኪዳንናን ምሰ ደቅናን፡ ካብኡ ሓሊፉ ድማ ምሰ አብ ከባቢና ዘሰዉ ስባት ግርም ክንዋሳእ ንኽእል።

ገሌና ካብ ሓደ እኼባ ናብ ካልእ፡ ካብ ሓደ ፕሮግራም ናብ ካልእ ክንጐዱ ንውዕል። ገሌና ኸኣ ናይ ቃል አምላኽ ምንባብ ኩነ ናይ ጸሎት ጊዜ ሰለ ዘይብልና፡ ንርእስና መንፈሳዊ ምግቢ እንምገበሉ እዋን እኳ አይህልወናን። እዚ ክልቲኡ፡ በዝን በትን፡ ብኽልቲኡ ወገናት ምጽዳፍ ዘኽትል፡ ዘይምዕራይ አጠቓቕማ ጊዜ ሰለ ዚኹነ ኸውገድ ዘለዎ እዩ።

ንዚተወሰነ ስዓታት ንኽንስርሕ፡ ወፈርና ክንኣቱ ግቡእ እኳ እንተ ኹነ፡ እቶት ገንዘብና ኽነብዝሕ እሞ፡ ድሓር ንኽንዓርፍ ብዚብል እተሓሳስባ ክልተ ሰለስተ ሰራሕ እንሰርሕ ስባት አሎና። ገሌና ኸኣ ቅልጥፍ ኢልና ትምህርቲ ምእንቲ ኽንውድእ ብዙሕ፡ ልዕሊ ዓቕምና ዚኹነ ዓይነት ትምህርትታት ብሓደ እዋን ንወስድ። ከምኡ ብምግባርና ንነፍስና ነጨንቕ፡ ዕስተ-ዕለት ዕረፍትን ሰላምን ዘለዎ ናብራ ኣብ ክንዲ ምንባር ከኣ ብርቱዕ ጻዕቂ ዚመልአ ህይወት ይህልወና። ድሕሪ ኣርባዕተ ዓመት ዕርፍ ክብል እየ እናበልና ግደ ኣደዳ ሕማም ክንከውን ግቡእ አይኮነን። እምበርከ ንዓመታሰ ይትረፍ ጽባሕ'ውን እንተ ኹነት ምህላውና ኣረጋጊጹ ዚነገረናስ መን እዩ፧ ይትረፍ'ዶ ንዓመታሰ እታ ጽባሕ እኳ ናትና አይኮነትን። ሰለ'ዚ ጠገሰ ዘይብሉ ሰራሕን መጽናዕትን፡ ዘይዓቕምና ኽንጸውር ህርድግ ከይንብል ክንሓስበሉ እላቦ።

ገንዘብን ጊዜን ክልቲኡ ዚበዝሑም ሰባት ኣዝዮም ሓደት እዮም። መብዛሕትኡ ሰብ፡ ወይ ገንዘብ ዘሰዎ ጊዜ ግና ዚሓጽሮ፡ ወይ ድማ ኣኽሉ ዚተርፍ ጊዜ ዘለዎ፡ ኽሕንሰሉ ዚኽእል ገንዘብ ግና ዘይብሉ እዩ። ካብ'ዚ ዚነቕለ፡ ብዙሓት ሰባት 'ጡረታ ምሰ ወጻእኩ፡ ጊዜን ገንዘብን ኪህልወኒ እዩ'ሞ ከም'ዝን ከም'ትን ክገብር እየ፡' ኢሎም በተን፡ ይሃልዋ ኣይሃልዋ፡ ግና ዘይፈልጥወን ድሕሪ ጡረትኣም ዘለዋ ዓመታት ይሓልሙ። እታ ጊዜ ኣኽላ እንተ በጽሐዋ ኽእ፡ እቲ ዚተመነይዎ ዓይነት ጸወታ ከይጸወቱ እታ ሓይሊ ትጐድል፣ እቲ ኽምገብዎ ሃረር ዚብልዎ ዓይነት ምግቢ ኽይበልዉ ኽኣ ብስሪ ጉድለት ጥዕና ይኹለፉ።

እቲ ጽባሕ ኣብ'ዚ ቦታ ምስ በጻሕኩ፡ 'እዚ ክገብር'የ፡ እቲ ድማ ከደግም እየ፡ ከም'ዚ ክሰርሕ'የ፡ ከም'ቲ ድማ ክሳልጥ እየ' ምባልና ጽቡቕ እዩ፣ ሰብ ብተስፋ እዩ ዚነብር። እንተ ኹነ ግና፡ እቲ ዚቕደመ ምእንቲ ኽንገብርሉ፡ ሕጂ ኣብ'ቲ ናይ ሎሚ ነተኩር!

4.2. ብጥበብ ምዕያይ

ነቲ እንገብሮ ዘበለ ዅሉ፡ ዚግብኡ ጊዜ ሂብና ብግቡእ ኽንገብሮን ኽስተግብሮን፡ ስሊጡና ድማ ንኻልእ ዚኽውን ጊዜ ምእንቲ ክህልወና፡ ፖሉእ ልብናን ቀልብናን ሂብና ክንዓዪ፡ ጥበብ ኪህልወና ኣለዎ። ጥበብ ብምጥቃምና ጊዜ ንኽንቀጥብ፡ ንኽይንጕዳእ ይሕግዘና። ነዚ ብዚምልከት ገለ ንኣብነት ክንጠቅስ፣

* እእምሮና ደኺሙ ክሰኡ ዚኽእነ ይኹን ዕዮ ቤት ትምህርቲ ኽንገብር ካብ ምፍታን፡ ኣዕርፍ ኣቢልና መጽናዕትናን ዕዮናን ምቕጻል፡
* ነቲ ብተደጋጋሚ እንገብሮ ዕዮ፡ ብኽመይ ዝያዳ ከም ዚስልጠና ወይ ከመይ ከም እንቕልጥፍ ሓሲብና፡ ንእሽቶ እትመስል ምምሕያሽ እኳ ትኹን ምግባር፡
* ኣብ ስራሕና፡ ኣቀማምጣ መረጃቕትና እርኑብ ኪኽውን ምስኡ ድማ በየናይ ጀሚርና ኣበየናይ ከም እንቕጽል ምምዛን፡
* ቤትና ከከምኒ እንጥቀመሉ ኣገባብ፡ ነቲ ኣቕሑ ቦታ ምፍላይ። ንኣብኡት ብዙሕ ጊዜ እንጥቀመሉ፡ ጥቓ እቲ እንዓየሉ፡ ቁልው ዚጥቀሙሉ ኽእ ኣብኒቲ ዜርክብዎ ምእርናብ፡
* ደቅና ሓላፍነት ወሲዶም ንኺዓዩ ምምሃር። ንኣብኡት ከከም ዕድሚኦም ኽንከድኖም ጊዜ ምእንቲ ኽንቀጥብ፡ ባዕላቶም ኪኽደኑ፡ ምግቦም'ውን ባዕሎም ኪበልዉ ምምሃርን ምልምማድን፡
* ስእን ግቡእ መሳርሒ ብዙሕ ጊዜ ከይነጥፍኡ፡ ብዚከኣል መጠን፡ ዘድልየና መሳርሒታት ምዕዳግ።

4.3. ዘሀውኽን ዜገድስን ፈሊና ምልላይ

መብዛሕትና፡ እቲ ዕለተ-ዕለት ክንገብሮ ዘሎና ነገራት፡ ብዝሒ ስለ ዘለዎ፡ ጀሚርና ዘይንውድኡ፡ እረ ዘይንጅምሮ ቁም-ነገር ዘለዎ ጕዳያት እውን ንገድፎ ኣሎ። ጊዜና ብግቡእ ክንጥቀመሉ ምእንቲ ኽንክእል፡ ንኹሉ በብመዓልቲ መደብ ንግበረሉ። ነዚ ንኺሕግዘና፡ መደብናን ቁጸራናን እንጽሕፈሉ ዓውደ-ኣዋርሕ መሳሊ ጌርና፡ 'ኣየናይ እዩ እቲ ግድን ሎሚ ኺግበር ዘለዎ፡ ክንደይ ጊዜ'ኸ እዩ ዚወስድ' ርኢና ንፈላለዮ። ሽዑ፡ ካብ'ቲ ክንገብሮ ዚግብእና ክሳዕ ክንደይ ኣድላዪ፡ ክንደይ ድማ ዜህውኽ ምኻኑ ኣብ ግምት ኣእቲና፡ ብኽምኒዚ ዚስዕብ ኣብ ኣርባዕተ ክፍልታት ምስ እንመቕሎ ንምትግባሩ ቅልል ዚበለ ኽኡይኑ ንረኽቦ።

እቲ ኣድላዪ (Important) እንብሎ፡ እቲ ግድን ጊዜ ኺውፈየሉ ዘለዎ

እዩ። እቲ ዜሀውኽ (Urgent) እንብሎ ኽኢ፡ ገደብ ጊዜ ዘለዎ፡ ብቕልጡፍ ኺግበር ዘለዎ፡ ሀጹጽ ጉዳይ እዩ።

I - ነቲ ዘየሀውኽን ዘየድልን፥

ግድን ክንገብሮ ስለ ዘየድልየና፡ ቀሩጽ ኣቢልና ኽንገድፎ ኣሎና። እንተ ዘይኰነስ፡ ከም'ታ ናይ ቀደምና፡ ኣብ'ታ ዝነበርናያ ክንምለስ፡ ከምኣ ኢልና ኽኣ ክንነብር ኢና እምበር ገለ ለውጢ ኼነምጽእ ኣይክንክእልን ኢና!

II - ነቲ ዘሀውኽን ዘየድልን፥

ንዓና ኣዝዩ ኣገዳሲ እኳ እንተ ዘይኰነ፡ ንኻልኦት ብዙሕ ዘገድስ ኪኸውን ስለ ዚኽእል፡ ከም'ቲ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ ኦሪት ዘጻእት 18፡14-23 የትሮ ንሙሴ፡ ስብኣይ ዓሱ፡ ዚበሎ፡ ካልኦት ኺገብርዎ ከነመዝዝ ኣሎና።

III - ነቲ ኣዝዩ ዘድሊ ግና ዘየሀውኽ፥

'ጽባሕ ወይ ካልእ መዓልቲ ክገብሮ' ኢልና ነወግኖ። እንዓየሉ ርግጽ ዚኾነ መዓልትን ሰዓትን ግና ንፍለ። ቢታ ዝበልናያ ዕለትን ሰዓትን ድማ፡ ከም'ታ ዝበልናያ፡ ቢታ ዝሓንጸጽናያ መደብ ንግበሮ። እንተ ዘይኰይኑስ፡ ከይተረድኣና፡ ውሽጥና ንኽይዓርፍ ምኽንያት ኰይኑ፡ ከጨንቕና፡ እእምሮኣዊ ጸቕጢ'ውን ኪፈጥረልና ይኽእል እዩ።

IV - እቲ ኣዝዩ ዘድልን ዘሀውኽን፥

ቅድሚ ዅሉ ክንገብሮ ዚግብኣና እዩ፣ ግና፡ መዓልትና ብምልኡ ኣብኡ ጥራይ ምእንቲ ክይውዳእ ክኣ ንጹር መደብ ንግበረሉ። ሽዑ፡ 'ክንደይ ሰዓት ኣሎኒ፡ በየናይ ሰዓት እንተ ገበርክም'ኸ ዝያዳ እስልጥ፥' ክምኡ ድማ 'በየናይ እዋን እየ ንቑሕ ኰይነ ክሰርሓ ዝኽእል፥' ኢልና፡ ክይደንጋና፡ ንዕየዮ።

	ዘየሀውኽ	ዘሀውኽ
ዘ ያ ድ ሊ	I - ክንውግዶ ዘሎና!	II - ካልኦት ይግበርዎ ኽንገድፎ ዘሎና!
	· ኣብ ዕዳጋ ንኽንቱ ኰሰል ምባል፡ · ዘይጠቅም ነዊሕ ዕላል ኣብ ተሌፎን ምሓዝ፡ · ብዙሕ ጊዜ ኣብ ቅድሚ ተሌቪዥንን ኮምፑዩተርን ኩፍ ምባል፡	· ደቅና ኺገብርዎ ዚኽእሉ ዕዮ ገዛ፡ · ከፊልና ክነሰርሖ እንኽእል ስራሓት፡ · ኣብ ቤተ-ክርስትያን ይኹን ኣብ ስራሕ፡ ንሰባት ሓላፍነት ክንህቦ እንኽእል ዕዮ፡

አዝዩ ዘድሊ	ዘየሀውኽ	ዘሀውኽ
	I - ከንውግዶ ዘሎና!	II - ካልኦት ይግበርዎ ኽንገድፎ ዘሎና!
	· ገዛ ምልዕዓል፡ · ንሰባት ምብጻሕ፡ · ዚተደመለልና ተሌፎን ምምላስ፡ · ኺዕረን ኪጽገንን ዘለዎ ኣቕሑትን ናውትን፡	· ኪኽፈል ዘለዎ ነገራት፡ · ከነንብቦ ዘሎና ደብዳቤታት፡ · ጊዜ ዘይህብ ሰራሕ ወይ ሽግር፡ · ናይ ሕክምና ቁጸራ፡ · እንዳ ሓዘን መሳሊ ምኻድ፡

እምበኣር፡ ነቲ ክንገብሮ ዚግብኣና ዕዮ ፈላሊና ምልላዩ ምስ እንኽእል፡ ብኡ መስረት ድማ ጊዜ ምስ እንውፍየሉ፡ ጊዜና ብኣገባብ ምጥቃም ንኽእል። ድሕሪዚ፡ ቡቲ ዝመደብናዮ ኣገባብ ይኽይድ ምህላዉ፡ ከምኡ ድማ ነስልጥ ምህላውና ብምትኳር ነስተብህል።

5. ገዛእ ርእስና ንመርምር

ኣጠቓቕማ ጊዜና ብዚምልከት፡ ዚስዕባ ነጥብታት፡ ህድእ ኢልና ንገዛእ ርእስና ብምምርማር ነመልክተለን። እቲ ጽቡቕ ስለ ዘየሎ ክንልውጦ ዘሎና ብቑጽሪ 1፡ እቲ ኣዝዩ ጽቡቕ ስለ ዘሎ ክንዕቅቦ ዘሎና ድማ ብቑጽሪ 5፡ ክስም ሃለዋቱ፡ ካብ 1 - 5 ነመልክተሉ።

1. መዓልተይ ከመይ ትሓልፍ ከም ዘላ እፈልጥየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
2. ትጉህን ሰራሕ ዝፈቱን ሰብ እየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
3. ተሌቪሽን ንምርኣይ ዘሕልፎ ጊዜ እሩም እዩ።	(1) (2) (3) (4) (5)
4. ኮምፕዩተር ኣጠቓቕማይ ምዕሩይን ቅዱሰን እዩ።	(1) (2) (3) (4) (5)
5. ንተሌፎን ብኣገባብ እየ ዚጥቀመሉ።	(1) (2) (3) (4) (5)
6. ኽዕልል ጊዜይ ንኽንቱ ኣየጥፍእን እየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
7. ድቃስን ምዝንጋዕን ዜብዝሕ ሰብ ኣይኮንኩን።	(1) (2) (3) (4) (5)
8. ክዕድግ ኣብ ዕዳጋ ንኽንቱ ጊዜይ ኣየጥፍእንየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
9. ቁጸራ ዘኽብር ሰብ እየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
10. ኣቕሑ ኣተሓሕዛይ እርኑብ እየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
11. ንዝዓየ ዘበለ ብመደብን ብጥበብን እየ ዝዓየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
12. ኣድላዩን ዘየድልን ነገራት ኣለልየ እየ ዝዓዪ።	(1) (2) (3) (4) (5)

❖ ኣጠቓቕማ ጊዜይ ብዚምልከት ከመሓይሾ ዚግብኣኒ እንታይ ኣሎ፧

❖ ንጊዜይ ዚሰርቕ ቀንዲ ነገር እንታይ እዩ፧

❖ ብሓፈሽኡ ኣብ'ተን ኣብ መዓልቲ ዘለዋኒ 24 ሰዓት፡ ዝርዝር ዚገብሮ ነገራትን ዚወስደለይ ጊዜን ከምዚ ይመስል፥

❖ ንምትግባሩ ዝውስኖ ውሳኔታት፥

መደብ ሓጺር እዋን	መደብ ነዊሕ እዋን
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

❖ ካብ'ዞም ተጠቒሶም ዘለዉስ በየናይ ኰን ጸዲፍና ንህሉ፧

*ምሒር ፈታው ርእሱ፡
*ጽባሕ ድሕሪ ጽባሕ ዚብል፡
*ንእሽቶ ጌጋ ዘይጻወር፡
*ከዘናጋዕ/ከድቅስ ዚውዕል፡
*በታ ዚመደባ ጥራይ ዚኸይድ፡
*ንሰብ ኪሕግዝ ንርእሱ ዚውጽዕ፡
*ዕዮኡ ከይወድአ ዘይዓርፍ፡
*ዕዮኡ ዘየጽፉፍ፡
*ከጐዱ፡ ዕረፍቲ እኳ ዘይብሉ፡
*መደበ ኣልቦ፡

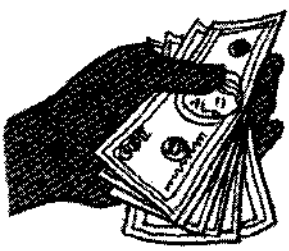

ምዕራፍ - 4

ኣተሓሕዛ ገንዘብና

"ከሱ ካብኡ እዩ ብእኡን ንእኡን ድማ እዩ እሞ፡ ንእኡ ንዘለኣለም ክብሪ ይኹኖ"

(ሮሜ ፲፡36)

ኩላትና፡ እቲ ዘሎና ገንዘብ ኩነ ሃብቲ፡ ጥሪት ኩነ ንብረት ካብ እግዚኣብሄር ዚተዋህበና ምኻኑ ክንፈልጥ ኣሎና። እቲ ብኽምኡ፡ ማለት ብዕጸ ዚሃበና ምኽንያት ድማ፡ ናይ ገዛእ ርእስና ናብራ ኽንመሓዳድረሉ ንኻልኦት ድማ ክንሕግዘሉን እዩ።

ልብና ብፍቕሪ ገንዘብ ዘይተማረኸ ኩይኑ፡ ነቲ ንእግዚኣብሄር ዚግባእ እሙናት ኴንና ምስ ሃብና ነቲ ዝተረፈ ኣብ ምንታይ ከም እነውዕሎ ወይ እንታይ ከም እንገብረሉ ንኽንጥንቀቕ ሓላፍነት ኣሎና። ግቡእ ኣተሓሕዛ ወይ ኣጠቓቕማ ገንዘብና እንተ ዘይፈሊጥና፡ ኣብ ህይወትና ከቢድ ጸቕጢ፡ ኣብ ሓዳርና ምግርጫው፡ ምስ ደቅናን ቤተ-ሰብናን ከኣ ዘይምርድዳእ ኪፈጥረልና ይኽእል። እምበኣርሲ፡ እቶትና ካብቲ እነውጽኦ ንኽበዝሕ፡ ዘይግቡእን ዘየድሊን ወጻኢታት እንተ ኣሎና ኣለሊና ክንቅንሰ፡ እንተ ዘይኮይኑ ድማ ኢታዊና ንኽብዝሕ መገዲ ክንፈጥር የድልየና።

እዛ ምዕራፍ እዚኣ፡ ብዛዕባ ኣተሓሕዛ ገንዘብና ብዚምልከት ኣብ ዚስዕባ ኣርእስትታት ተተኮር፥

1. ካብ እግዚኣብሄርን ንእግዚኣብሄርን
2. ገንዘብን ልብናን
3. እግዚኣብሄር ንገንዘብና እ.ፍ ምስ ዚብሉ
4. እግዚኣብሄር ንገንዘብና ምስ ዚባርኾ
5. ኢታውን ወጻእን ገንዘብና
6. ብለኞሕ ምግዛእ
7. ብበረኸት ንዝራእ
8. መንዩ ዚወርስና

1. ካብ እግዚኣብሄር፡ ንእግዚኣብሄር

ነፍሲ ወከፍና፡ ገለ ዘይብልና፡ ጥራይ ኢድና፡ ጥራይ ዝባንና ኢና ናብ'ዛ ዓለም መጺእና። ስለ'ዚ እቲ ሕጂ ዘሎና ዘበለ ይኹን እቲ ብድሕሪ ሕጂ እውን ዚህልወና ጥሪትን ትሕዝቶ ገንዘብን ኩሉ ካብ እግዚኣብሄር ዝተዋህበና እዩ። እእምሮ ሂቡ እቲ ዘድሊ ፍልጠት ይኹን ጕልበት፡ ጥዕና ይኹን ዕድመ ዚሃበና'ውን ንሱ እግዚኣብሄር እዩ።

እቲ ንማሆ ተንሲእና ንቤት ትምህርቲ ምኻድና ይኹን ንስራሕ ምውፋርና፡ ስለ ዝለመድናዮ፡ ከም ቀሊል ጌርና እንርእዮ ወይ ፈጺምና ዘይንሓስበሉን'ውን ንኽውን። ማና፡ በቲ እቲ ልዑል ዚህበና ጸጋ እንተ ዘይከውን ነይሩስ፡ ተንሲእና ክንወፍር ኣይምኽኣልናን። ምናልባሽ፡ ገሌና ካብ ቤተ-ስብ ዝወረስናዮ ሃብቲ ጥሪት ይኹን ገንዘብ ይህልወና ይኽውን። ይኹን እምበር፡ እቲ ነቶም ዜውረሱና ዚሃበ፡ ንሕና ኽእ ካብኣም ክንውስድ ዚገበረ ንሱ ባዕሉ እግዚኣብሄር እዩ።

ከምቲ ኣቐድም ኣቢሉ ዝተባህለ፡ ሃዋርያ ጳውሎስ እብ ሮሜ 11:36 "ኩሉ ካብኡ እዩ ብእኡን ንእኡን ድማ እዩ እሞ፡ ንእኡ ንዘለኣለም ክብሪ ይኹኖ" ኪብል ከሎ ንትሕዝቶ ገንዘብናን ጥሪትናን እውን ከይተረፈ ዚምልክት እዩ። እቲ "ኩሉ ካብኡ እዩ" ብምባሉ ኩሉ እቲ ዘሎና ትሕዝቶ ገንዘብ ይኹን ጥሪት ካብ እግዚኣብሄር ዚተዋህበና ምኻኑ፡ ካባና ዝኾነ ኽእ ገለ እኳ ከም ዘየልቦ የርኢ።

እቲ "ኩሉ ንእኡ" ምኻኑ ድማ፡ እቲ እግዚኣብሄር ዚሃበና፡ ተመሊስና ንዕኡ ክንህቦ ከም ዘሎና ይሕብር። እዚ ድማ፡ ንሱ፡ ናይቲ ኩሉ ዘሎና ጐይታ ክንገብሮ፡ ነቲ ገንዘብና ኣብቲ ፍቓዱ ዝኾነ ነገር ከነውዕሎን ክንጥቀመሉን ከም ዚተዋህበና ኣምበር፡ እግዚኣብሄር ገንዘብ ስለ ዚሓጸሮ ኣይኰነን። እዚ ኽእ ብዛዕባ እቲ ንቤተክርስትያን ኣገልግሎት እንህቦ ዓስራይ እፍ (10%) ናይ ገንዘብና ዘይኰነስ፡ ብምልኡ (100%) ማለት እዩ።

እግዚኣብሄር ትሕዝቶ ገንዘብ ዚህበና ንገዛእ ርእስና ንኽንነባበረሉ፡ ክንምገበሉ፡ ክንሕጐስሉ፡ ንደቅና ከነዕብየሉ፡ እቲ ንቤተ-ክርስትያን ክንህቦ ዚግብኣና ክንህበሉ፡ ካብኡ ሓሊፉ ኽእ እቲ ከነቐምጦ ዘሎና ከነቐምጥ፡ እቲ ንስባት ክንረድኣሉ ዘሎና ድማ ክንህብ እዩ። ከምቲ ንሕና ንደቅና ይኹን ንቤተ-ስብና ገንዘብ ሂብና ብግቡእ ኪጥቀሙሉ እንጽበየም፡ እግዚኣብሄር ድማ ንዓና ከምኡ፡ ነቲ ዚሃበናን ዚህበናን ገንዘብ ብኣገባብ ክንጥቀመሉ ይጽበየና እዩ። ብርግጽ ከእ ሓደ እዋን ጸብጻብ ክንህቦ ኪሓተና እዩ።

ገሌና፡ ብስባት ምእንቲ ኽንፍቶ ወይ ንስብ ከነሐጕስ፡ ምናልባሽ'ውን

ብዙሕ ትሕዝቶ ከም ዘሎና ዅንና ምእንቲ ኽንርአ፡ ሀየባት ክንህብ፡ ንኻልኦት ክንሕግዝ፡ ካብ'ቲ ዚግብኣና ንላዕሊ ገንዘብ ነጥፍአ። ገሌና ድማ ንሕና ኣይንሕጕሰሉ፡ ሰድራ ቤትና ኣይሕጕሰሉ፡ ኣብ ምእካብን ምዕቋርን ጥራይ ነድህብ። እዚ፡ ክልቲኡ፡ ምስ'ቲ ፍቓድ እግዚኣብሄር፡ ማሰት ንኽብሩ ምውሳል ዚቃዶ ኣይኰነን። ከም ፍቓዱ እንተ ዘይሒዝናዮ ኽኣ፡ ገንዘብ፡ ኣብ ሀይወትና ክቢድ ጸቕጢ፡ ኣብ ሓዳርና ዘይምቅድዳው፡ ምስ ደቅናን ቤተ-ሰብናን ድማ ዘይምርድዳእን ምግርጫውን ኪፈጥረልና ዚኽእል ሰራም ነገር እዩ።

1.1. ከም'ቲ መጠን ሃብቱ ዚባርኽ

እግዚኣብሄር፡ ዚባርኽ ኣምላኽ፡ ከምኡ'ውን ምንጪ ኵሉ በረኽትን ሰናይን እዩ። ሃዋርያ ጳውሎስ፡ "ኣምላኸይ ከኣ፡ ከም'ቲ መጠን ሃብቱ ብኽብሪ ብክርስቶስ የሱስ ገይሩ፡ ድሌትኩም ዘበለ ኪመልኣልኩም እዩ" ይብል (ፊሊ. 4፡19)። እቲ "ከም መጠን ሃብቱ" ምባሉ ግና፡ እግዚኣብሄር ንኹሉ ኣትና ብሃብቲ ዝተፈንጫሕና ሃብታማት ይገብረና ማለት ኣይኰነን።

ነስተውዕል! "በረኽት" ኪብሃል ከሎ ብንብረትን ትሕዝቶን ዚምዘን ጥራይ ኣይኰነን። ብእግዚኣብሄር ዚተባረኽ ኦም ክንብሎም እንኽእል ሰባት፡ ኦም ኣብ ባንክ ብዙሕ ገንዘብ፡ ዓበይቲ ገዛውቲ፡ ብዙሓት መካይን ወዘተ፡ ዘለዎም ሰባት ጥራይ ኣይኰኑን። ናብራ ሃዋርያ ጳውሎስ ከመይ ከም ዚነበረ ቅርብ ኢልና ምስ እነስተብህለሉ፡ ገንዘብን ጥሪትን ዚነበሮ ሃብታም ሰብኣይ ኣይነበረን፣ ኵሎም እቶም ካልኦት ሃዋርያት'ውን ከምኡ፡ ሃብታማት ኬብሎም ዚኽእል ገለ ትሕዝቶ ይኹን ጥሪት ኣይነበሮምን (ግሃ 3፡6)። እንተ ኾነ ግና እግዚኣብሄር ከም'ቲ መጠን ሃብቱ ዚባረኾም ሰባት እዮም ነይሮም።

ብሕጽር ዝበሰ ኣበሃህላ ኣምበኣር፡ ገንዘብ ካብ'ቶም ኣግዚኣብሄር ዚህቦም በረኽታት ሓደ ድኣ ኣምበር ቀንዲ ወይ ከኣ ምሉእ በረኽት ኣምላኽ ዘጠቓልል ኣይኰነን። ስለ'ዚ፡ ብውህበቱ ዜጽግበና ቡቲ ምሉእ በረኽቱ ከኣ እምበር ብትሕዝቶ ገንዘብን ሃብቲ ጥሪትን ንብረትን ጥራይ ኣይኰነን። ነስተውዕል! እግዚኣብሄር ነፍሲ ወከፍና ንጐይታ የሱስ ክርስቶስ ኽንመስል እዩ ጸዊዑና። ሰለ'ዚ እቲ ዚህበና ዝኾነ ይኹን በረኽት ነቲ ሰማያዊ ጽውዕኡ ዚጠቕመና ጥራይ እዩ። እዚ ኽእ ነቲ ኣብ'ዛ ምድሪ እዚኣ እንነብሮ ናብራ፡ ዕረፍቲ ዚመልእ፡ ንኽብሩ ንምንባር ከኣ ዜኽእለና፡ ከከም እቲ ዜድልየናን ከም ዓቕምናን ገይሩ ኣደላዲሉ እዩ ዚዕድለና።

2. ገንዘብና ልብና

ገንዘብና ንእእምሮና ዘይውንን፡ ሓሳባትና ዘይዝውር፡ ኣብ ኢድና ጥራይ ድኣ ምስ ዚኸውን በረኸት እዩ። ኣብ ልብና ኣትዩ ዚገዝእን ንህይወትና ኸኣ ዘዋፍርን እንተ ድኣ ኰይኑ ግና መርገም የስዕብ። ሓያሎ ዓመታት ይገብር፡ ኣብ ሃገርና፡ ሓደ ኣብ እውቶቡስ ገንዘብ ዜኽፍል ቆራጽ ቲኬት፡ "ነዛ ቲኬት ቑርጽ ከብላ ከለኽ። እዛ ልበይ ከኣ ምስኣ ቅድድ እያ ትብል" በለኒ። እቲ ከምኡ ዘበሎ ምኽንያት ከኣ፡ ገሌና ከም እንዝክሮ፡ ነታ ቲኬት ካብ'ታ እውቶቡስ ዚወርድ ዘሎ ሰብ የሕዲንም ኑቲ ድሕሬኡ ዚድይብ ሰብ ይሸጥዋ፣ ኑቲ ገንዘብ ድማ ኣብ ጅብኣም የእትውዎ ሰለ ዚነበሩ እዩ። በዚ ነታ ሓንቲ ቲኬት ደጊሞም ደጋጊሞም ብምሻጥ፡ ብዙሕ ገንዘብ ይሰርቁ ነበሩ። ልክዕ ከም'ቲ ኣብ እውቶቡስ ገንዘብ ዜኽፍል ቆራጽ ቲኬት ዚበሎ፡ እቲ ገንዘብና ኣብ ልብና ኣትዩ ዚገዝእ፡ ንህይወትና ኸኣ ዘዋፍርን ዚውንን እንተ ድኣ ኰይኑ ንልብና ኪቖድድ ተኽእሎ ኣለዎ።

2.1. ፍቕሪ ገንዘብ

የሱስ ክርስቶስ ኣብ'ዛ ምድሪ እዚኣ ኪመላለስ ከሎ፡ ብዙሓት ሰባት ዚተፈላለየ ነገራት ደልዮም ናብኡ ይመጹ ነይሮም። ኮሳቶም ድማ፡ ካብ ሓጢኣቶም ነጺሆም፡ ተፈዊሶም፡ ሰላም መሊኦምን ተፈሲሆምን ይምለሱ ነበሩ። ጉህዩ ዚተመልሰ ሓደ ሰብ ከም ዚነበረ ግና ኣብ ወንጌል ማቴዎስ ኣብ 19፡16-22 ንንብብ። ንሱ ኸኣ እቲ ንኾሉ ሕጊ ኻብ ንእሰነቱ ኣትሒዙ ዚሓለወ፡ የሱስ ከኣ ዚፈተዎ ሃብታም ሰብኣይ እዩ ነይሩ።

የሱስ፡ ነዚ ሰብኣይ እዚ፡ እቲ "ዘሎካ ኾሉ ሼጥካ ንድኻታት ሃብ፡ ኣብ ሰማይ ከኣ መዝገብ ኪጸንሐካ እዩ፡ ንዓይ'ውን ስዓኒ" ምስ በሎ፡ ካብ ንየሱስ ንገንዘቡ ደኣ ኣብሊጹ ሰለ ዘፍቀረ ብዙሕ ጉህዩ ተመልሰ። እዚ ሰብኣይ እዝሰ፡ ናብ'ቲ ኣብ ሰማይ መዝገብ ኪህብ ዚከኣለ ጐይታ ኾሉ መጺኡ፡ ገጽ ንገጽ ተራኺቡ ተዘራሪቡ መዝገብ ዘይብሉ ጥራይ ኢዱ ብምምላኡ ብሓቂ ዘሕዝን እዩ። ካብ'ቲ ኣዘራርባኡ፡ እቲ ኣብ ሰማይ ዚጽበዮ መዝገብ ከመይ ምኻኑ ዚተረድኣ ሰብ እዩ ዚመስል፣ ኑቲ ገንዘቡ ኣመና ብምፍቃሩ ግና፡ ከም'ቲ ጐይታ ዚኣዘዞ ኺገብር ፍቓደኛ ኣይነበረን።

መጽሓፍ ቅዱስ "እቲ ፍቕሪ ገንዘብ ሱር ኩሉ ክፍኣት እዩ እሞ፡ ገሊኣም ንእኡ እናተመጣጠሩ ኻብ እምነት ዘምበሉ፡ ናብ ርእሰም'ውን ብዙሕ ስቓይ ኣምጽኡ" ይብል (1ጢሞ 6፡10)። ነስተውዕል! ገንዘብ፡ ሱር ኩሉ ሓጢኣት ኣይኰነን፣ እቲ ሱር ኩሉ ሓጢኣትሲ እቲ ንእኡ ዚውፈ ፍቕሪ እዩ። ነቲ ገንዘብ ኣፍቂሮም ንምርካቡ ኪመጣጠሩ ካብ እምነቶም ከም ዚዘምበሉ

ዚብሎ ዘሎ፡ ፍቕሪ ገንዘብ ንልብና ኺገዝአ ኣሞ ባርይኡ ኺገብረና ከም ዚኸእል ይሕብር። እቲ ዝገርም፡ ገንዘብ፡ ምሰ ኣምላኽ ከም ማዕረ ተቑጺሩሰ ክልቲኦም ከም መጻርርቲ ኹይኖም፡ መጽሓፍ ቅዱስ እኳ "ወይ ነቲ ሓደ ጸሊኡ ነቲ ሓደ ይፈቱ፡ ወይ ነቲ ሓደ ተኣዚዙ ነቲ ሓደ ይንዕቕ። ንኣምላኽን ንገንዘብን ክትግዝኡ ኣይትኽእሉን ኢኹም" ብምባል ይገልጾ (ሉቃ 18፡13)።

ፍቕሪ ገንዘብ እንተ ኣሎናን እንተ ዘይብልናን ከመይ ጌርና ክንፈልጥ ንኽእል፧ ነዚ ሕቶ እዚ ምምላሽ ምእንቲ ኽንክእል፡ ኣቐዲምና ባህርያትን ልምድን ኣጠቓቕማ ገንዘብና ክንምርምር ኣሎና። ኣዘዩ ኣድላዪ ነገር ተጓኒፉናሰ ገንዘብ ንምውጻእ ዚጽግመና፡ ወግሒ-ጸብሒ ገንዘብና እንቁጽር፡ ዘረባናን ዕላልናን ብዛዕባ ገንዘብ፡ ዝሉ ሓሳብናን ቀልብናን ድማ ነቲ ዘሎና ከመይ ጌርና ከም እንውሰኽሉን እነርብሖን እንተ ደኣ ኼይኑ፡ ምሒር ፍቕሪ ገንዘብ ከም ዘሎና፡ ተወሳኽ ዘየድልዮ፡ እኹል ሓበሬታ እዩ።

እንተ ድኣ ኣሰተውዒልናሉ፡ ናብራ ዓለም ብዙሕ ጸገምን መከራን ንኽህልዎ ሰሪ ካብ ዚኸኑ ነገራት መብዛሕትኡ ካብ ፍቕሪ ገንዘብ ዚነቐለ እዩ። እዚ ኽእ ሰባት ገንዘብ ምእንቲ ኽድልቡ፡ ካብቲ ሓደ ኽምንዝው ካብቲ ሓደ ካልእ ከኣ ኼሕድጉን ኪምንጥሉን፡ ካብቲ ሓደ ኪሰርቁ ነቲ ሓደ ኪቐትሉ ወትሩ ሰለ ዚጓየዩ እዩ። ሰብ ቡቲ ዘሰዎ ኪዓግብ እንተ ዚኸእል፡ ቡቲ ዓቕሙ ዚፈቕደሉ ኽእ ንኻልኦት እንተ ዚሕግዝን ዚረድእን እዛ ንጊዜኡ እንነብረላ ዘሎና ሓላፊት ዓለም ብፍቕርን ሰላምን ምተሰለመት። ፍቕሪ ገንዘብ፡ ኣብ ሓዳር ዕግርግር፡ ኣብ መንጎ ቤተ-ሰብን ፈተውትን ጽልኢ ይፈጥር። ገሊኦም ካብ ህዝብና በዚ እዋናት እዚ፡ ፈቐዶ ቤት ፍርዲ ዚመላለሰ ዘሎ ሰለዚ'ዶ እይኰነን፧ ግና ኣየናይ ይበልጸና፧ ሓዳርናን ቤተ-ሰብናን ፈተውትና'ዶ ወይሰ ገንዘብና፧

2.2. ገንዘብ፡ በይኑ፡ ሰላም ኪህብ ኣይክኣሎን እዩ

መብዛሕትኡ ጊዜ፡ ከም'ቲ እንምነዮን ክንድ'ቲ እንደልዮን ገንዘብ እንተ ዚህልወናሰ ሰላምን ዕረፍትን እንረክብ ኰይኑ እዩ ዚሰምዓና። ሰለ'ዚ ኽኣ፡ 'ከም'ዚኣ ገይረ ገዛ ምገዛእኩ፡ ዘሎኒ ዕዳ ምኽፈልኩ፡ ክንድ'ዚ ንሰድራ ቤተይ ምሰደድኩ ቅሰን ድማ ምበልኩ' ዚብል ዓይነት እተሓሳስባ ኣብ እእምሮና ይዝንቢ። ብርግጽ ዚእክል ገንዘብ ረኺብና ነቲ ዘድልየና ምግባር ኽንክእል ዓቢ ዓወት፡ ከምኡ'ውን ዕረፍቲ ዘኽትል ኪኸውን ይኽእል እዩ። ቡቲ ኻልኣ ወገን ግና፡ ብዙሕ ገንዘብ ኣብ ኢድና ምህላዉ ኽኣ ሓሳብን ጭንቀትን ኪምጽኣልና፡ ምሰ ሰባት ኪፈላልየናን ኽባእሰናን ይኽእል እዩ። ወዮ ድኣ፡ 'ገንዘብ በዚሑኒ' ዚብል ሰብ ዳርጋ የልቦን እምበር፡ ኣቶም ዚበዘሐምሲ፡ ክንድ'ቲ ብዘሑ ገንዘቦም ድማ ሓሳብን

ጭንቀትን ኣስዓቡሎም፡ ኣብ ዓለም፡ ሰላምን ድቃስን ዚሰኣኑ ሰባት ቀጽሮም ሒደት ኣይኰነን።

ኰነ ድማ ድሓን ገንዘብን ንብረትን ኣባይትን ዚነበሮ፡ ሓደ ርኹብ ሰብ ነበረ። ሓደ ኻልኣ፡ ኣሳእን እናጸገነ ዚናበር ድኻ ሰብኣይ ከኣ፡ ኣብ ሓንቲ ካብቲ ኣባይትኡ፡ ተኻርዩ፡ ዅልሳዕ ኪዝምርን ኬመስግንን ዚውዕል ሰብኣይ ነበረ። ሓደ መዓልቲ ኸኣ፡ እቲ ሃብታም ሰብኣይ፡ ነቲ ድኻ፡ ናብርኡ ኬመሓይሸሉ ዚኽእል ኣኹል ገንዘብ ሃቦ። እቲ ድኻ ሰብኣይ ካብ'ታ ነተን ገንዘብ ዚረኽበለን ኣዋን ጀሚሩ፡ 'ኣብዚ'ዶ ኣብ'ቲ፡ ኣበይ ኸውዕለን' ኪብል፡ ድቃስን ዕረፍትን ምምስጋን'ውን ክሳዕ ዚስእን ሓሳባቱ ዅሉ ኪተሓዋወሶ ጀመረ። ኸዉ፡ ናብ'ቲ ሃብታም ሰብኣይ ከይዱ፡ "ስለ ዝሓለኻለይ ኣመስግነካ፡ ክብረት ይሃበለይ። እቲ ዝሃብካኒ ገንዘብ ግና እንሆ፡ ንዓይሲ ኣታ ሰላመይን ኣታ ዕረፍተይን ድኣ ይሕሸኒ" ኢሉ ገንዘቡ መለሰሉ ይብሃል።

ሓሳብ ገንዘብ ሰላም ኬስእን ዚኽእል እዩ። ሰለ'ዚ፡ ነቲ ዘሎና ገንዘብ ብጥበብ ክንጥቀመሉ፡ ገለ ካብኡ ድማ ቆጢብና ከነቕምጠሉ ኣኳ ግቡእ እንተ ኾነ ኣብ ዘይወትና ጸቕጢ ኬምጽእ ወይ ገዚኡ ኸዉንነና ፍጹም ክንፈቕደሉ የብልናን። ምናልባሽ፡ ብጌጋ ምእንቲ ኸይንድምድሞ ግና፡ ብዙሕ ገንዘብ ዘለዎ ዘበለ ሰብ ዅሉ ብጭንቀት ተበሊዑ ዕረፍቲ ዘይብሉ፡ እቲ ድኻ ወይ ገንዘብ ዚሓጽሮ ሰብ ግና ሰላም ዚሰፈኖ ናብራ ኣዩ ዚነብር ንምባል ኣይኰነን። ኣተሓሕዝኡን ኣመሓዳድርኡን እንተ ዘይፈሊጥና፡ ገንዘብና ሰላም ኬስእንና ከም ዚኽእል ግና ጥርጥር የብሉን።

2.3. ይኣኽለኒ ምባል

ሰብ ብተፈጥሮኡ ድልየቱ መወዳእታ የብሉን። ንሓደ ዚተመነዮ ነገር ምስ ረኸበ ነዊሕ ከይጸንሐ ኸኣ ካልእ ደልዩ ኺጉዩ ይጅምር። ሰለ'ዚ ድማ እዩ፡ 'ደሞዘይ ክንድ'ዚ እንተ ዚበጽሕ ምኣኽለኒ' ኢልና ዝተተምነናዮ ከምኡ ኰይኑልና ኣብ'ቲ ሃረር ዝበልናዮ ምስ በጻሕና ኸኣ፡ ብእኡ ምዕጋብ ስኢንና ዝያድኡ እንደሊ። ነቲ ልዕሌና ዘሎ እናረሰና ኸኣ ኣብ ርእሲ እቲ ዘሎና ካልእ ንምውሳኽ ክንቋመት ንእግዚኣብሄር ምምስጋን ንርስዕ። ሃዋርያ ጳውሎስ፡ ኣብ 1ይቲ ጢሞ 6፡ 6-8፡

> ግናኸ ኣምልኾ ምስ ይኣኽለኒ ምባል ዓቢ ረብሓ እዩ። ማለት ናብ ዓለም ሓንቲ እኳ ኣየምጸእናን እሞ ሓንቲ ኸንወስድ ኣይከኣለናን እዩ። ቀለብናን ከዳንናን ኣንተ ኣሎናስ፡ ንሱ ይእከለና። እቶም ኪህብትሙ ዚደልዩ ግና ኣብ ፈተናን መፈንጠራን፡ ኣብ ብዙሕ ንሰብ ናብ ምብራስን ጥፍኣትን ዜስጥሞ ናይ ዕሽነትን ጉድኣትን ትምኒት እዮም ዚወድቁ።

ይብል። እምበኣር፡ ሓደ ካብ'ቲ ረብሓታት ናይ ይእኽለኒ ምባል፡ እቲ ዘኽትሎ ዕጋበት እዩ፣ ዕጋበት ከኣ ዕረፍቲ እዩ። እዚ ማስት ግና እይንመሓየሽ፡ ወይ ክንውሰኽ እይንድለ ማለት ኣይኰነን። የግዳስ፡ በቲ ዘሎና ዓቢብና ክሰና፡ ዓቕምና ብዘፈቐዶ ኵሉ እናዓየና፡ ክንበጽሖ ናብ ዝከኣስና ደረጃ ንኽንበጽሕ ክንጽዓር ኣሎና። እዚ ግና፡ ምስ ካልኦት ንምውድዳር ዚኣክል ኪኽውን ፈጺሙ የብሉን።

እቲ ንመብዛሕትና ጭንቂ ኾይኑ ከቢዱና እንረኽቦ፡ እንበልየ ድራር ዕለት ሰለ ዝሰኣንና፡ ወይ እንኽደኖ ክዳን ዝባን ሰለ ዝጨነቐና ኣይኰነን። ጸገምናስ፡ ከም'ቶም ካልኦት ክንከውን፡ ክህልወና እንደልዮ ኵሉ ክንዕደግ፡ ብርክት ዚበለ ገንዘብ ኣብ ባንክ ክንእክብ፡ ካብ ካልኦት ንላዕሊ ክንከደንን ክንረግጽን፡ ኽኸጋይጽን ዓይኒ ኣግፊሕና ምዕጋብ ሰለ እንሰእን እዩ። እታ ዘላትና መኪና ጽቡቐ እናኽደት ዚኣረገት እሞ ምቕያር ዘድልያ፡ እታ ዓቕምና ዝኹነት ቤትና ድማ ብእኽልታ ዚጸበየት እሞ ሓድሽን ዓብን ገዛ ክንዕድግ ከም ዘድልየና ኾይኑ ይስምዓና።

2.4. ቀልጢፍካ ምህብታም

'ሕጂ-ሕጂ እንዶ'ሞ ኣይህብትምን! እዘ ምገበርኩ፡ ከም'ዚ ምሓገዝኩ ...' እንብል ሰባት ኣሎና። እቲ ቀልጢፍካ ምህብታም ሳዕቤን ኪህልም ከም ዚኽእል ግና ኣይንግንዘቦን ኢና። ቃል እምላኽ፡ "ከፉእ ዝዓይኑ ሰብ ኪህብትም ይቕልጥፍ፡ ሽጋር ከም ዚወርዶ ኽእ ኣይፈልጥን" ይብል (ምላሌ 28፡22)።

ሰባት፡ ገለ ተጣሊያም፡ ገሰ ሰሪቐምን ኣታሊሎምን፡ ገለ ኻልኦት ከኣ ምእንቲ ኪህብትሙሰ ኬእሰርምን ኬቕትሎምን ዚኽእል ተግባራት እኳ ኽይተረፈ ዘገብሩ ኣለዉ። ነቲ ሰርቂ ኾነ ሕማቕ ተግባር ከም ልሙድ ገይሮም ሰለ ዚወሰድዎ ኽኣ፡ ከም ቅኑዕን ግብሪ መንፍዓትን ገይሮም ዚዛረቡሉ፡ ኣረ 'ሎሚ ዕዉት ምዓልቲ ውዒለ' ኢሎም ዚንየቱ እውን ኣለዉ። እዞም ሰባት እዚኣቶም ንህይወቶም ኣብ ዘይከውን ወልፍን ልማድን፡ ክሳዕ ማእሰርቲ፡ ኣብ ሓደጋ'ውን የብጽሑ፣ ምግዳፉ ሰኢኖም ድማ ሓዳሮም ይበታተን ንቤተ-ሰቦም ኣብ ሰቓይ የእትዉ።

ብሕማቕ ተግባር ዘይኰነስ ሰሪሖምን ጽዒሮምን፡ ቀልጢፎም ዚህብትሙ ሰባት ከኣ ኣለዉ። ገለ ገንዘብ ዘይነበሮም ጸኒሖም፡ ብሓጺር እዋን ዘይተኣደነ ገንዘብ ኣብ ኢዶም ዱብ ምስ በለ፡ ምእላዩ ሽጊርዎም ኣብ ከቢድ ጸገም ዚኣተዉ ሒደት እይኰኑን። ቁጠባዊ ምኽሪ ዚህብ ብዓል ሞያ ሰብ ቁጺሮም ኣብ'ቲ ምእላይ ገንዘቦም ኪሕግዞም ይኽእል ይኽውን። ግና ገንዘብ ሓያል ከም ምኻኑ መጠን፡ ልቦምን ኣተሓሳሰብኦምን ይልውጦ።

ይኹን እምበር፡ ቀልጢፍካ ምህብታም ንኾሉ ሰብ ከም ዘይልውጠ ካብ መጽሓፍ ቅዱስ ክልተ ሰባት ከም ኣብነት ክንጠቅስ ንኽእል። ዳዊት፡ ካብ ጕስነት ናብ ንግስነት፡ ዮሴፍ ድማ ካብ ባርነት ናብ ዓቢ ክብሪ ልዕል ምስ በሉ፡ ኣብ'ቲ ዚነበሮም ባህርያት ለውጢ፣ ኣብ'ቲ ናብርኦም ድማ ጸቕጢ ከም ዘየስዓበሎም ካብ'ቲ ታሪኾም ክንዕዘብ ንኽእል።

እምበኣርሲ ኣብ'ቲ ዘይነበረና ብዙሕ ገንዘብ ኣብ ኢድና ምስ ዝህልወና፡ ከም'ዞም ዚተጠቕሱ ናይ እምነት ጀጋኑ፡ በቲ ዚተዋህበናን ዘሎናን ኮሉ ንእግዚኣብሄር ከነኽብር ድኣ እምበር ኣብ ባህርያትና ተጽዕኖ ገይሩ ዘይግባእ ሕማቕ ለውጢ ከምጽኣልና ኣይንፈቅ። እንተ ኾነ'ውን ቅድም ዘይነበረና ብዙሕ ገንዘብ ረኺብና ኣዚና ምስ እንህብትም፡ ኣብ ህይወትናን ባህርያትናን ለውጢ ኬምጽእ ዚኽእል ም'ኻኑን ዘይም'ኻኑን ኣለሊና ምፍላጥ ኼሸግረና ይኽእል እዩ። ስለ'ዚ ቀልጢፍና ክንህብትም ኣይንመኝ!

2.5. ዕሸር እቶትና

እግዚኣብሄር ነቲ ዚህበና ትሕዝቶ ገንዘብን ሃብቲ ጥሪትን፡ ክንናበረሉን ክንሕጐሰሉን ከም ዚሃበና ኣቐድም ኣቢሉ ተጠቒሱ ኣሎ። ይኹን እምበር፡ ካብ'ቲ ዚሃበና፡ እንተ ወሓደ ዓስራይ ኣፍ (ዕሸር)፡ እሙናት ኪንና ንኣምላኽ ክንህብ ግቡእ እዩ። ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ኣብ ትንቢት ሚልክያስ ኣብ 3፡10፡

> ኣብ ቤተይ ምግቢ ኪኸውንሲ፡ ዕሸር ዘበለ ኹሉ ናብ ቤት መዝገብ ኣምጽኣዎ፡ መሳኹቲ ሰማይ እንተ ዘይከፊተልኩም፡ በረኸት ድማ ብዘይ ልክዕ እንተ ዘየፍሲስልኩም በዚ ተዓዘቡኒ። ይብል እግዚኣብሄር ጐይታ ሰራዊት።

በዚ፡ እግዚኣብሄር፡ ዕሸር ሃቡኒ ዘይኬነስ፡ "ኣምጽኣዎ" ብምባሉ ናቱ ም'ኻኑ እዩ ዘርኢ። ኩይኑ ግና፡ ብዛዕባ ዕሸር ዚምልከት ጕዳይ ኸለዓል ከሎ፡ ሓድሓደ ሰባት 'ኣብ ቤተ-ክርስትያን ዘለዉ ንገንዘብና እምበር ንዓና መዓስ ደልዮም!' ኪብሉ ይስምዑ። ምናልባሽ፡ ነቲ ሰብ ዘይኬነስ ነቲ ገንዘብ እትደሊ ቤተ-ክርስትያን ኣንተ ድኣ ኣልያ፡ ንሳ ጐይታ የሱስ ክርስቶስ ዚኸብረላ እያ ንምባል የጸግም።

ኩይኑ ኸኣ፡ ሓንቲ ሕቶ ንምሕታት እንተ ተፈቕደልዩሲ፡ ስለምንታይ ኢና፡ ብዛዕባ ሰብ ቤት ሸቐጥ ወይ ካልእ'ውን ከምኡ መሳሊ ቦታታት፡ ገንዘብና ጥራይ እዮም ዚደልዩ ዘይንብል፧ ከም ዘኽፍሉና እናፈለጥና ኸኣ ደጋጊምና ኣንኽዶም፧ እዚ ንምምላሹ ዘየጸግም ዚኹኑ ም'ኽንያት፡ ንሶም ገንዘብና ይደልዩ ንሕና ከኣ ኣቲ ካብኣም ኣንዕድጎ ስለ

ኣንደሊ፡ ንሶም ይሸጡልና ንሕና ድማ ንዕድግ።

ከምእ· ካብ ኩነ ድኣ፡ ከመይ ኢሉ እዩ፡ ንቤተ-ክርስትያንን ኣገልግሎትን ዚምልከት ኪኸውን ከሎ ንምርድኡ ከቢድ ኩይኑ ኣንረኽቦ፤ ኣብ ቤተ-ክርስትያን እንረኽቦ ነገር ዘየልቦ ኾይኑ'ዶ እዩ፤ ወዮ ኣዕሚቕ·ና ድኣ እይሓስብናሉን ኳንና ኣምበር፡ ኣብ ቤተ-ክርስትያንሲ ካብ እቲ ኣብ ኣብያተ-ሸቕጥ እንረኽቦ ዚበልጽ፡ ስማያዊ በረኽት እኳ ድኣ ኢና እንረክብ። እቲ ፍልልዩ፡ ኣብ ቤት ሸቕጥ ኬድና፡ እቲ ግቡእ ዋጋ ኽፈልና ድኣ ኣምበር፡ እቲ ዘድልየና ኣልዓልና ኣይንኽይድን ኢና። ኣብ ቤተ-ክርስትያን ግና፡ እሙናት ኳንና ኣንገብሮ ድኣ እምበር፡ 'ክንድ'ዚ ክትህብ ኣለካ' ኢሉ ዜገድድ ሰብ የልቦን።

እሙናት ኳንና ዕሽርና እንተ ዘይሂብና፡ ቤተ-ክርስትያን ዚቕመትሉ ዕዮታት ኣምላኽ ከተሳልጥን፡ ምዱብ ኣገልግሎታት ከም'ቲ ዚግባእ ከተካይድን ኣይትኽእልን እያ። ይኹን እምበር፡ እቶም ንቤት ኣምላኽ ገንዘብና እሙናት ኳንና ክንህብ ከም ዘሎና ዝተረድኦና ሰባት'ውን ኣብ'ቲ ምትግባሩ እዝዩ ዜሸግር ኩይኑ ንረኽቦ። ካብ'ዚ ተበጊስና ኽእ 'ዜድሲ ነገር ኣይረእኽን'፡ ወይ ድማ 'ካብ'ቲ ቤተ-ክርስትያን ንላዕሊ ዘድልዮም ካልኦት ስለ ዘለዉ ንዕኦም ምሃብ ይሓይሽ' ዚብል ግቡይ ሕልና ኣሕዲርና ከም ም'ኽንያት ንጥቀመሉ። እዚ ግና፡ እቲ ዕሽር ዘይናትና ም'ኻኑ ከም ዝረሳዕና፣ ዕሽርና ብምሃብ እሙናት ምስ እንኸውን ከኣ፡ ከም'ቲ ቃሉ፡ መሳኽ'ቲ ሰማይ ከፊቱ ብዘይ ልክዕ ከም ዚባርኽልና ነስተውዕል ከም ዘየሎና የርኢ።

ሓደ ሰብኣይ ገንዘብ ስኢኑ ምስ ተሸገረ፡ 'ሓንትስ ገንዘብ ድኣ ሃበኒ እምበር ፍርቂ ንዓኻ እህቦ' ኢሉ ናብ እግዚኣብሄር ስመነ። ከም'ቲ ዚለመኖ ኩይኑሉ ጁብኡ ምስ መልስሉ ግና፡ ኑቲ ዝተማባጽየ ቃል ምፍጻም ዓቢ ጸገም ኩኖ። ኣብ መወዳእትኡ፡ 'በል ኣግዚኣብሄር ኮሉ እትኽእል ኢኻ፡ ስለ'ዚ እንሆ ኣነ ኑቲ ዝሃብካኒ ኮሉ ንላዕሊ ክስንድም እየ፡ ሽው እቲ ዝደለኻዮ ኣትርፍ እቲ ዚተመልስ ኽኣ ንዓይ' እዩ" በለ ይብሃል።

ንሕና'ውን፡ ምናልባሽ፡ ከም'ዚ ዘምስልስል ም'ኽኒት ድኣ ንህብ ከይንሀሉ። እግዚኣብሄር፡ ስራሕ፡ ጥዕና ን'ኽህበና ስሚንናን ተማባጺዕናን ክነስና፡ እቲ ዝለመንናዮ ምስ ረኽብና ግና ኑቲ ዝኣተናዮ ቃል ነፍርስ ከይንሀሉ ንጠንቀቕ። "እቲ ኽናፍረይ እተዛረቦ፡ ጸቢቡኒ ከሎኹ ኣፈይ ዝበሎ መብጽዓታት ንኣኻ ኽፍጽሞ እየ" (መዝ 66፡14)።

ምናልባሽ፡ 'ሕጂ እኳ ስለ ዘይመልኣለይ እየ እምበር እንተ ዚመልኣለይሲ ብርግጽ ምሃብኩ' ዚብል ኣተሓሳስባ እንተ ድኣ ኣልዩና፡

ሓቂ ዘይብሉ እዩ። እቲ ዘይብሉ ስብ ንጽባሕ እኳ ከይበለ ነታ ዘላቶ ኣንቊር እቢሉ እዩ ዚህብ። እቲ ኣዝዩ ብዙሕ ገንዘብ ዘለዎ ስብ ግና ሒደት ምሃብ እኳ የሸግሮ። እቲ ኣብ ጹባና ዘሎ ገንዘብ እናበዝሐ ኪኸይድ ከሎ ዝያዳ እናስላዕና፡ እቲ ምሃብ ከኣ እናኸበደና ከም ዚኸይድ ርግጽ እዩ። ግና ንዝኣ ርእስና ኰነ ንስብ ከነዐሹ ንኸእል ንኸውን፡ ኑቲ ዅሉ ዚርኢ፡ ልብን ዙላሊትን ዚምርምር ኣምላኽ ግና ከነዐሽዎ ኣይንኽእልን ኢና እሞ፡ ብዕሽርና እሙናት ንኹን።

3. እግዚኣብሄር ንገንዘብና ኡፍ ምስ ዚብለሉ

መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ ዚብሎ መለረት ጌርና ምስ እነስተብህለሉ፡ ገሌና፡ እቲ ኣብ ኢድና ዘሎ ገንዘብ ኽይተረድኣና ዚጠፍኣሉ ምኽንያት ምናልባሽ ኑቲ ዚኣከብናዮ ገንዘብ እግዚኣብሄር ኡፍ ስለ ዚብሎ ኪኸውን ይኽእል። እዚ ኽኣ፡ እግዚኣብሄር ከም'ቲ ክንኰኖ ዚደልየና ም'ኻን ስለ ዝኣበና፡ ናብ'ቲ ቅኑዕ መገዲ ምእንቲ ኽንምለስ፡ ኣብ ልዕሌና ኪወርድ ካብ ዚገድፎ መቐጻዕቲ ዚተላዕለ ኪኸውን ዚኽእል እዩ። ብዛዕባ እዚ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ ትንቢት ሃጌ 1፡ 6-8፡ ከም'ዚ ዚስዕብ ነንብብ፥

> ንስኻትኩም ብዙሕ ዘራእኩም፡ ሒደት ኣእቶኹም። በላዕኩም ኣይጸገብኩምን፡ ሰቱኹም ኣይረዋኹምን፡ ተኽደንኩም ኣይሞቕኩምን። እቲ ውዕሎቱ ዜኣቱ ኑቲ ዚውዓሎ ኣብ ነኺል ማሕፉዳ የንበሮ ኣሎ። እግዚኣብሄር ጐይታ ሰራዊት፡ ብልብኹም መገድኹም ሕሰቡ፡ ይብል ኣሎ። ንስኻትኩም ብዙሕ ተጸቤኹም፡ እንሆ ኽኣ ሒደት እዩ። ናብ ቤት ምስ ኣእተኹሞ ኽኣ፡ ኣነ ኡፍ በልኩሉ

እግዚኣብሄር ኑቲ ኣታዊኣም ኡፍ በለሉ እሞ እቲ ዚኣከብዎ እኽሊ በረኽት ዘይብሉ ኾይኑ ተረፈ። 'እኪብና እሎና፡ ዚእክል ኣሎና' ኢሎም እናተኣማመኑ ኽለጪ ከይተረድኣም ይውዳእ፣ ኣጠፋፍእኡ ከይፈለጡ፡ ኣሎ እናበሉ ድማ ጥራይ ኢዶም ይተርፉ።

ስለ'ዚ ቡቲ እንረኽቦ ገንዘብ እሙናት እንተ ድኣ ዘይኰንና፡ ናይ ካልኦት ንብረትን ገንዘብን ብዘይ ግቡእ ክንጥቀም ከሎና፡ ኣታሊልናን ስሪቕናን ማሕፉዳና ንምምላእ ክንጓየ ከሎና፡ እግዚኣብሄር ድማ ቀዳድ ጅባ ኪህልወና ይገብር፡ ማለት ንገንዘብና ኡፍ ይብሎ፣ ብኽምኡ መገዲ ድማ ይቐጽዓና።

ናትና ስለ ዘይኰነ ዘየሕምመና፡ ዘየድልየና ነገራት ወሲድና እንድርብዮ፡ ከምኡ'ውን ናይ ካልእ ስብ ኣቕሓ ተለቂሕና ዘይንጥንቀቕሉ

ምኽንያት ሓልዮትን ፍቕርን ሰለ ዚጐድለና እዩ። 'ናተይ እንተ ዚኸውን ነይሩስ ከመይ ምገበርኩ፡' ብዚብል ሕሊና እንተ ንሓስበሉ ግና ምተረድኣና። ሰርቂ ክሰሉ ከም ሰርቂ ዘይንርእዮ ኣብ ህይወትና ብዙሕ ነገራት ኣሎ። ንኣብነት ዚኹኑና ሓደት ክንጠቅሰ፡

* ዋንኡ ኽይረኣየና፡ ናትና ኪኸውን፡ ሰብ ከይፈለጠና ብሕቡእ ክንጥቀመልይ እንወስዶ፡
* ኣብ ቦታ ስራሕና፡ ደንቦና ምእታውና፡ ቀልጢፍና ምውጻእና፡ ከምኡ'ውን ኣብ እዋን ስራሕ ብተሌፎን ኽነዕልል እነሕልፎ ጊዜ፡
* ካብ እንሰርሓሉ ቦታ ብኢደ-ወነንና እንወስዶ ኣቕሑን መሳርሒታትን ወረቓቕትን፡
* ብዘይ ፍቓድ እነባዝሓ ሲዲታትን፡ ቪዲዮታት ኵሉ ዲግ ዚበለ ስርቂ እዩ።

ሲዲታትን ቪዲዮታትን ብዚምልከት፡ 'ድሓን ሓንቲ ጥራይ እሞ ዓድግ ደሓር ኣባዚሕና ሓሓዴና ንወሰድ' ኪብሉ ስሚዕና'ዶ ንፈልጥ፣ ባዕልና'ኽ ኢልናዮ ወይ ጌርና'ዶ ንፈልጥ፣ ብሕልፊ ኣብ ቤተ-ክርስትያን ዚኣክል ከምኡ ኪብሃል ኺሰማዕ ከሎ፡ ስርቂ ምኻኑስ ይትረፍ፡ ጌጋ ምኻኑ'ውን ገና ከም ዘይተሰቁረና የርኢ። ግናስ እቲ ሰብ ገንዘቡ ኣፍሲሱ፡ ጊዜኡ ሰዊኡ፡ ብዙሕ ጽዒሩ ዘዳለዎ፡ ሓሙሽተ ወይ ዓስርተ ቅርሺ ምእንቲ ከይንኽፍል፡ ኣባዚሕና ንኻልኦት ክንህብ፡ መፋተዊ ኽንገብሮ ፍጹም ቅኑዕ ኣይኰነን።

እግዚኣብሄር ንትሕዝቶና፡ ገንዘብና ኡፍ እንተ ድኣ ኢልዎ ዘይተሓስበ፡ በዝን በትን ዚተፈላለየ ኵነታት ኣጋጢሙና በዚ ወጸ ኽይበልናዮ ይውዳእ። ካብ ካልእ እዋን ብዚተፈልየ፡ ኣብ ዘይጠቅም ነገራት ገንዘብና ንኽፍሰስ እንግደደሉ ምኽንያታት ይበዝሕ። ንኣብነት ኣቕሑትና ብዘይ ጊዜኡ ይበላሸ ወይ ይስበር፡ ዚኣደግናዮ ይጠፍእ፡ ብገንዘብ እንቕጽየ ነገራት ይበዝሕ። ከምዚ ተደጋጊሙ ኼጋጥመና ኽሎ፡ ቅልጥፍ ኢልና መገድና ከነዐሪ፡ ብንስሓ ድማ ናብ እግዚኣብሄር ቀሪብና ትሕት ንበል።

4. እግዚኣብሄር ንገንዘብና ምስ ዚባርኽ

እግዚኣብሄር ንቤትና ምስ ዚባርኽ፡ ገንዘብና ይብርክት፣ 'ከመይ ምኻኑ ኣይፈልጥን፡ ትሕዝቶይ ይበዝሕ ገንዘበይ ከኣ ይብርክት ኣሎ' ኢልና ክሳዕ እንግረም ንኽውን። ንኣብነት፡ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ፡ እስራኤላውያን ካብ ግብጺ ወጺኦም ንኽንኣን ኺጐዓዙ ኽለዉ፡ ነርብዓ

ዓመት ዚኣክል ክዳውንቶም ኣብ ዝባኖም ከም ዘይበለየ፡ ኣባእኖም'ውን ኣብ ኣኢጋሮም ከም ዘይኣረገ ንንብብ (ዘዳ 29፡ 5)።

ከምኡ'ውን፡ እታ ብዘይካ ሽልገት ሓርጭ ኣብ ዕትሮኣ፡ ሒደት ዘይቲ ኽኣ ኣብ መቕርስሚቶኣ፡ ካልእ ዘይነበራ፡ ነተን ዚነበርኣ ምስ ወዳ በሊዓ ክትመውት ዚበለት ሰበይቲ "ከም'ቲ ቃል እግዚኣብሄር ብኤልያስ ኣተዛረቡ፡ እቲ ሓርጭ ካብ ዕትሮ፡ እቲ ዘይቲ'ውን ካብ መቕርስሚቶ ኣይጐደለን"። እግዚኣብሄር ንትሕዝቶኣ ምስ ባረኽ ንሳ ምስ ወዳን እቲ ነብይን ንሓያሎ መዓልትታት ከም ዚበልዑ ኣብ 1ኛ ነገ 17፡10-16 ነንብብ። እዚ፡ እግዚኣብሄር ንትሕዝቶና ከመይ ኪባርኽ ከም ዚኽእል ዘረድኣና ብሓቂ ዝኹነ ዅነት ደኣ እምበር ልበ-ወለድ ኣይኮነን። ንኣና'ውን እቲ ዘሎና ንብረት ንኽይበላሸ ብምዕቃብ፡ ጥዕናናን ጥዕና ደቅናን ብምሕላው፡ ... ወዘተ ወጻኢ ገንዘብና ኪቕንሶ፡ ነቲ ዘሎና'ውን ኣንተ ኹነ ኬብዝሐስ ንእግዚኣብሄር ኣይጨንቆን እዩ።

5. ኣታውን ወጻእን ገንዘብና

'ገንዘበይ ክሕዞን ኪጠፍእን ሓደ እዩ፡ ብምንታይን ኣበይን ከመይን ይጠፍእ ከም ዘሎ ኽኣ ኣይፈልጥን' ኣንብል ሰባት ንህሉ ንኽውን። ሰብ ዚሓዞ ገንዘብ ኽይተረድኦ ኽጠፍእ ዚኽእል፡ ቀዳማይ እግዚኣብሄር ኡፍ ኪብሎ ኽሎ ምኻኑ ርኢና ኣሎና፣ ካልኣይ ድማ፡ ነቲ ኣተዋህበና ገንዘብ ብኣገባብ ካብ ዘይምጥቃምና ዚነቐለ ኪኸውን ይኽኣል። ንምሳሌ፡ ናብራና ልዕሊ ዓቕምና ኣንተ ድኣ ኽይኑ፡ ዘዝሓዝናዮ ገንዘብ ብኡ-ብኡ ይወጽእን ይውዳእን፡ ተመሊስና ኽኣ ብዛዕባ ገንዘብ ክንጭነቕ ንግደድ።

ንምኻኑ ኩፍ ኢልና ነቲ በብመዓልቲን በብወርሑን እነእትዎን እነውጽኦን ገንዘብሲ፡ ብጽሑፍ ኣሰፊርና ደማሚርናዮ'ዶ ንፈልጥ፡ ክንደይ፡ ንምንታይ፡ መዓስ፡ ኣበይ፡ ወዘተ፡ ኢልና ብስሩዕ ኣገባብ፡ ብዝሒ እቲ እነውጽኦን እነእትዎን ንኽንርኢ ብዝርዝር ክንጽሕፎ ኣሎና። ከም'ቶም ገንዘብ ዘይብሎም ምኻኖም እናፈለጡ መመሊሶም ኣብ ዕዳ ዚኣትዉ፡ ብሃስስ-ለባም እንነብር እንተ ድኣ ኾንና፡ መስረት እቲ ሽግርና ኣለሊና ኣይክንፈልጠን፡ ከመይ ከም እነመሓይሽ ድማ ክንርድኦ ኣይክንክእልን ኢና።

5.1. ኣታውን ወጻእን ገንዘብና ነመዛዝን

ኮሳትና ከም ዘይንስሕቶ፡ ካብ'ቲ እነውጽኦስ ነቲ እነእትዎ ብዚቐለለ ክንፈልጦ ንኽእል ኢና። ምኽንያቱ፡ ናይ መብዛሕትና ምንጪ እቶት ሓደ

ወይ ክልተ ኰይኑ፡ እቲ ዚወጽእ ግና ኣበይን ንምንታይን ይወጽእ ከም ዘሎ፡ ንምቕጻሩ እኳ ኼሸግረና ይኽእል እዩ። ስለ'ዚ ሓደ እዋን መደብ ጌርና፡ ነቲ እነውጽኦ ነቲ ብንጹር ምእንቲ ክንርእዮ፡ ምንጽጻሩ ኽኣ ምእንቲ ኽንክእል ብጽሑፍ ከነስፍሮ ኣሎና። እቲ እነውጽኦ ካብ'ቲ እነእትዎ ዚወሓደ ምስ ዚኽውን፡ ገለ ገንዘብ ከነቐምጥ ንኽእል። እንተ ዘይኰይኑ፡ ኣብ ዘይንወጸ ዕዳ ኣቲና ናብራ ዚኽበደና ስባት ንኽውን።

ኣጋጣሚ ኽኰይኑ ብዘይተጸበናዮ ሃንደበት ካብ ስራሕ ምስ እንወጽእ፡ ወይ ዝነበረና እቶት ምስ ዚውሕድ ወይ ዘቋርጽ፡ እንተ ወሓደ፡ ንሽዱሽተ ወርሒ ዚኽውን፡ ብዘይ ገለ ጸገም ኼካይደና ዚኽእል ገንዘብ ኣቕሚጥና ክንጸንሕ ከም ዘሎና እቶም ቁጠባዊ መደብ ናይ ምሕንጻጽ ክእስትን ፍልጠትን ዘለዎም ቁጠባዊ ትምህርቲ ዚምህሩ ይምዕዱ። እምበኣር፡ ዘይንፈልጠ ኼንና ዘይኰነስ፡ ንምዝኽኻር ዚኣክል፡ ገንዘብ ምቕማጥ ኽንክእል እንተ ድኣ ኼንና፡ እቶትና ከነብዝሕ ወጻኢና ድማ ክንቅንስ ኣሎና።

5.2. እቶትና ንኽነብዝሕ

ተወሳኺ እቶት እንገብረሉ ዚተፈላለየ ብዙሕ መገድታት ከም ዘሎ ተረዲእና እቶትና ምእንቲ ኽነብዝሕ መገድታት ነናዲ። እዚ ድማ፥

* ወይ ኣብ'ቲ ዘሎናዮ ናይ ስራሕ ቦታ ደሞዝና ኺውስኽ፡
* ወይ ድማ ተወሳኺ ምንጪ እቶት ኪህልወና፡ ካልኣይ ስራሕ መሳሊ ክህልወና ኣለዎ።

ኣብ'ቲ ዘሎናዮ ናይ ስራሕ ቦታ ደሞዝና ክብ ንኽብል፡ ምዕባይ እንኽእለሉ መገዲ ክንፈጥር ክንጽዕር ኣሎና። እዚ ብዘይ መደብን ብዘይ ትግሃትን ኪኸውን ፍጹም ኣይክእልን እዩ። ስለ'ዚ፡ ክንምሃር፡ ፍሉይ ተመክሮ ክንውስኽ፡ ብሾሉ ወገን ከኣ እሙናትን ትጉሃትን ኴንና ክንሰርሕ ኣሎና። ትጉህ ሰብ ንርእሱን ነቲ ዚርእዮን ባህ የብልን፣ እቲ ስራሕ ዘይፈቱ ሃካይ ግና ብዙሕ ምኽኒት እናሃበ ንርእሱ የተዓሻሹን፣ ድኽነት ድማ የጥቅየ። "ብህኪይቲ ኢድ ዚዓዩ ይደኪ፡ ኢድ ትጉሃት ግና ተህብትም" ይብል። (ምሳሌ 10፡4) ከምኡ ድማ ብስዓትና እንእቱን እንወጽእን፡ ብትግሃት እንዓዩ፡ እንጥቀመሉ መሳርሒታት ብግቡኡ እንሕዝ፡ እቲ ስራሕ ከም'ቲ ናትና ናይ ግልና ነይሩ እንተ ዚኽውን ጌርና እንዓይን እንጐይን ኴንና ምዕያይ ዚኣመስሉ የጠቕልል። ከምኡ ኴንና ምስ እንሰርሕ ዓመት ነርእ፡ ኣብ ስራሕና ብደሞዝ ኰነ ብሞያዊ-ደርቢ ኽኣ

ክብ ክንብል ንኽአል።[40]

> ኣቱም ግዙኣት፡ ነቶም ብስጋ ጐይተትኩም ዚኾኑ፡ ብገጽ ርእ ንሰብ ባህ ከም እተብሉ ጌርኩም ዘይኰነስ፡ ብግሩህ ልቢ ንእግዚኣብሄር እናፈራህኩም ተኣዘዝዎም። ነቲ ዓስቢ ርስቲ ኻብ ጐይታ ኽም እትቕበልዎ እናፈለጥኩም፡ እትገብሩዎ ዘበለ ንሰብ ዘይኰነስ ንጐይታ ኽም እትገብሩዎ ጌርኩም፡ ካብ ልቢ ግበሩዎ፡ ንጐይታና ከርስቶስ ኢኹም እትግዝእዎ ዘሎኹም (ቈሎሴ 3፡ 22-24)።

እቶም ኣብ ስራሕ ዓለም ዘሎና፡ ንግሆ ንስራሕ ከንወፍር ከሎና'ስ ተሓጕስና'ዶ ንኽይድ፧ ኰይኑ ግና፡ ኣብ'ቲ ቦታ ናይ ስራሕና ሓጐስ ዘይብልና እንተ ድኣ ኼይንና፡ ምናልባሽ፡ ስራሕ ምቕያር የድልየና ይኽውን። ምኽንያቱ፡ እቲ ተሓጕስካ እትገብሮ ዅሉ ኣሳልጦ ኣለዎ፣ ትሕጕስ፡ ኣቲ ጊዜ'ውን ከይተፈለጠካ ሕልፍ ይብል።[41]

ነቲ ዓስቢ ጥራይ ኢልና ስራሕ እንወፍር እንተ ድኣ ኼንና ናብራና ኪምቅር ኣይክኣልን። ምኽንያቱ ከም'ቲ ኣቕድም ኣቢሉ ዚተጠቕሰ፡ ካብ'ቲ ምስ ቤተ-ሰብናን ኣዕሩኽትናን ኣነሕልፎ ጊዜ ንላዕሊ ኣብ ስራሕ እነሕልፎ ጊዜ ይበዝሕ። ስለ'ዚ፡ ዋላ እኳ ሕሱም ሓለቓ፡ ሕሱማት መሳርሕቲ እውን እንተ'ለዉና፡ ንጐይታ ንገብሮ ከም ዘሎና ኼንና ከንዓዩ እሎና። ምኽንያቱ፡ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ኣብ 1ይቲ ጴጥ 2፡18 "ኣቱም ግዙኣት፡ ነቶም ዓመጽቲ ኽኣ እምበር፡ ነቶም ሕያዎትን ልኡማትን ጥራይ ዘይኰነስ፡ ብፍርሃት ዘበለ ንጐይተትኩም ተኣዘዝዎም" ይብል። ስብ ዚዘርኦ እዩ ዚዓጽድ እሞ፡ ውዒልና ሓዲርና፡ ዓስቢ ትዕግስትና ከም እንዓጽድ ርግጽ እዩ።

ተወሳኺ ምንጪ ኣቶት ኪህልወና፡ ካልኣይ ስራሕ ከንዓዩ ንኽእል እንተ ድኣ ኼንና፡ ገዛእ ርእስና ከይወጻዕና፡ ንዝተወሰነ ኣዋን ከንዓዩ፡ ወይ ድማ ካልእ ተወሳኺ ኣቶት እንረኽበሉ መገዲ ክነናዲ ኣሎና። ነዚ ኣብነት ዚኽውን ገሰ እንተ ጠቕስና፡ እቲ ዘሎና ገንዘብ ኪወልደሉ ዚኽእል መገዲ ክንደሊ፡ ዓቕምና እንተ ፈቕዶስ ከነካርዮ እንኽእል ንብረት ኣባይቲ ከነጥሪ፡ ወይ ከምኡ መሳሊ ጥሪት ኪህልወና ምግባር ጽቡቕ እዩ።

እዚ ኽሉ ግና ዚኣክል መንፈሳውን ስጋውን ዕረፍቲ እናረኽብና፡ ድኣ ኪኽውን ኣለዎ እምበር፡ ንገዛእ ርእስና እናወጻዕና እንገብሮ እንተ ድኣ ኼይኑ፡ ካብ'ቲ ጥቕሙስ እቲ ጕድኣቱ ኪበዝሕ ይኽእል እዩ። ምኽንያቱ፡

---

[40] "When what you do is incongruity with what you believe and what you believe is the highest of truths, you achieve the most gratifying form of personal productivity and experience the most satisfying form of self esteem." Charles R. Hobbs.

[41] "Try not to be a person of success but rather to become a person of value." Albert Einstein

ግንዘብ ኽንእክብ ጥዕናና ምስ ዚጐድል፡ ርግጽ እዩ፡ ነዊሕ ከይጸናሕና ንዚጐደለ ጥዕናና ኽንመልእ እቲ ዝኣከብናዮ ግንዘብ ከነጥፍእ ኢና።

በዚ እዋን እዚ ይትረፍ'ዶ ካልእ ሰራሕ ክንሕዝሲ፡ ሓንቲ ንምርካብ እኳ ዝተሸገርና ሰባት ክንሀሉ ከም እንኽእል ዘጠራርጥር አይኮነን። ስራሕ ስኢንና ንጭነቕ እንተ ድኣ ኣሊና፡ እቲ ነታ ዘለኣለም እኳ ብሓንቲ ቁላሕታ ዚርኢ እግዚኣብሄር፡ ምስ ሓደ ከም'ዚ ኮማና ዓይነት ሰራሕተኛ ኣብ ምድላይ ዘሎ ሰብ ንኬራኽበና ከም ዘየጸግሞ ንዘክር። ንሱ ገይታ ስማይን ምድርን ብምኻኑ ኑቶም ዚውክልዎ ኒላቶም የገባግበሎም ድኣ ኣምበር ከቶ ኣየሕፍሮምን እዩ። ነስተውዕል! እግዚኣብሄር ብሰብ ኪጥቀም እንተ ደልዩ በዝማድና፡ ብኣዕሩኽትና፡ ብዘይ ንፈልጦም ሰባት፡ ብዘይ ንፈልጠ መገዲ፡ ብዘይሓሰብናዮ ኣገባብ ከይተረፈ፡ ብዘገርም መገዲ ሰራሕ ኼገባግበልና ዚኽእል ሀያው ኣምላኽ እዩ።

5.2.1. ስራሕ ንምልዋጥ ኣይንፍራህ

ሓደ እዋን ኣብ ሓደ ሆቴል ተቐጺረ ክሰርሕ ከለኹ፡ ሓደ መዓልቲ እቲ ዋና ናይ'ቲ ሆቴል፡ "ካብ ኣየናይ ሃገር ኢኻ፧" ኢሉ ሓተተኒ። ምስ ነገርኩዎ ድማ፡ "እ! ንስኻ ንነዊሕ ዓመታት ምሳይ ክትሰርሕ ኢኻ" ኢሉ ርግጸኛ ኩይኑ ተዛረበኒ። ኣነ ኽኣ "ከምኡ ከብለካ ዚኽእለ ምኽንያትሲ እንታይ እዩ፧" ኢለ ሓተትክዎ። "ንስኻትኩም፡ ኣብ ሓደ ሰራሕ ነዊሕ ኢኹም እትጸንሑ። ሰራሕ ምልዋጥ ስለ ዘይትፈትዉ። ናይ ንግዲ ዓይነት ሰባት ድማ ስለ ዘይኩንኩም፡ ከይትኽደኒ ኢለስ ኣይሰግእን እየ" ኢሉ መለሰለይ።

እቲ ሰብኣይ፡ ቅድመይ፡ ገለ ደቂ ሃገርና ምስኡ ይሰርሑ ስለ ዚነበሩ፡ ንብዙሕ ዓመታት ከኣ ምስኡ ስለ ዚጸንሑ እዩ ከምኡ ዚበለኒ። እቲ ኣበሃልኡ ግና ኣተሓሳሲቡኒ! እቲ ጊዜ እናሓለፈ፡ ኣነ ኽኣ እናሰተብሃልኩሉ እንተ ኽድኩ ግና፡ እቲ ዚበሎ ሓቅነት ከም ዘለዎ ኽሞንዘብ ክኢለ። ምኽንያቱ፡ መብዝሕትና ተቐጺርና ኣብ ሓንቲ ናይ ሰራሕ ቦታ ምስ ኣቶና፡ ኣብኣ ንሓያሎ ዓመታት ንስርሕ፣ ክንልውጥ ኢልና ኣኳ ኣይንሓስብን። እዚ ኽኣ ምምሕያሽን ዕብየትን ከም ዘይነርኢ ይሕብር። ብሕልፊ ብትሑት ደሞዝ እንተ ድኣ ጀሚርና፡ ኣብኣ ኯንና በብንእሽቶ ክንዓቢ፡ እቲ ናብራና ዓቢ ምምሕያሽ ክርኢ ኣጸጋሚ ይኸውን። ስለዚ ንመጀመሪ ጥራይ ኪኹነና ዚኣተናዮ ስራሕ ናብ ዚሓሸ መሰጮሚ ድኣ ንጠቕመሉ እምበር ኣብኡ ነዊሕ ምጽናሕናስ ረብሓ ኣይኪህልዎን እዩ።

ምናልባሽ ኣብ ሓደ ስራሕ ንነዊሕ ዓመታት ክንሰርሕ ዝጸናሕና እንተ

ድኣ ኣሊና፡ 'ንምንታይ እየ ካልእ ዚበለጸ ስራሕ ከናዲ ዘይሓስብ' ኢልና ንርእስና ንሕተት። እንተ ድኣ፡ እንፈትዎ፡ ብደሞዝን ብሾሉ ኣገባብ ኣተሓሕዝኣምን ከም'ቲ እንደልዮን ዘሐጕስናን ኰይኑ ረኺብናዮ፡ ካልእ ስራሕ ምቕያር ትርጕም የብሉን።

ስራሕ ክንቅይር እንተ ድኣ መዲብና ኸኣ እቲ ቀዪርና እንኸዶ ሓድሽ ስራሕ ካብ'ቲ ዘሎናዮ ብገለ ነገር ብልጽ ዚበለ ወይ ሕልፊ ነገር ዘለዎ ኪኸውን ኣለዎ። ሓድሽ ስራሕ ምድላይ ፈረሀና ድኽም ዝኸነ ምኽኒታት እንዘብ ዓይነት ስባት እንተ ድኣ ኼንና ግና፡ ካብ'ቲ ዘሎናዮ ስራሕ ደፊኣም ብግዲ ምስ ኣውጽኡና ጥራይ ኢና ካልእ ስራሕ ክንደሊ እንግደድ። ምናልባሽ ከም'ዚ ምስ ዘጋጥመና ድማ፡ ኪዘሉ ዚኸእል ካልእ ዚሐሸ ስራሕ ንኸነናዲ መኽፈት-ኣዒንቲ ኪኹነና ስለ ዚኸእል ኣይንስንብድ።

ኣብ ልዕሊ እዚ፡ ሓደ እንፈልጦ ስብ ናብ ዚኣተዎ ዓይነት ስራሕ ንኽንኣቱ እምበር ባዕልና መሪጽና ሓድሽ ስራሕ ምድላይ፡ ወይ ፍልይ ዚበለ ሓሳብ ምስ ዚመጸና ከነስላስሎ'ውን ኣይንደልን፣ ብዙሕ ንፈርህ! ሓንትስ ጽቡቕ መጽናዕቲ ድኣ ንግበረሉ እምበር፡ ንሕና'ውን ትካል ክንገብር፡ ወይ ሓድሽ ስራሕ ክንጅምር ዘይንኽእለሉ ምኽንያት የልቦን ዚብል ኒሓዊ ኣተሓሳስባ ንስናይ ለውጢ ኪጠቕመና ይኽእል እዩ።

5.2.2. ስራሕ ከነናዲ ክሎና

ስእን ሓድሓደ ሓበራታ ብዙሕ ኺጐድለና፡ ካብ ብዙሕ ጠቕሚ ነገራት'ውን ክንተርፍ ንኽእል ኢና። 'ሓበሻ ምሳይ ኪስርሕ ኣይደልን እየ' ኢሎም ንሓምም ናብ ስራሕ ምእታው ዚኽብዶም ሒደት ኣይኰኑን። ብሕልፊ ኣብ ሃገር ስደት ንዘሎና ሓደራ ክብሎ ዚደሊ፡ ክም ሒደት ህዝቢ መጠን ብዛዕባ ዝረኽብናዮ ሓበራታ፡ ዝስማዕናዮ ዓይነት ስራሓት ነንሓድሕድና ንካፈል! ከም'ቲ ካልኦት ንእና ኽሕግዙና እንጽበ ንሕና ድማ ከምኡ ክንሕግዝ፡ ዝከኣለና ክንገብርን ክንመክርን፡ ስናይ ሕሊና ይሃልወና።

ብዚኹነ መገዲ ስራሕ ክም ዘሎ ፈሊጥና እሞ ንቃለ-መጠይቕ ምስ እንጽዋዕ፡ ዚስዕባ ሓሳባት ጠቕምቲ ኰይነን ንረኽበን፥

* ኣቕዲምና ብዛዕባ እቲ ስራሕን ቤት ጽሕፈትን እኽል ፍልጠት ምእንቲ ክህልወና መጽናዕቲ ነካይድ።
* ምስ'ቲ ስራሕ ዚኽይድ ወይ ዚመጣጠን ዓይነት ክዳን ተኽዲንና ንኺድ።

* ኣቲ ዜዛረበና ዘሎ ስብ ከይተዛረብና ኪፈልጠና ስለ ዘይክእል፡ ብዛዕባ ገዛእ ርእስና ጽቡቕ ምዝራብ፡ ነቲ ክንገብሮ እንኽእል ድማ ዘርዚርና ምንጋር ኣይኽወደናን።
* ነቲ ዜዛርበና ዘሎ ስብ ብትብዓት፡ ዓይነ-ዓይኑ እናረኣና ንዛረብ። ኣብ ባህልና፡ ድምጽኻ ኣትሒትካ፡ ርእስኻ ኣድኒንካ ምዝራብ፡ ትሕትና እዩ። ንብዙሓት ምዕራባውያን ግና ምልክት ጕድለት ትብዓት እዩ።
* 'ይግብኣኒ' እንብሎ ደሞዝ ንሕተት፣ ብዚበሉና ሕራይ ኢልና እይንቀበል።

5.3. ወጻኢ ገንዘብና ንኽንቅንስ

ኣተሓሕዛ ገንዘብና እሩም ምእንቲ ኪኽውን፡ ኣታዊና ኪውስኽ ምግባርና ጥራይ ዘይኰነስ ብዛዕባ ወጻኢና'ውን ኣቓልቦ ክንገብር ኣሎና። ብዙሕ እኳ እንተ ኣእቶና እቲ ኣነውጽኦ ግና ወይ ማዕረ ወይ ሓለፋ እቲ እነእትዎ እንተ ድኣ ኾይኑ፡ ወይ ካብ ዘቕመጥናዮ ክንጥቀም ኢና ወይ ከኣ ኣብ ዕዳ ክንኣቱ ኢና ማለት እዩ። እዚ ድማ፡ ኣገባብ ኣተሓሕዛ መክሊትና ግቡይ ምህላዉ ዘርኢ እዩ። ምእንትዚ፡ እቲ እነውጽኦ ካብቲ እነእትዎ ከይበዝሕን ንምቕናስን፡ ዚስዕባ ነጥብታት ኣብ ግምት ነእትወን።

5.3.1. ዘይዓቕምና፡ ዘየድልየና፡ ኣይንዓድግ

ገሌና፡ ዘየድልየና እናዓደግና፡ ዘይንጥቀመሉ ኣቑሑት ኣብ ቤትና ንእክብ። እዚ፡ ምናልባሽ ሓድሽ ነገር ስለ ዝረኣና፡ ወይ ኣዒንትና ምጽጋብ ስለ ዚስእና እዩ። ዅሉ ኣዋን ቅድሚ ምግዛእና፡ 'እዝስ የድልየኒ'ዶ እዩ፣ ሕጂ'ኸ ንዕኡ ዚኽውን ገንዘብ ኣሎኒ'ዶ፣ እንተ ጸናሕኩ'ዶ ይሓይሽ፣ ኢልና ኣቑዲምና ንገዛእ ርእስና ክንሓትት ኣሎና፣ እዚ ጥበብ እዩ።

እነውጽኦ ገንዘብ፡ ብቑዳምነት ኣብ ኣድላዩ ዚኸኖ ነገራት ክነውዕሎ ድኣ እምበር፡ ባህ ስለ ዝበለና ወይ ልዕሊ ዓቕምና ዝኸኖ ነገራት ናይ ምዕዳግ እመል ስለ ዘሎና እንተ ድኣ ኾይኑ፡ ውዒሉ-ሓዲሩ ኣብ ክንወጸሉ ዘይንኽእል ጸገም ኬእትወና እዩ። "ሳእንኻ ማዕረ እግርኻ" ክም ዚብልዎ ንሕና ኸኣ፡ ዓቕምና ዘይፈቕዶ እንተ ድኣ ኰይኑ ኣይንዓድን። እምበኣር፣

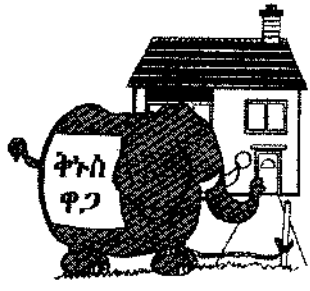
* ዘየድልየኒ ክሳኡ ዝዓደግኩዎ ኣብ ቤተይ እንታይ ኣሎ፣

* ክንደይ ቅያር ኣሳእንን ክዳውንትን ኣሎኒ፧ ገና ኸዕድግ ኢለ'ኽ እሓስብ'ዶ ኣለኹ፧
* ንኽርእየሉ፡ ልዕሊ ዓቕመይ ከፊለ ዝዓደግክዎ እንታይ ኣሎ፧ ኢልና ንሕሰብ።

ሰብ ንኺወዳደር ዚገብሮ ዘበለ ዅሉ ትርፉ የብሉን፣ እናሓደረ ድማ የጣዕሶ። ንኣብነት፡ ዓርክና ሓዳስ መኪና ወይ ገዛ እንተ ገዝኡ፡ ንሱ ዓቕሙ ርእዩ ይኸውን፡ ምናልባሽ ካልእ ም'ኽንያት'ውን ይህልዎ ይኸውን። ንሕና ግና ምስኡ ንምውድዳር ወይ ከም'ቲ ናቱ ወይ ካብ'ቲ ናቱ ዚበልጽ ክንዕድግ ልዕሊ ዓቕምና ወይ ዘየድልየና ክሰኡ እንተ ገዛእናዮ ኣብ ዘይከውን መጻወድያ ዕዳ ኢና እንእቱ።[42]

5.3.2. ተጠንቂቕና ንዓድግ

"ቅኑሰ ዋጋ" (Sale) ዚብል ጽሑፍ ኣዒንቲ ኽዮልና እዩ ዚማርኽ፣ እቲ ዕላምኡ'ውን ንሱ እዩ። ቅድሚ ምዕዳግና ግና፡ ብቕዳምነት እቲ ኣቕሓ ዘድልየና ም'ኻኑ ከምኡ ኽኣ ዋሚኡ ብሓቂ ከም ዝተቐነሰ ክንፈልጥ ኣሎና። ኑቲ ዘድልየና ዘበለ ኣብ'ቲ ብሓቂ ዋሚኡ ዚተቐነሰሉ እዋን ምዕዳግ፡ ወጻኢ ገንዘብና ንኽንቅንስ ይድግፈና። ዝኹነ ይኹን ኣቕሓ ዘየድልየና እንተ ድኣ ኽኣይኑ ግና፡ ክንዕድጎ'ውን የብልናን።

ይብሃል፡ ሓደ ሰብኣይ ካብ ሰራሕ ወጺኡ ገዝኡ ምስ መጸ፡ ዘይተኣደነ ሓርማዝ ኣብ ኣፍ ቤቱ ተጉቲሩ ጸንሐ። ደንጽይዎ ኽኣ፡ "እንታይ ዝኾነ ሓርማዝ ድኣ'ዩ እዚ፧ ናይ መንከ እዩ፧" ኢሉ ንብዓልቲ ቤቱ ሓተታ። ንሳ ድማ "ዋእ! ብቕኑሰ ዋጋ ይሽየጥ ስለ ዝነበረ እየ ዓዲጦ" በለቶ። እዚ ከም ጽዊ-ጽዋይ እኳ ድኣ ይነገር እምበር ብሓቂ ኣብ ናብራ ናይ ብዙሓት ሰባት ዘውቲሩ ዚርእ እዩ። ዋሚኡ ተቐኒሱ ስለ ዝረኣናዮ፡ ዘየድልየና ዝገዛእናዮ ክንደይ ኣቕሑ ኽኖ ኣብ ቤትና ይህሉ፧

ገሌና ድማ ወጺኢ ገንዘብና ንምቕናስ ዚእክል፡ ምናልባሽ እቲ ዚሓሰረ፡ ብቕሊል ዚበላሾ ወይ ዚሰበር፡ ክሳዕ ክንድ'ቲ ኽእ ባህ ዘየብል

[42] "Contentment is not the fulfillment of what you want, but the realization of how much you have."

ኣቕሓ ንዕድግ፣ እዚ'ውን ጽቡቕ ኣይኮነን። ኣቲ እንዕድጎ ኣቕሓ፡ ዓቕምና ብዘፍቅዶ፡ ነዊሕ ዘገልግል፡ ብቕሊሉ ዘይስበር ድልዱል፡ ንዓይንና ባህ ዜብል ይኹን።[43]

5.3.3. ንዝዓደግናዮ ብግቡእ ንሓዝ

ዝኹነ ይኹን ሓድሽ ዝገዛእናዮ ኣቕሓ፡ ኣብ'ቲን መጀመርታ ወርሓት፡ ተጠንቂቕና ኢና እንሕዞ። ድሓር ግና ዳርጋ ሽለል ሰለ እንብሎ ወይ ይበላሸ ወይ ከኣ ይጠፍእ። ንኣብነት፡ መኪናና፡ ቤትና፡ ኣብ ቤትና ዘሎ ኣቕሑ ወዘተ፡ ብግቡእ ብዘይ ምዕቃብና ተባላሽዩ ንመዐረዪ እነውጽኦ ገንዘብ፡ ብዙሕ ይኽውን። እዚ ማለት ግና ከም'ቲ ገለ ገሌና እነዘውትሮ፡ ገለ ኣቕሓ ተመኒና ገዚእናዮ ከነብቅዕ ከይተጠቀምናሉ ተቕሚጡ ኽእርግ ንግደፎ ንምባል ኣይኮነን። ነቲ ክንጥቀመሉ ኢልና እንዕድጎ ኣቕሓ፡ ነጋይሽን ነዕሩኽትናን ጥራይ ዘይኮነ፡ ንገዛእ ርእስና'ውን ክንጥቀመሉን ክንሕጐሰሉ ኣሎና፣ ወትሩ ግና ብግቡእ ክንሕዞ የድሊ።

5.3.4. ገንዘብና ኣብ ጕሓፍ ኣይንደርቢ

ገንዘብና፡ ብዘይምሕሳብ፡ ኣብ ዘየድሊ ነገራት ከነጥፍኦ ከም እንኽእል ኣቐድም ኣቢልና ርኢና ኣሎና። ኣቲ ዚገደደ ግና ገንዘብና ኣናረአና፡ ልክዕ ኣብ ጕሓፍ ንድርብዮ ከም ዘሎና ዚመስል እንገብሮ ኵነታት እሎ። ንኣብነት፥

* ንዘይንጥቀመሉ ዚበርህ መብራህቲ፡ ዚፈለስ ማይ ዚእመስለ ነገራት፡ ንማሕፉዳና ጥራይ ዘይኮነስ ንምሉእ ሃገር እውን ይጐድእ፡
* ተዓዲጉ ኽይተበልዐ ዚድርበ ምግብታት፡
* ዓዲግናዮስ ከይተጠቕምናሉ እንድርብዮ ኣቕሑ፡ ክዳውንቲ፡ ወዘተ፡
* ስእን ምጥንቃቕና፡ ብዚገበርናዮ ጌጋ፡ ወይ ስእን ኣብ'ቲ ግቡእ ጊዜኡ ምኽፋልና፡ እንኽፍሎ ናይ ገንዘብ መቕጻዕትታት፡
* ካብ ግቡእ ዚሓለፈ፡ ብተደጋጋሚ ኣብ ቤት መግብን፡ ኣብ ቤት ሻህን እነውጽኦ ገንዘብ፡ ዚእመለሉ የጠቕልል።

---

[43]"Never buy anything you do not want, because it is cheap." Thomas Jefferson

እታ አብ ደገ አንበልዓ ምግቢ፡ አብ ቤትና አንተ ንኽሸና፡ ዋግኣ ሕሰር ዚበለ፡ ከምኡ'ውን አብ ከንዲ ንሓደ ንብዙሓት፡ ንጥዕናና'ውን ግርም እትሰግምዓና ከም እትኸውን ዚሰሓት አይኮነን።

6. ብለቓሕ ምዕዳግ

ብሕልፊ አካ ድኣ አብ ብዓል ሃገር ኣመሪካ፡ ብዙሕ ነገራት ብናይ ለቓሕ ወረቐት (Credit Card) ኢና እንዕድግ። እቶም ዘስቕሑና፡ ቢቲ ካባና ዚረኽብዎ ወለድን ካብ'ቶም ነጋዶ ዚረኽብዎ ሚኢታዊ ከፍሊትን ኣዝዮም ስለ ዚርብሑ፡ 'ድሓር፡ ቀስ ኢልካ ትኽፍሎ' ብዘምሰልሰል፡ ኣቕልል ኣቢሎምን ኣጠዓዒሞምን ስለ ዚነግሩና ነቲ ወረቐት ሰቓሕ መመሊስና ከም እንጥቀመሉ ይገብሩና።

ብወረቐት ለቓሕ ክንዕድግ ከሎና ብኡ-ብኡ እንኽፍሎ ጥረ ገንዘብ ስለ ዘየልቦ፡ መብዛሕትና፡ እቲ ሽው ተለቂሕና እነጥፍኦ ገንዘብ ኣይፍለጠናን፣ ክንከፍሎ ዘሎና ዕዳ ምኻኑ ስለ እንርስዕ ከኣ፡ እቲ ምዕዳግና ጠገለ ዘይብሉ ይኽውን። ነዚ ልምዲ ኣዚ ቅልጥፍ ኢልና ክንኣልዮ እንተ ዘይኪእልና ኽኣ፡ እቲ ዕዳ ምኽፋሉ ዓቕብ ክሳዕ ዝኹና እናበዝሐ ይኽይድ። ኣስዒቡ መጻኢ ናብራና ምዕራዩ ኣብ ዚኽብደና፡ ክሳዕ ጥሪትናን ንብረትናን ኣብ ምስኣን'ውን ንበጽሕ። ካብ'ዚ ንኽንድሕን፡ ዜድልየናን ዘየድልየናን ኣለሊና ክንፈሊ፡ ቅጥዒ ዘይብሉ ብለቓሕ ናይ ምዕዳግ ልምዲ እንተ ድኣ ኣልዩና ድማ ርእሰ-ምኹጽጻር ከነዘውትር ኣሎና።

ብኣንጻሩ፡ ጥበብ ዝተመልኦን ጥቕሚ ዘለዎን ኣጠቓቕማ ናይ ለቓሕ ወረቐት ኣሎ። ተለቂሕና ኣብ'ቲ ግቡእ ጊዜ ዕዳና ክንከፍል እንተ ድኣ ጸኒሕና ድሮ ጽቡቕ ታሪኽ ኣከፋፍላ (Credit History) ናይ እንልቅሐ ዕዳ ሰሪዕና ኣሎና ማለት እዩ። እቶም ዘለቕሑ ኽኣ፡ እቲ ብቕዳምነት ዚርእይዎ ታሪኽ ኣከፋፍላ ዕዳና ከመይ ምኻኑ እዩ። እዚ ድማ ንመጻኢ ዕብይ ዚበሰ ነገራት፡ ከም ገዛ መሳሊ ወይ መኪና ኽንዕድግ ወይ ዝኹነ ትካል'ውን ክንተክል ሰቓሕ ኣድልዩና ምስ እንሓትት ጸገም ኣይህልወናን። ዝኹነ ይኹን ዘድልየና ነገር ተዓዲና ቅድሚ ምግዛእና እቲ ዜኽፍሉና ወለድን ኣገባብ ኣከፋፍላኡን ኣቕዲምና ክንፈልጥ ኣሎና። ነቲ በብወርሑ ዚመጽእ ዕዳ ብምሉኡ እንተ ድኣ ንኽፍሎ ኹይንና ድማ፡ ዚወልድ ዕዳ ኣይህልወናን። ተለቂሕና፡ ኣብ ዕዳ ኣቲና፡ ትካል መሳሊ ጌርና ካብ'ቲ ክንከፍሎ ዚግብኣና ወለድ ንላዕሊ ነቲ ገንዘብ ተጠቒምና፡ ገንዘብ ክንገብር እንተ ኽኢልና ኽእ ጽቡቕ፣ እዚ'ውን ካልእ ጥቕሚ ናይ ሰቓሕ እዩ።

ገዛ ተኻሪና ካብ ምንባር፡ ናትና ኽነጥሪ ይሓይሽ። እንተ ኹነ ግና፡ እቲ እንልቅሐ ገንዘብ ምኽፋሉ ዚከአለና፡ ዓቕምና ምኻኑ ንምፍላጥ ምስ ዚፈልጡ ሰባት ተማኺርና ክንገብሮ ይግብአና። እቲ በብወርሑ እንኽፍሎ ምስ'ቲ ካልእ ወርሓዊ ወጻኢታትና አብ ግምት አእቲና ካብ'ቲ እነእትዎ ዚወሓደ ምኻኑ ብርግጽ ፈሊጥና ክንአትዎ አለና። ካብ'ቲ ወርሓዊ ክፍሊትና፡ ውስኽ ኣቢልና ክንክፍል እንተ ኸኢልና፡ ኑቲ ርእሰ-ዕዳና (Principal) ቅልጥፍ ኢልና ክንውድእ፡ ካብ'ቲ ክንክፍሎ ዚነበረና ወለድ ድማ ክንቅንሰ የኽእለና።

7. ብበረኽት ንዝራእ

ሓረስታይ እኽሊ ምስ ኣእተወ ካብ'ቲ ዘእተዎ ገለ ንመሸጣ፡ ገለ ንመብልዕ፡ ገለ ኽኣ ንዘርኢ፡ አብ ሰለስተ ይኽፋፍሎ። ከም'ቲ ዚኽፋፈሎ አብ ክንዲ ዚገብርሲ ኑቲ ዘርኢ እንተ ድኣ ንመብልዕ ተጠቒሙሉ፡ ነታ እዋን እቲኣ ንሱን ስድራ ቤቱን ግርም ኪጸግቡ እየም፣ አብ'ታ እትመጽእ ዓመት ግና አብ ጥሜት፡ ቀጺሎም ክኣ አብ ዕዳ ይኣትዉ። ኑቲ ንዘርኢ ዘቕመጠ ብእምነት እንተ ዘርአ ግና፡ ገሊኡ ዓስርተ ገሊኡ ሰላሳ ገሊኡ ድማ ሓምሳ ይፈርየሉ፡ ካብ ጥሜት ድማ ነጻ ይኽውን።

ንእኽልኻ አብ ንቑጽ መሬት ምዝራእ ዓቢ እምነት ዚሓትት ተግባር እዩ። ኩይኑ ግና፡ ከም'ቲ ሓረስታይ ብእምነት ዝዘርእ ንሕና ድማ ልክዕ ከምኡ እቲ ዘሎና ትሕዝቶ ገንዘብ፡ ንብረት፡ ጥሪት፡ ንኻልኦት ንኽነማቕሎ፡ ማለት ንኽንዘርኦ እዩ ተዋሂቡና።

> ግናኸ እዚ እብል ኣሎኹ፡ እቲ ቁጢቡ ዚዘርእ ቁጢቡ ይዓጽድ፡ እቲ ብበረኽት ዚዘርእ ግና፡ ብበረኽት እዩ ዚዓጽድ። ኣምላኽ ሕጉስ ወሃቢ እዩ ዚፈቱ እሞ፡ ነፍሲ ወከፍ ብዓሂ ወይስ ብግዲ ዘይኰነስ፡ ከም'ቲ ልቡ ዚሓለኖ ይሃብ። ከም'ቲ ጽሑፍ፡ ዘረወ ንድኻታት'ውን ሃበ፡ ጽድቁ ንዘለኣለም ይነብር፡ ዚብሎ፡ ኣምላኽ ክኣ፡ ምእንቲ ብኽኡ ኩሉ ሳዕ ዚኣክል ኩሉ ሒዝኩም ንሰናይ ግብሪ ኩሉ ጸብለል ክትብሉ፡ ጸጋ ዘበለ ኣባኻትኩም ጸብለል ኬብል ይክእሎ እዩ። ግናኸ እቲ ንዘራኢ፡ ዘርእን ምግብ ዚኸውን እንጌራን ዚዕድል፡ ንሱ ዘርእኹም ኪዕድለኩምን ኬበርክተልኩምን፡ ንፍረ ጽድቅኹም'ውን ኬብቑሎን እዩ (2ይ ቆረ 9፡6-11)።

ካብ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ብበረኽት ዚዘርኡ ከም'ቲ ዚዘርእዎ ድማ ዚዓጸዱ ሓያሎ ሰባት ክንጠቅስ ንኽእል። እንተ ኹነ ግና ሕጂ፡ አብ 2ይ መጽሓፍ ነገስት ምዕራፍ 4 ተጻሒፉ ዘሎ፡ ብዛዕባ እታ ንኤልሳእ ቤት ሰሪሓ

ዚሃበቶ፡ ኣብ ሹኔም ኣትነብር ዚነበረት ሃብታም ሰበይቲ እንተ ጠቕሰና እኹል እዩ። እታ ሰበይቲ፡ ካብ ኤልሳእ ገለ ረብሓ ወይ ጥቕሚ ከይተጸበየት ባህ ኢልዋ ንእሽቶ ቤት ሰሪሓ ሃበቶ። ድሓር ውላድ ከም እትረክብ ኰነት። እቲ ቄልዓ ምሰ ዓበየ ሓሚሙ ሞተ፣ ኤልሳእ ድማ ካብ ሞት ኣተንስኦ። እቲ ሕጂ ከነተዅረሉ ደልየ ዘሎኹ ግና ኣብ ምዕራፍ 8፡ 3-7 ዘሎ፡ እዩ።

> ኰነ ኸኣ፡ ኣብ መወዳእታ እተን ሾብዓተ ዓመት እታ ሰበይቲ ኻብ ምድሪ ፍልስጤማውያን ተመልሰት፡ ብናይ ቤታን ብናይ ግራታን ክትጠርዕ ድማ ናብ ንጉስ ከደት። እቲ ንጉስ ኸኣ ንግሓዚ፡ ጊልያ እቲ ናይ ኣምላኻ ሰብ፡ በጃኻ፡ እቲ ኤልሳእ ዚገበሮ ዅሉ ዓቢ ነገር ንገረኒ፡ ኢሉ ይዛረቦ ነበረ። ኰነ ድማ፡ ምዉት ከም ዜተንስኤ፡ ንሱ ንንጉስ ኪነግሮ ኸሎ፡ እንሃ ኸኣ፡ እታ ወዳ ዘተንስኣላ ሰበይቲ ብናይ ቤታን ብናይ ግራታን ናብ ንጉስ ጠርዓት።

እቲ ታሪኽ ከም ዚነግረና፡ እቲ ንጉስ ሓቲትዎ ግሓዚ ኪነግሮ ኪጅምርን እታ ሰበይቲ ክትኣቱን ሓደ ኰነ። እዚ ድማ፡ እግዚኣብሄር ነቲ ዚዘርኣቶ ክትዓጽድ ፍቓዱ ስለ ዚነበረ ድኣ ኣምበር ብኢጋጣሚ እይነበረን። ከም'ቲ እነንብቦ ኸኣ፡ እቲ ንጉስ፡ ዚነበራ ዘበለ ዅሉን ነታ ምድሪ ኻብ እትሓድገትሳ መሳልቲ ጀሚሩ ኸሳዕ እቲ ናብ ሃገራ ዝተመለሰትሉ ኣዋን ዝነበረ እቶታን ግራታን ከም ዚምለስሳ ገበረ። እቲ ንብረታ ጥራይ ዘይኰነ፡ ኣብ'ቲ ዘይነበረትሉ ጊዜ ዚጠፍኣ ኵሉ እኳ ዚተመልሰሳ፡ ብበረኸት ዚዘርኣቶ ስለ ዝነበራ። እዋን ዓጺዳ ስለ ዝበጽሐ እዩ። ስለ'ዚ ንሕና'ውን ዘሪእናስ እቲ ዘዘራእናዮ ንኸንቱ ከም ዘይጠፍእ ርግጸኛታት ንኹን።

እቲ 'ብበረኸት ንዘራእ' ማለት ግና እገባብ ዘለዎ ኪኸውን ኣለዎ። ገለ ሰባት ነዚ ናይ ምሃብ ወይ ናይ ምዝራእ ሓሳብ ካብ'ቲ ዚግብኦ ንላዕሊ መጢጦም ዘይናቱ ትርጉም ይህብዎ። 'ካብ እግዚኣብሄር ዓሰርተ ሽሕ ምእንቲ ኽትረክብ፡ ሕጂ ሓደ ሽሕ ንእገልግሎት ክትህብ ጐይታ ይሓተካ ኣሎ' ብዜምስልሰል ዓይነት ዘረባ ንሰባት የስድዑ። ብወገነይ፡ እዚ መጽሓፍ ቅዱሳዊ እዩ ክብሎ ኣይደፍርን። ከም'ዚ ዓይነት ዘረባታት ስሚያም፡ እቲ ዚነበሮም ኵሉ፡ ክሳዕ ናይ ባንክ ሕሳባት'ውን ከይተረፈ ዓጽዮም፡ ጕሕጕሕ እቢሎም ዚሃቡ ኣለዉ። ከም'ቲ ዚተጸበይዎ ስለ ዘይኰነሎም ከኣ ግደ ጣዕሳን ጓህን ኰይኖም ዚተረፉ እፈልጥ። ሓድሓደ ሰባት ካብ ኣፍ ደቆም ኣሕዲጐም፡ ገሊኦም ከኣ ኪውሃብ ንዘይግብኦ ስብ ወይ ንዘይቅኑዕ ፅላማ ኪህቡ ይርኣዩ፣ እዚ፡ ብመሰረቱ ግጉይ እዩ።

ገለ ገሌና፡ ከንህብ ወይ ገንዘብ ከነውጽእ ፈጺምና ኣይንደልን፣ ነቲ ዘሎና ንኸንጥቀመሉ ሰብ ኪሓተና ኸሎ እኳ ባህ ዘይብለና ሒደት እይኰንናን። እቲ ብዙሕ ዘለዎ ኬማኾልን ኪህብን እናኸኣለ ኪኾበል

እምበር ኪህብ ባህ ኣይብሎን። ነቲ ቁልዑ ኣብ ቤቶም ኩነ ኣብ እንዳ ኻልእ ስብ ከይዶም ዘርኣይዎ ባህርያት ምስ ኣነስተውዕለሉ፡ መጻወቲ ናቶምን ናይ እንዳ'ማቶምን ኬሕድጉን ኪመናጠሉን ይረኣዩ። ኣዚ ኽኣ፡ ስብ ኣብ ውሽጡ፡ 'ንዓይ-ንዓይ'፡ 'ሃበኒ መስኽኒ' ዚብል እምበር 'ንዓይ ይጐደስኒ፡ ኣንካ ወይ ድሓን ውሰዶ' ዚብል ባህርይ ከም ዚጐድሎ ዜርኢ እዩ።

ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ኣብ ግብሪ ሃዋርያት 20፡35 "ካብ ምቕባልሲ፡ ምሃብ ኣዝዩ ይባረኽ" ከም ዚብሎ ክንህብ ከሎና ሓጐስ ከም ዚስምዓና፡ ብኣግዚኣብሄር ከም ኣንባረኽ ድማ ርግጽ እዩ። በቲ ዘሎና፡ ከም ዓቕምና ንኻልኦት ክንድግፍ፡ ከነሐጕስ፡ ከነዕርፍ እምበር ንዓና ጥራይ ተባሂሉ ከም ዘይተዋህበ ኣቐዲሙ ተጠቒሱ ኣሎ። "ኢዱ ቑሪጹ እዩ ዚህብ" ዚብል ኣዘራርባ ስሚዕና'ዶ ኣሎና፧ እቶም በዚ ብሂል እዚ ዚግለጹ ስባት'ሲ እንታይ ዓይነት ባህርይ ስለ ዘለዎም እዩ፧ 'ንዓይ ይጥዓመኒ' ዘይብሉ፡ ካልኣ ስብ ኪሕጕስ ከሎ ኽኣ ዓቢ ሓጐስ ዚስምዖም ዓይነት ስባት ኣዮም። እምበኣርሲ ባህ ኢሉና፡ ቁጢብና ዘይኩነስ ብበረኽት እንዘርኣ ስባት ንኹን።

7.1. እንሕግዝን እንሕገዝን ሰባት

ብሓፈሽኡ፡ ህዝብና፡ ልባዊ ፍቕርን ሓልዮትን፡ ንቤተ-ሰቡን ንወገኑን ከም ዘለዎ ርኡይ እዩ። ብዚከኣለሙ መጠን ከኣ፡ ንወለዱ ይኹን ንቤተ-ሰቡ ከምኡ'ውን ንኻልኦት ዚሕግዝ እዩ። ኣብ ስደት ዘሎ ህዝብና ኽኣ፡ እቶቱ ብዙሕ ይኹን ሒደት፡ ሓደ ካብ'ቲ ዚዓበየ ወጻኢ ገንዘቡ፡ እቲ ነቶም ኣብ ዓዲ ዘለዉ፡ ካብኡ ዚጽበዩ ስድርኡን ቤተ-ሰቡን ከምኡ'ውን ኣቶም ኣብ ፈቐድኡ ፋሕ ኢሎም ዘስዉ ኣሓቱን ኣሕዋቱን፡ ስቡን ፈተውቱን ንምሕጋዝ ዜውጽኦ እዩ እንተ በልና ካብ ሓቂ ዝረሓቕና ኮይኑ ኣይስምዓንን።

ስለ'ዚ፡ ገንዘብ ዚሓጽረና፡ ሓገዝ ዜድልየና'ውን እንተ ኾንና፡ እንተ በዚ እንተ ቡቲ፡ እንረኽቦ ገንዘብ ኣሎ። ግናስ፡ ነቲ እንረኽቦ ገንዘብኸ ከመይ ንሕዞ ኣሎና፧ ጸገም ናይ መብዝሕትና፡ ይብዛሕ ይውሓድ፡ በብጊዜኡ ዝስደደልና፡ ተተቕቢልና ነዋፍኡ፡ ወይ ምስ ካልኦት ስለ እንማቕሎ፡ ብኡብኡ ይውዳእ። ተመሊስና ድማ ካልእ ኪለኣኽልና ንጽበ። እዚ ነቲ ዚህብ ድኻም፡ ነቲ ዚቕበል ከኣ ኣብ ሓደ ቁም-ነገር ዘየብጽሕ፡ ባዕሉ ንህይወቱ ከመሓዳደርን ክመርሕን ዘየኽእል ሃዋህው እዩ ዚፈጥር።

ከቢድ'ውን እንተ ኾነ፡ እቲ ዚህብ፡ በብጊዜኡ ካብ ምስዳድ ሓንቲ

እዋን ተጸሚሙ አበርክት አቢሉ እንተ ዚሰድድ፡ እቲ ዚቕበል ከኣ ቡቲ ዚመጸ ገንዘብ ገለ ንእሽቶ ዝኹነት ትኹን፡ ከም ዓቕሙ፡ እተናብሮ ትካል መሰሊ እንተ ዚገበር ወይ እንተ ዚምህዝ፡ ንኹሉ ዚሓሸ ምኹነ። እዚ፡ ኑቲ ዚሰድድ ዕረፍቲ፡ ኑቲ ዚቕበል ድማ ብአእን ገይሩ ገለ ነገር ምሂዙ ክናበ መኽአሎ እሞ፥

* ተጸባቢ ጥራይ ኩይኑ ኽይተርፍ፡
* ናይ ንግድን ናይ ሰራሕን ተመክሮ ንኼጥሪ፡
* ምናልባሽ ጸቢቑሉ ንኻልኦት እውን ምሕጋዝ ንኪኽእል፡ ንብዙሓት አብኡት ኪኸውን ከኣ ምገበሮ።

ነቶም ካብ እሕዋትና፡ ካብ ደቅና ወይ ካብ ካልእ ሓገዝ እንቕበል ክብሎ ዝደሊ ሓሳባት ብሓንቲ ዛንታ ንኽገልጾሉ፡ ሓደ ዓርኽና፡ አብ ሃገረ ሱዳን ከሎ ሓብቱ ካብ አመሪካ ክልተ ሚእቲ ዶላር ሰደደትሉ። ንሱ ኽአ "ንሳ ብእሽሓት ትሓፍስ ንዓይ ግና ነዚእን ኢላ አትሰደሰይሲ ለማኒ'ዶ እየ መሲለያ፣" ኢሉ ነቲ ገንዘብ ቀዲዱ ኪመልሰላ ሓሰበ። ሓደ ዓርኩ ግና "ድሓን ምቕዳድሲ አይትቕደዱ፡ ድሕሪ ሕጂ ካብእ ትጽበዮ ነገር ከም ዘይብልካ ግና ሓብራ" ኢሉ ምኽሩ ሰገሰሉ፣ ንሱ ኽእ አምሪካ ጽሒፉ ደብዳቤ ለአኽላ። ድሕሪ ገሰ ዓመታት እዚ ሰብ እዚ ናብ አመሪካ መጺኡ ዳርጋ ክልተ ዓመት ምስ ገበረ፡ "ካብ ዚመጽእ ጀሚረ፡ ነቶም አብ ሱዳን ገዲፈዮም ዝመጻእኩ ደቀይ ሓምሳ ዶላር እኳ ትኹን ክሰደሎም አይከአልኩን፡ ነታ ሓብተይ ከምኡ ምፍዳየይ አዝዩ'ዩ ዜጣዕሰኒ" ኢሉ አዕለለና።

እቲ ሓሲቡ ዚሕግዝ ዘሎ ሰብ፡ መብዛሕትኡ ነቲ ገንዘብ ብብዙሕ ጻዕርን፡ ድቃስ ብምስእንን እዩ ዘምጽአ። ሰብ ነቲ ብቐጻሊ ዚሰደደሉ ነገር ከም ልምዲ ገይሩ እዩ ዚወሰዶ፣ ድኻም ናይ'ቲ ዚሰድድ ዘሎ ሰብ ወይ ካበይ ብኽመይ ይሰድድ ከም ዘሎ አብ ግምት ኼእትዎ ኽእ አይክእልን። ካብ'ዚ ዚተላዕሰ፡ እቲ ዚሰድድ፡ ከም ገለ እንተ ደንጉዩ ወይ እጉዲሉሉ ኽእ፡ እቲ ዚቕበል ነቲ ዚሰድድ ዘሕሰፈሉ ከም ዘለዎ አብ ምጉርምራምን ምንጽርጻርን ይእቱ። 'ከመይ ርሂጽካ ተምጽአ ከም ዘሎኻ እርድእኒ'ዩ፡ አነ ኽእ ብግደይ፡ ሓደ መዓልቲ ከም'ዚ ናትካ ክሕግዘሉ እብ ዝኽእል በጺሐ ከም ኢድካ ኽፈድየካ እግዚኣብሄር ዕድመን ጥዕናን ይሃበኪ፣ ሰሰ አትገብረለይ ዘሎኻ ሂሉ ኽእ ክብረት ይሃበለይ፡ አምላኽ ይባርኽካ' ምባልሲ እበይ አበለ፡ አረ ገሌናስ 'ክንድዚ ልእኽሰይ ... ከም'ዚ ዓይነት አቕሑ እደሊ አሎኹ' ዚብል ትእዛዝ'ውን ንውሰኽሉ።

እቲ ዜሕዝን፡ "ብኽምኡ ዝረኽብካዮ ዝራብዕሲ ጨው ነይተቕርጥሞ" ከም ዚብሃል፡ ገንዘብ ምስ ዚሰደደልና፡ ርሂጽናን ጽዒርናን ሰለ ዘየምጸእናዮ፡

ብግቡእ እይንሕዞን፡ ኣጠፋፍእኡ'ውን ግዲ ኣይንገብረሉን። ኣቕሓ እንተ ኾይኑ ኸኣ፡ ምእንቲ ከይስዕር ወይ ከይበላሸ ብግቡእ እይዕቅቦን።

7.2. ቅድም ገዛእ ርእስና

መብዛሕትና ኢጋይሽ ኳንና ናብ ምዕራብ ሃገራት ምስ መጻእና፡ ነቶም ገዲፍናዮም ዚመጻእና ቤተ-ሰብና፡ ከመይ ገይርና ከም እንሕግዞም ኢና እንሓስብ። ብሓቂ ዜሐጉስ ኣተሓሳስባ እዩ፣ ግና መብዛሕትኡ ኩነታት እንተ ተዓዘብናዮ፡ ኣብ ክንዲ ክልተ ስራሕ ሰሪሕና፡ ንገለ ቑሩብ ዓመታት ተማሂርና፡ ዚሓሸ ስራሕ ሒዝና ነቶም ኸንሕግዞም እንደሊ ብዚበለጸ ክንሕግዝ ከም እንኽእል ርግጽ እዩ።

ኣብ ነፋሪት፡ ኣጋጣሚ ኾይኑ ሕጽረት ናይ ኦክሰጅን ምስ ዚፍጠር፡ ሀጻን ወይ ንእሽቶ ውሉድና ምሳና እንተ'ልዩ፡ ነቲ መተንፈሲ ቅድም ንዓና ኸንገብር እዮም ዚነግሩና። ምኽንያቱ፡ ኑቲ ውሉድና ኸንድግፍ ክንብል ፈጢዝና ከይንስነፍ፡ ኣብ መወዳእትኡ ኸኣ ክልቴና ኸይንመውት እዩ። ስለ'ዚ፡ ቅድም ናብራና ምስ እነጠዋሕ፡ ንቤተ-ሰብና ብዚበለጸ ምሕጋዝ እንኽእል። ርግጽ እዩ፡ ነዚ ንምትግባር ናይ ሓጺርን ነዊሕን መደብ ከነውጽእ ኣሎና። ይኹን እምበር፡ ብዚተፈላለየ ምኽንያት፡ ህጹጽ ሓገዝ ንዜድልዮም ኣብ ግምት ኣእቲና፡ ገለ ነገር ኸንገብር ናይ ግዲ ዝኾነሉ እዋን ኪህሉ ይኽእል እዩ።

7.3. ንሰባት ምልቃሕ

ናትና ሓገዝ ንዚጽበዩ፡ በቲ እንኽእሎ ድማ ክንድግፎም ንዚግብኦና ሰባት፡ ካብ'ቲ ዘሎና ደስ ኢሉና ክንህቦም ከመይ ዓቢ በረኸት ምኻኑ ብተደጋጋሚ ተጠቒሱ ኣሎ። እዚ ግና፡ ምስ 'ኣለቅሓኒ እሞ ደሓር ክመልሰልካ'የ' ኢሎምና እንህቦ ፍልልይ ኣለዎ። ሓድሓደ ተበለጽቲ ሰባት 'ኣለቅሓኒ' ኢሎምና ምስ እነለቅሖም ኮነ ኢሎም ከረስዑና ይፍትኑ። ብሕልፊ፡ እቲ ዘለቅሖም ሰብ 'ምለሰለይ እባ' ምባል ዚኽብዶ፡ ስኩፍ ዓይነት ምኻኑ እንተ ድኣ ተገንዚቦም፡ ብሎሚ ጽባሕ እናታለሉ ላሕ የብልዎ፣ ኣማስያኡ ኸኣ ከይመለሱሉ ይተርፉ። እቲ ተለቂሑ ዘይመልስ ሰብ፡ ገንዘብካ ጥራይ እይኮነን ዚወስድ፡ ነቲ ዝነበረካ ፍቕርን ናይ ምትእምማን መንፈስን እውን ኪሃለስ ይገብሮ።

"ተፋቕር ከም ኣሕዋት፡ ተሓሳሰብ ከም ጓኖት"፡ ዚብልም ብሂል እቦታትና ቀደም ቅኑዕን ግቡእን ምኻኑ ተገንዚብና ክንጥቀመሉ ኣሎና። ንዝተለቃሕናዮ ዕዳ እንመልሰሉ መዓልቲ ፈሊና፡ በቲ ዝበልናዮ ነቲ ብዓል ዕዳና ክንከፍሎ እንተ ዘይክኢልና ድማ ኣግሂድና ክንነግሮ፡ መዓልቲ

ኪቐይረልና ኽኣ ክንሓቶ ድኣ እምበር ብኦርሒ ከነስቕጥ ቅኑዕ አይኰነን። ትም እኳ እንተ በለ፡ እቲ ዘለቅሓና ስብ፡ ይመዝነና ከም ዘሎ አይንስሓቶ!

8. መን'ዩ ዚወርሰና፧

ካብ'ዚ ንትሕዝቶ ገንዘብ ዚምልከት ኣርእስቲ ቅድሚ ምውጻእና፡ ብዛዕባ ኣብ ሕብረተ-ሰብና ብዙሕ ኪዝውተር ዘይንርእዮ፡ ንውርሻ ዚምልከት ጉዳይ፡ ቕንጥር ኣቢልና ክንርኢ። ብሓፈሻኡ ሕብረተ-ሰብና ብዛዕባ ሞት ዚመጸ፡ ይትረፍዶ ኪዛረበሉስ ኪሓስበሉ እውን ኣይደልን እዩ። ስለ'ዚ ኽኣ፡ እቲ ቅድሚ ሞቱ ብዛዕባ ውርሻን ወረስቱን፡ ዝርዝር ብዚበለ ኣገባብ ጽሒፉን ተዳልዩን ዚጸንሕ ኣዝዩ ሓደት እዩ።

ምናልባሽ ገሌና፡ ወለድና ወይ ዘዕበዩና፡ ዜጽንሕዎ ለበዋ እኳ እንተ ነበረ ግቡእ ወረቐት ውርሻን ወረስትን ኣዳልዮም ስለ ዘይሓለፉ ድሕሪ ሞቶም፡ ኣብ'ዚ ነበረ ዘይትብሎን ዘይትፈልጠን ሰብ ካብ ገለ ይመጽእ፣ ሽው ፈቐዱ ቤት ፍርዲ ኩለል ክትብልን ክትማገትን፡ ዘይተሓስበ ወጻኢ ገንዘብ ይበዝሕ፡ ናብ ብርቱዕ ባእስን ጽልእን'ውን ትበጽሕ።

እምበኣር፡ እቲ ሞት እንተ ኾነ፡ ዘይተርፍ፡ ንኹሉ ዚበጽሕ፡ *መደምደምታ* ህይወት ኣብ ዓለም እዩ። ዕድሜና ብዘየገድስ መዓስ ጠበቐ ከም ዚብል ከኣ ኣይንፈልጥን ኢና። ስለ'ዚ፡ ኮሉ ተወጊኑ ምእንቲ ኪጸንሕ ወረስትና *መነ-መን* ምኳኖም፡ *መን* እንታይን ክንደይን ከም ዚወርስ ብግቡእ ጽሒፍና ኣዳሊና ንጽናሕ። ከምኡ ብምግባርና ሕጂ ኽንመውት ወይ ከኣ ሕጂ ኽንውረስ ኢና ማለት ኣይኰነን እሞ፡ ኣይንፍራህ።

9. ገዛእ ርእስና ንመርምር

ኣተሓሕዛ ገንዘብና ብዚምልከት፡ ዚስዕባ ነጥብታት፡ ህድእ ኢልና፡ ንገዛእ ርእስና ብምምርማር፡ ምልክት ንግበረለን። እቲ ኣብ ህይወትና ጽቡቕ ስለ ዘየሎ ክንልውጦ ዘሎና ብቕጽሪ 1፡ እቲ ኣዝዩ ጽቡቕ ስለ ዘሎ ክንዕቅቦ ዘሎና ድማ ብቕጽሪ 5፡ ከከም ሃለዋቱ፡ ካብ 1 - 5 ነመልክቶ።

1. ፍቕሪ ገንዘብ ኣይገዝኣንን እዩ።	(1) (2) (3) (4) (5)
2. ብዘሎኒ ገንዘብ ዕጉብ እየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
3. ቀልጢፈ ንኽህብትም ኣይብህግን እየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
4. ዕሽሪይ ንቤተ-ክርስትያን ብምሃብ እሙንየ።	(1) (2) (3) (4) (5)

5. ገንዘበይ ብኽመይ ከም ዚጠፍእ እፈልጥየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
6. ስራሕ ንምልዋጥ ኣይፈርህንየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
7. ስራሕ ኣይንዕቕንየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
8. ኣጠቓቕማ ገንዘበይ ሚዛናዊ እየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
9. ዓቕመይ ብዚፈቕዶ ንሰባት ኣሕግዘ እየ።	(1) (2) (3) (4) (5)
10. ዝርዝር ውርሻ ንብረተይ ጽሑፈ ኣዳልየ እየ።	(1) (2) (3) (4) (5)

❖ **ኣተሓሕዛ ገንዘበይ ብዚምልከት ከመሓይሾ ዚግብኣኒ እንታይ ኣሎ፧**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

❖ **እቶተይ ንኽበዝሕ ኩነ ወጻእየይ ንኽቕንስ ኪገብሮ ዘሎ እንታይ'ዩ፧**

_____

_____

_____

_____

_____

❖ **ንምትግባሩ ዝውስኖ ውሳኔታት፧**

መደብ ሓጺር እዋን	መደብ ነዊሕ እዋን
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

❖ ካብ'ዞም ተጠቒሶም ዘለዉስ በየናይ ኰን ጸዲፍና ንህሉ፧

* ንሓደ እኳ ዘይሕግዝ፡ ገንዘብ ዘይወጸ፡
* ቢቃቕ፡ ዘድልዮ እኳ ዘይዕድግ፡
* ካብ ዝመደበ ዘይወጽአ፡
* ሕሱር ዘበለ ዚዕድግ፡
* ብሽለልትነት ገንዘቡ ዚብትን፡
* ዚረአዮ ከሉ ዚዕድግ፡
* ባጀት ዘይፈልጥ፡ መደበ-ኣልቦ፡
* ክቡር ምዕዳግ ዘፈቱ፡

